

HAJDÚ-BIHARI

XLII. ÉVFOLYAM
210. SZÁM
ÁRA: 2,20 FORINT

1985. IX. 7.
SZOMBAT

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Kádár János fogadta a svájci külügyminisztert

(Telefotó — MII — Soós Lajos — KS)

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára pénteken a Központi Bizottság székházában fogadta Pierre Aubert-t, a Svájci Államszövetség külügyminiszterét, aki Várkonyi Péter külügyminiszter vendégeként hivatalos látogatáson tartózkodik Magyarországon.

A találkozáson jelen volt Várkonyi Péter, valamint Szóke György, hazánk berni és Paul Wipfli, Svájc budapesti nagykövete.

A nap folyamán Pierre Aubert a Hősök téri megköszörzta a magyar hősök emlékművét.

Újjáválasztják a testületeket

ÜLÉST TARTOTT A MEGYEI NÉPFRONTBIZOTTSÁG

Pénteken délelőtt dr. Koltvári Lajos elnökletével ülést tartott a Hazafias Népfőnt Hajdú-Bihar megyei Bizottsága.

Első napirendi pontként Kálmán Mihály, a megyei pártbizottság osztályvezetője ismertette a XIII. pártkongresszus határozatából adódó megyei feladatokat. Utána Balogh Tibornak, a megyei népfőntbizottság munkatársának előterjesztése alapján a Hazafias Népfőnt testületeinek újjáválasztásával kapcsolatos teendőket vitatta meg és hagyta jóvá a megyei bizottság.

A Hazafias Népfőnt Országos Tanácsa elkészítette a népfőntválasztások „menetrendjét”. E szerint szeptember 15. és október 15. között kerül sor a községi, községi-körzeti és városi-körzeti népfőntbizottságok újjáválasztására; október 19. és november 3. között tartják a városi értekezleteket, a megyei küldöttértekezletek időpontjának pedig november 8. és december 1. közötti időpontra kell esnie. A népfőntkongresszus december 13-15-én lesz. A Hajdú-Bihar megyei küldöttértekezlet dátumaként a megyei bizottság november 23-át fogadta el.

A körzetekben, községekben népfőntfórumokon, vagyis falugyűléseken vagy lakógyűléseken történik a választás, a

(Folytatás a 2. oldalon)

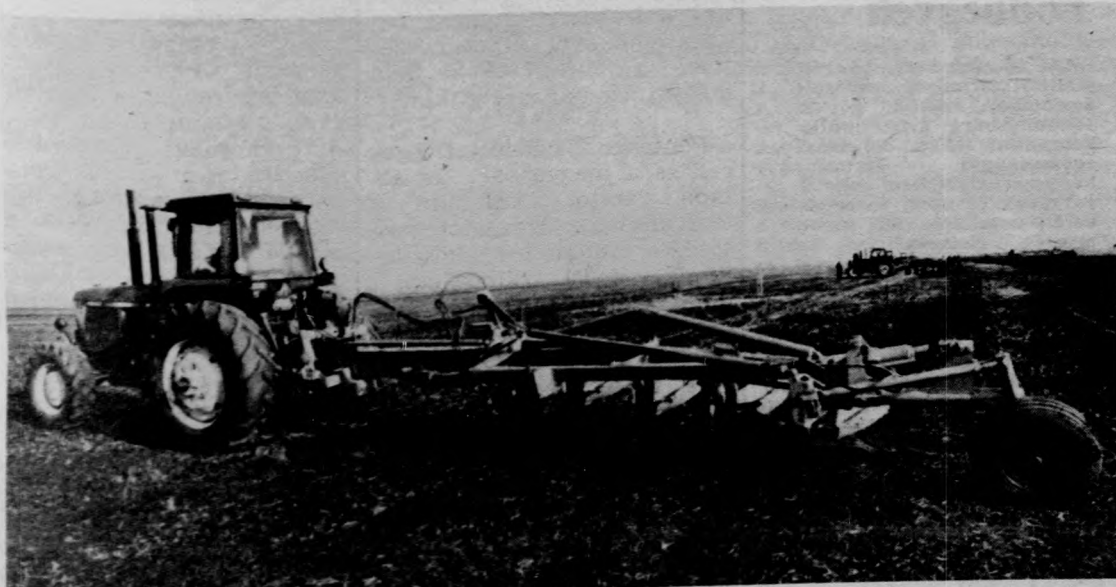
Szántóverseny Nagyhegyesen

Pénteken, szeptember 6-án, a nagyhegyesi Vörös Október Termelőszövetkezet területén két gépkategóriában került megrendezésre a Hajdúsági Agráripárti Egyesülés szántóversenye. Az eseményen megjelent Pántya György, a hajdúszoboszlói városi pártbizottság első titkára és dr. Kovács Lajos, a megyei tanács mezőgazdasági osztályának osztályvezető-helyettese. A tizenhárom taggazdaságból érkezett huszonegy résztvevő mellett versenyen kívül elindult Antos István, a földesi Rákóczi Termelőszövetkezet traktorosa, az idei országos szántóverseny II-es gépkategóriájának győztese is.

A rendezők véleménye szerint a szántóversenynek két szempontból is nagy jelentősége van. A HAGE taggazdaságaiban jó a gépesítettség színvonala, nagy teljesítményű traktorok segítik az őszi talajmunkákat. A gépek önmagukban azonban nem biztosítják a munkák jó minőségben történő elvégzését. Egyre inkább szükség van olyan hozzáértő szakemberekre, akik biztos kézzel és nagy tudással ülnek fel a mai, több millió forintba kerülő traktorcsodákra. Ugyancsak a verseny fontosságát jelzi, hogy

napjainkban, különösen a tavaszi vetésű kápnövényeknél, még mindig a legalapvetőbb — a termésmennyiségre is ható — művelet a szántás.

A sok munkával előkészített verseny legjobbjait gépkategóriánként jutalomban részesítették. A zsüri döntése alapján a II-es gépkategória (John Deere, Fiat és Mercedes traktorok) győztese és az első helyért járó serleg, valamint az ötezer forintos pénzjutalom tulajdonosa Tóth Károly, a hajdúszoboszlói Lenin Termelőszövetkezet dolgozója, míg a III-as gépkategóriában (Rába Steiger) Kurucz Lajos, a püspökladányi November 7. Termelőszövetkezet traktorosa szerezte meg a győzelmet. A Hajdú-Bihar megyei Tanács mezőgazdasági osztályának két, egyenként kétezer forintos különdíját Kunkli László (hajdúszoboszlói Vörös Lobogó) és Kiss Zoltán (kabai Vörös Csillag) vehette át. A versenyen kívül induló Antos István — aki országos győzteshez méltó teljesítménnyel megelőzte a kategóriájában induló versenyzőket — a földesi Rákóczi Termelőszövetkezet ötezer forintos különdíját nyújtották át.

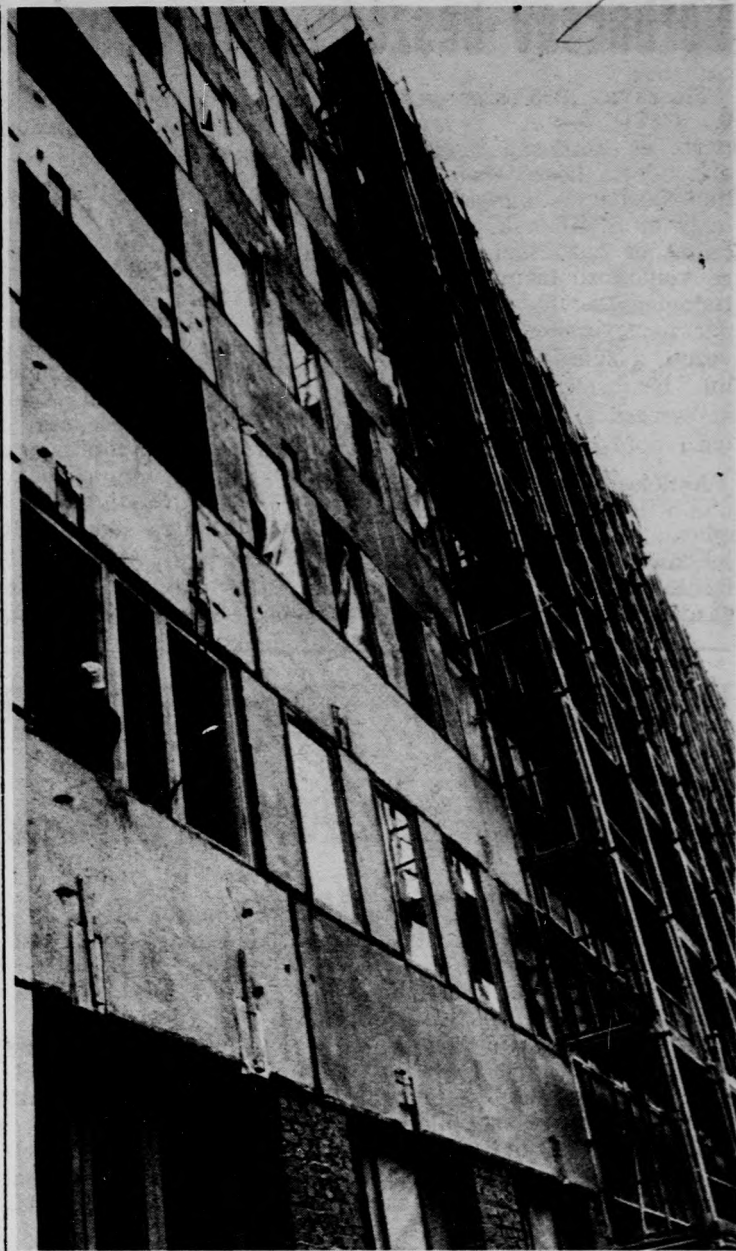

Előkészületben a féltartós tej

Pénteken a Tejipari Vállalatok Trösztjének székházában nagy jelentőségű hitel-szerződés aláírására került sor. Öt tejipari vállalat — köztük van a Hajdú megyei is — egy-egy üzemből a tervek szerint olyan gépsor beszerelését tervezik, amely új termék, a hét napig hűtés nélküli is eltartható, úgynevezett féltartós tej előállítására alkalmas. Az ezekhez szükséges berendezések ma még csak dollárelszámolású importból szerezhetők be — mondta Vendég Ferenc, a tröszt vezérigazgatója —, ezért a megvásárlásukhoz szükséges devizát — mintegy 6 millió USA dollárt — a Magyar Nemzeti Bank biztosítja a tröszt rendelkezésére.

A tervek szerint a tartós-tejgyártó vonalak beszerelése és üzembe helyezése 1986 végéig megtörténik az öt vállalatnál. A számítások szerint a beruházás négy év alatt megtérül. A beszerzésre a tröszt összesen 430 millió forintot irányzott elő, amelyből a Magyar Nemzeti Bank a lakosság jogos igényének kielégítése érdekében — az átlagosnál nagyobb arányú — 344 millió forint összegű hosszú lejáratú hitelt folyósít a tejiparnak.

Hajdú-Bihar megye részéről a szerződést dr. Mile Sándor, a megyei tejipari vállalat igazgatója, valamint Vadai Ferenc főkönyvelő, Püspöki Pál, az MNB megyei igazgatóságának igazgatóhelyettese és Bánki Béla osztályvezető írta alá.

A „hotelépületben” még a HÁEV szakemberei dolgoznak

Jövőre átadják a kórházépületet

A diagnosztikán már

a gépszerelők dolgoznak

Építészileg átadták a Hajdú-Bihar megyei Tanács Kórház-Rendelőintézet Bartók Béla úton levő részéhez kapcsolódó új diagnosztikai központot. A megye közelmúltjának legnagyobb egészségügyi beruházása így a terv szerint halad.

Mint ismeretes, az első ütemben — még az elmúlt öt-éves terv végén — megépült egy négyezer adagos kórház, egy központi kazánház és 304 ágygal bővült a kórház befogadóképessége.

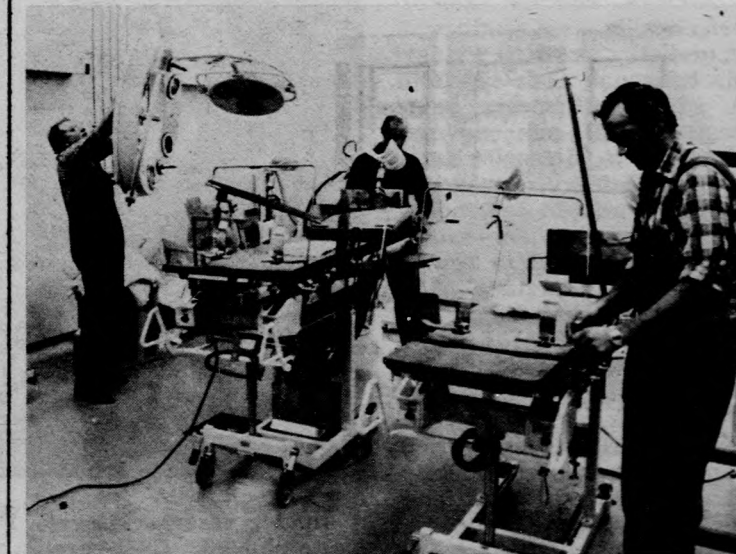
Most, a második ütemben a Hajdú megyei Építőipar Vállalat még a „hotelépületben” dolgozik, ahol majdar 492 ágy kerül átadásra. A központi diagnosztikai épületben már a MEDICOR gépszerelők végzik a műszerezést. Itt kap helyet a központi műtő, az intenzív osztály, itt lesz a betegfelvétel, a traumatológiai állomás, a röntgen labor, a központi sterilizáló, a gyógyszerár, a fizioterápiás. Mindezek az egész kórházat szolgálják majd ki.

Az eredeti tervek szerint a harmadik ütemben kezdtek volna építeni a tizenkét munkahelyes ambuláns rendelőt a műszaki bázist és a központi raktárt. Ezek építését munkája azonban már korábban — szorosan a második ütemhez kapcsolódva — megkezdődött. Így mindenképpen lehetővé válik, hogy 1986-ban — a terveknek megfelelően — az egész Dorottya utcai kórházépület átadhassák.

Ezzel a beruházással Hajdú-Bihar egészségügyi helyzete lényegesen javul, a kórházi ágyszám is igazodik az országos átlaghoz.

A diagnosztikai központ

Szerelik a műtő berendezéseit

(Fotó: Nagy Gábor)

Gorbacsov beszéde a tyumenyi párt- és gazdasági aktíván

Moszkva, 1985. szeptember 6. (MTI) — A tyumenyi párt- és gazdasági aktíván elmondott beszédében Mihail Gorbacsov hangsúlyozta, hogy az SZKP-nak a társadalmi és gazdasági fejlődésre vonatkozó irányvonala a tudományos-műszaki haladás meggyorsítására, a szervezeti, gazdasági és társadalmi tényezők mozgósítására, az ésszerű gazdálkodásra helyezi a fő hangsúlyt.

Emlékeztetett rá, hogy az utóbbi időben az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány több fontos határozatot hozott, amelyek a gazdaság intenzív fejlődésére

törtenő gyorsított átállítását, a termelés hatékonyságának növelését szolgálják.

A gazdaság gyorsított ütemű fejlesztéséhez a Szovjetunió többek között megfelelő mennyiségű kőolajra és földgázra is szüksége van. A tyumenyi terület a szénhidrogének legfőbb lelőhelye, amelyhez hasonló nincs több a Szovjetunióban. A ki-termelés megkezdése óta a tyumeniek már több, mint hárommilliárd tonna kőolajat hoztak a felszínre, s a gázipar jelentős sikere volt, hogy elérték a napi egymilliárd köbméteres földgáztermelést, amelyhez hasonló

eredmény még nem született a világon.

A továbbiakban az SZKP KB főtájkára emlékeztetett arra, hogy a Szovjetunió energetikai programjának a kőolaj- és különösen a gáztermelésre vonatkozó előirányzatait döntő mértékben a tyumenyi lelőhelyeken végzett munkával kell teljesíteni.

A Szibériában követendő műszaki politikáról szólva Mihail Gorbacsov hangsúlyozta, hogy ebben az országágban más területeknél is nagyobb szerepet kap a műszaki fejlesztésen alapuló munkaerő-megtakarítás. Szibériában és a Távols-Keleten nagy gondot kell fordítani arra is, hogy a jövőben is gyorsított ütemben fejlődjön a tudomány. Az országág fejlesztési célkitűzéseiben szerepelt, hogy a 2000-ig hátralevő időszakban Szibériában több mint kétszere-szörösre nőnek az építési munkák. Az új építkezések kapcsán azonban minden esetben nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy valameny-nyi terv szociális szempontból jól megalapozott legyen, rohamképpen biztosítsa a szibériaiak élet- és munkakörülményeinek javítását — mondotta befejezésül az SZKP KB főtájkára.

Egy hét a világpolitikában

VASÁRNAP: A szovjet-amerikai viszonyról és a csúcstalálkozó kilátásairól nyilatkozik a Time magazinnak Mihail Gorbacsov — Berri siita vezető újabb rendezési tervet terjeszt elő, de kiütnak a harcok — Honecker—Strauss találkozó a lipcsei vásár keretében

HÉTFŐ: Megemlékezés a japán kapituláció, a második világháború befejeződésének 40. évfordulójáról — Vietnami nemzeti ünnepe — Átalakítják a brit kormányt, szakszervezeti kongresszus Blackpoolban

KEDD: Feloszlatták a belga parlamentet — Reagan első beszéde felgyógyulása óta, de nem érint külpolitikai kérdéseket — Amerikai szenátorok küldöttségét fogadja az SZKP KB főtájkára

SZERDA: Újabb tiltakozó nap Chilében — Az eddigi pénzügyminiszter alakít új kormányt Egyiptomban — A határozott szovjet figyelmeztetések ellenére a Pentagon műholdrömbölő kísérletet készült

CSÜTÖRTÖK: Az el nem kötelezettek külügyminiszteri értekezlete az angolai fővárosban — Szovjet-japán konzultáció Tokióban — Fabius beszéde

PÉNTEK: Mihail Gorbacsov szibériai munkalátogatása — A spanyol kormányfő pekngi tárgyalásai — újabb súlyos összecsapások Dél-Afrikában

ne bizonyos kézzelfogható eredményeket előkészíteni (Gorbacsov nyilatkozatában kijelentette, hogy nem azért utaznak Genfben, mert a svájci Alpok természeti szépségeiben kívánnak gyönyörködni), Washingtonban viszont erős a törekvés, hogy mivel egy jó előre bejelentett csúcstalálkozó elhalasztása nem valószínű, most igyekeznek „srófolni” a világosan elvetett témákon: például az ürfegyverkezésen.

S a képet még teljesebbé teszi a külpolitikát alátámasztó belpolitikai érv. Mihail Gorbacsov, miután a hét első felében áthatóan a szovjet-amerikai viszony kérdéseiről álltak tevékenységének középpontjában, a hét második felét szibériai országjárás töltötte. Ott a gazdasági fejlesztés nagy kérdéseiről szólt, s ki előtt lehet titok, hogy a nagyszabású tervek végrehajtásához milyen kedvező környezetet biztosítsanak a feszültség csökkentésére, a békés együttműködés virágzására, a fegyverkezési hajszára fekeződése.

násveszélyt. De közvetlenül érinti a fehér lakosságot a rohamos gazdasági visszaesés is, a politikai és társadalmi válság, a nyugtalanság mind nehezebbé teszi a gazdaságilag kiváltásos helyzet fenntartását. Esik a rand, a dél-afrikai valuta értéke, az ország kénytelen volt felfüggeszteni 12 milliárd dolláros adósságának visszafizetését.

A HÉT 3 KÉRDÉSE

Milyen új fejleményei vannak a szovjet-amerikai kapcsolatoknak?

Már csak hetven nap a genfi csúcstalálkozóig, ezért aligha meglepő, hogy a világpolitikában magasabb sebességre kaptak a szovjet-amerikai viszonyról össze-függésben élénkült meg az események. Erre utal a hét tényzerű krónikája is: Gorbacsov főtájkára fontos nyilatkozatot adott a Time magazinnak, s miután írásban megválaszolta az előre feltett kérdéseket, két és negyed órán át beszélgetett a Kremblen, a hetilap vezető szerkesztőivel. A nyilatkozat ötvözte a határozottságot és a rugalmasságot. Lehetségesnek tartotta ésszerű kompromisszumok kialakítását, ugyanakkor elvetette az egyoldalú előnyök szerzésére és az ürfegyverkezésben kész helyzet megteremtésére irányuló amerikai törekvéseket.

hogy a két ország közéleti személyiségeinek San Franciscó-i találkozására érkezett Arbatov célozt rá: a Szovjetunió új leszerelési elképzeléseket is előterjeszt majd Genfben. Egy hangsúlyos Pravda-cikk — ezzel párhuzamosan — viszont az amerikai demagógiára hívta fel a figyelmet, s bírálta Washingtoni magatartását, amellyel igyekszik „leseperni” az asztalról a konkrét szovjet indítványokat. Az amerikai érvelés ugyanis csak arra szorítkozik, hogy a szovjet indítványok úgymond propagandamanőverek, viszont visszautasít minden gyakorlati próbát, maga pedig nem tesz hasonló „propagandalepéseket”.

Hogyan alakul a dél-afrikai válság?

A libanoni harcok mellett immár Dél-Afrika is mindennapos „vendég” a képernyőkön és újságdalokon. A rendkívüli állapot több hete elrendelték, a halálos áldozatok száma azóta a hét-százhoz közeledik, a sebesültek sok ezren vannak, a letartóztatások pedig folytatódnak. A pretoriai rezsim kétségkívül a haladás jeleit mutatja (erre utalhat az a körülmény is, hogy NATO-beli támogatói az utóbbi időkben sokkal tartózkodóbbak lettek), de hosszú agóniára lehet számítani, a jelek szerint sajnos nem kevés áldozattal.

Mit jelent az újabb tiltakozási nap Chilében?

Szeptember első fele két fontos évforduló időszaka Chilében. Tizenöt esztendeje annak, hogy a népi egység választási győzelme lehetővé tette Salvador Allende elnöki beiktatását. Tizenkét éve, hogy a reményteljes folyamatot megszakította az erőszak: 1973. szeptember 11-én zajlott le Pinochet tábornok véres puccsa.

Chile sötét és hosszú éjszakáját azóta sem váltotta fel a hajnal, mégis túlzás nélkül állíthatjuk, hogy jelentkeznek a pirkadás jelei. Rendszereseké váltak a tiltakozás országos akciónapjai, nagy tömegek vonulnak az utcára, s a demokratikus változások érdekében készek életüket, testi épségüket és szabadságukat kockáztatni. Különösen figyelemreméltó, hogy a tiltakozók sorában milyen nagy számmal képviselti magát a chilei ifjúság minden rétege. A rendőrtör nem csökkent, de már nem képesek eleve megakadályozni ezt az erőteljes mozgalmat.

Természetesen mindenki figyelemmel várta az amerikai választ, annál inkább, mert Reagan a Gorbacsov-interjú követő második napon mondta el a felgyógyulása utáni első nyilvános beszédét. Ez bizonyos értelemben csalódást keltett, az elnök ugyanis nem foglalkozott külpolitikai kérdésekkel. Végül nem késztett tovább a hivatalos washingtoni reagálás, amely egy korántsem egyértelmű szöveget nyilatkozat formájában látott napvilágot, kilátásba helyezve, hogy az elnök külön beszédében foglalkozik majd a genfi előkészületekkel.

Eseményekben tehát nincs hiány, biztató és kevésbé biztató hírek egyaránt akadnak. Ez a folyamat nyilván nem ért véget a héttel, hiszen Genf közeledtével tulajdonképpen máris megkezdődött a vita, kifejeződik a kétféle hozzáállás a csúcstalálkozóhoz. Moszkva szeret

Új jelenségnek számított a héten, hogy a zavargások a feketék által lakott elővárosokból áttértek a fehér körzetekbe is. Két vonatkozásban: egyrészt fehér egyetem hallgatók vállaltak szolidaritást fekete társaikkal, és a Mandala szabadon bocsátását követelő mozgalomba fehérek is bekapcsolódtak, másrészt a tüntető feketékre nemcsak az erőszakos szervezetek tagjai tüzeltek, hanem fajgyűlölő szélsőségesek is, ami természetesen tovább növeli a robba-

Érti Ervin

Tollhegyen

Két kiselezett, pancélozott szállító járművet vásárolt a Söwotoban működő kórház. A Johannesburg másfélmillió feketé által lakott elővárosának egészségügyi intézménye kényserhelyzetben volt: a zavargások és utcai összecsapások során nem volt, aki mentse a mentőt, életveszélybe került az egészségügyi személyzet és életveszélybe kerültek a sérültek...

Mihail Gorbacsov időkben fogadta a Kremblen az amerikai szenátus külügyi bizottságának delegációját. A főtájká megismételte, hogy az SDI-nek nevezett amerikai ürfegyverkezési program a fegyverkezési verseny új fordulóját ösztönöznél, viszont annak elmaradása esetén a Szovjetunió kész az atomrakéták számának jelentős csökkentésére, s az egyensúly sokkal alacsonyabb szinten valósulhatna meg. Vita folyt arról is, hogy a kutatások, amelyeknek hatékony ellenőrzése nem könnyű a kezdeti szakaszban, mennyiben tennék lehetővé vagy lehetetlenné az esetleges megállapodást.

A lipcsei vásárra látogató Franz-Josef Strauss bajor miniszterelnökét, CSU-vezetőt fogadta Erich Honecker, az NDK államfője. A két politikus a többi között megvitatja a két német állam kapcsolatát is (Fotó: ADN—MTI—KS)

Ülést tartott a megyei népfrentbizottság

(Folytatás az 1. oldalról)

Másik új vonás, hogy a népfrenttervezet alsó szinten sem a teljes bizottságot választja meg, hanem csak annak mintegy kétharmadát, az egyharmadot pedig a népfrentmozgalomban tömörült társadalmi szervezetek, szakmai és érdekképviseleti szervezetek, egyesületek delegálják. Ez az arány érvényesül minden szinten a népfrenttestületekben.

zottságok létszámkereteit. E szerint a körzeti bizottságokban 5—15, a községi bizottságokban — a lakosság számának arányában — 5—50, a városi bizottságokban 30—60 tagot lehet választani. Egy Debrecen méretű városban a bizottsági tagok száma pedig legalább 60 lesz. A megyei bizottságok létszámát 60—90 főben állapították meg.

A választás előkészítése során jelölőbizottságot hívnak életre, amely a gyűlési javaslatot tesz a bizottsági tagok személyére. Természetesen a gyűlés résztvevői is tehetnek újabb javaslatokat.

Az országos tanács meghatározta a választandó bi-

A választást követően a szókásoknak megfelelően az újonnan választott bizottság megtartja alakuló ülését, és soraiból megválasztja a tisztségviselőket és az elnökséget. Az elnökségek létszámáról a helyi igényeknek és hagyományoknak megfelelően döntenek; az ezer lakosnál kisebb településeken — itt a bizottság létszáma maximum 20 lehet — nem kell elnökséget választani.

Vállalati tanácsok alakultak

Megerősítették az igazgatókat

Debreceni Ruhagyár

Pénteken délelőtt a vállalat debreceni központjában megtartotta alakuló ülését a Debreceni Ruhagyár vállalati tanácsa. A huszonegy tagú testületben tizenegyen választott képviselők, hatan beosztásuknál fogva kerültek a tanácsba, míg a vezérigazgató három főt delegált.

A vállalati tanács első ülésén elfogadta az új szervezeti és működési szabályzatot, majd Antal János, a vállalat főmérnökét elnökké választotta. Ezután került sor a titkos szavazásra, amelynek eredményeként a

vállalati tanács Csibi Pál vezérigazgatót újabb öt évre megerősítette hivatalában.

A Debreceni Ruhagyár vállalati tanácsának alakuló ülésén a meghívottak között volt dr. Cseh József ipari miniszterhelyettes, Czerván Mártonné, a Ruházati Ipari Dolgozók Szakszervezetének főtájkára, Varga Lajos, a megyei pártbizottság osztályvezetője, Olajos Ernő, a városi pártbizottság titkára, Bényei Béla, a megyei tanács elnöke, illetve Zsurovits Sándorné, az SZMT titkára.

Debreceni Kötöttáruháza

Szeptember 6-án, pénteken délután megtartotta alakuló ülését a Debreceni Kötöttáruháza vállalati tanácsa. A tizenötfős tagú testületben a dolgozók által választott képviselők és az igazgató által delegáltak, valamint néhányan funkcióknál fogva dolgoznak együtt.

Az ünnepi alakuló ülésen volt dr. Cseh József ipari miniszterhelyettes, dr. Postás Sándor, a Debrecen városi pártbizottság első titkára, Varga Lajos, a me-

gyei pártbizottság osztályvezetője. Eljöttek az alakuló ülésre az Ipari Minisztérium, a Szakszervezetek Megyei Tanácsa vezető munkatársai is.

A vállalati tanács első ülésén elfogadta az új szervezeti és működési szabályzatot, majd Balla Elek, a vállalat főkönyvelőjét elnökké választotta. Ezután titkos szavazással egyhangúlag a vállalati tanács Dede László igazgatót újabb öt évre megerősítette hivatalában.

A KÖZÉLET HÍREI

Látogatást tett a Hajdú-Bihar megyei Tanácsban Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyháziügyi Hivatal elnöke szeptember 6-án Debrecenben érkezése után, a kora délutáni órákban. Találkozott és aktuális kérdésekről megbeszélést folytatott Sikula Györggyel, az MSZMP KB tagjával, az MSZMP megyei bizottsága első titkárával, dr. Szabó Imrével, a megyei tanács elnökével, dr. Onosi Lászlóval, az MSZMP megyei bizottsága titkárával, Olajos Ernővel, az MSZMP debreceni városi bizottsága titkárával és dr. Acs István-nal, a Debrecen városi Tanács elnökével. A megbeszélésen részt vett Cseke Béla megyei egyháziügyi titkár.

Csehszlovák pártküldöttség megbeszélései

Az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának meghívására szeptember 2—6. között küldöttség élén látogatást tett hazánkban Jaroslav Hajn, a Csehszlovák Kommunista Párt központi Ellenőrző és Reviós Bizottságának elnöke.

Nemeth Károly, az MSZMP főtájkárhelyettese baráti légkörű találkozóon fogadta a CSKP KERB küldöttségét.

Gyenes András, az MSZMP KEB elnöke és Somogyi Imre, az MSZMP KEB titkára megbeszéléseket folytattak a csehszlovák delegációval. A vendégek látogatást tettek a Pest megyei, valamint az I. és XXI. kerületi pártbizottságban. Itt-tartózkodásuk során ipari és mezőgazdasági üzemekben tanulmányozták az MSZMP XIII. kongresszusa határozatait végrehajtásának tapasztalatait, a pártellenőrzés és a párt felgyelmi munka elveit és gyakorlatát.

A csehszlovák delegáció pénteken hazautazott. A küldöttséget a Fehérvári repülőtérén Gyenes András, az MSZMP KEB elnöke és Somogyi Imre, az MSZMP KEB titkára búcsúztatta. (MTI)

A me folyt NEHÉZ

Balul sikerült tendónk — mond Szabó László, a tési Aranykalás szövetkezet elnöke. S bizonyított — igen meggyőző — Hétsszáz h tet teljesen vag belviz károsító a termelésből részben a kukor a belvizkár, de kímélte. Ez önz el 20 millió fo okozott a sz amit az illetékes mérése is alátá gondoltuk, a megáll. De t hűvös, csapadé következtében kon robbanássz elő a különböző tözések, s így a jó kilátásaink zes területeken csappantak. Ez szos növényün tük el a tervű példaul 9 máz tunk el a terve természetilag további 9—10 árbevételi kiesé

Összesen tehát az elnök — millió forint kó vételi kiesésűr Nyilvánvaló, tünk és igyek hátralevő része ni, ellensúlyoz ket, de ez csu jelenthet. Vég minden intézk jön, akkor is millió forint t eséssel kell szá

Cselekvési született

Nem könnyű vetkezett helyz mennyire így jelzi, hogy szük tóttak ezt a t zettet ügyszől szövetkezeti fő tárgyalni, meg

— Az a véle ez a nehéz h őszintébben a t tární — mondj ló. — A titkól jok elhaggtá már nincs h Csak így várha kezett tagjaitó a megértés, a kedések lelkiis tos megvalósít inkább így var kialakult helyz vülálló okok k Azt hiszem, bá tom, hogy eé is mindenki m gas dolgát ug máz gazdaságó lán még többé a nehezebb kö zött élő, gazdá kezében ugyan ményért jobb küzdeni a sz tsz-tagoknak e

Úgy véltük társaimmal, h legrészletesebb koztatni a tags elmúlt két-h négy fórumon a helyzetünké ségi ülésen, p lésen, tsz-vezé kozáson és döttértekezlete ugyanaz volt mon: a határ hajtásának tal tve az első f dásának ere gondjai.

Ezeken a fólóban részletes ték a szövetke kult helyzetet amit eddig gazdaságban a vitás szándéka az intézkedése az egész szöve hosszú távon kedések.

— Erre mi cselekvési pro tettünk — m — amit 198 tunk, határozza által. Az a véle s ezt a fórumo tették —, hogy

A megkezdett utat kell folytatnunk

NEHÉZ IDŐK BIHARKERESZTESEN

Balul sikerült az idei esztendőnk — mondta tömören Szabó László, a biharkeresztesi Aranykalász Termelőszövetkezet elnöke.

S bizonyítékai — sajnos — igen meggyőzőek.

Hétszáz hektár területet teljesen vagy részlegesen belvíz károsított, ez kiesett a termelésből. Nagyobb részben a kukoricát érte ez a belvízkár, de a búzát sem kímélte. Ez önmagában közel 20 millió forintot kiesést okozott a szövetkezetnek, amit az illetékes szervek felmérése is alátámasztott. Így gondoltuk, a veszteség itt megáll. De tévedtünk. A hűvös, csapadékos időjárás következtében a kalászosokon robbanásszerűen törtek elő a különböző gombafertőzések, s így a korábbi igen jó kilátásaink a nem belvíz területeken is igen megcsappantak. Egyetlen kalászos növényünknel sem értük el a terméket. Búzából például 9 mázsával maradtunk el a tervezettől. Így a terméskülönbség csökkenése további 9—10 millió forint árbevétel kiesést okozott.

Összesen tehát — folytatja az elnök — mintegy 28 millió forint körüli árbevétel kiesésünk az idén. Nyilvánvaló, hogy igyekeztünk és igyekeztünk az év hátralevő részében is pótolni, ellensúlyozni a kieséseket, de ez csupán enyhítést jelenthet. Végső soron ha minden intézkedésünk bejön, akkor is mintegy 14 millió forint tényleges kieséssel kell számolnunk.

Cselekvési program született

Nem könnyű tehát a szövetkezet helyzetét. Hogy ez mennyire így van, azt is jelzi, hogy szükségesnek tartották ezt a bizonyos helyzetet úgyis nyilván minden szövetkezeti fórumon megvitatni, megvitálni.

— Az a véleményem, hogy ez a nehéz helyzetet a legösszefogottabban a tagság elé kell tárnunk — mondja Szabó László. — A titkolózásnak, a bajok elhallgatásának most már nincs helye nálunk. Csak így várhatjuk a szövetkezet tagjaitól a segítségét, a megértést, a hozott intézkedések lelkiismeretes, pontos megvalósítását. Annál is inkább így van ez, mivel a kialakult helyzet rajtunk kívülálló okok következménye. Azt hiszem, bátran mondhatom, hogy ebben az évben is mindenki megtette a maga dolgát ugyanúgy, mint más gazdaságokban. Sőt talán még többet is, merthogy a nehezebb körülmények között élő, gazdálkodó szövetkezetben ugyanazért az eredményért jobban meg kell küzdeni a szakembereknek, tsz-tagoknak egyaránt.

Úgy véltük tehát vezető társainkkal, hogy a lehető legrészletesebben kell tájékoztatni a tagságot. Ezért az elmúlt két-három héten négy fórumon is megvitatottuk a helyzetünket: pártvezetői ülésen, pártkülönböztető ülésen, tsz-vezetőségi tanácskozáson és végül tsz-különböztető ülésen is. A téma ugyanaz volt minden fórumon: a határozatok végrehajtásának tapasztalatai, illetve az első félév gazdálkodásának eredményei és gondolatai.

Ezeket a fórumokat valóban részletesen megbeszéltek a szövetkezetben kialakult helyzetet. De azt is, amit eddig tettek ebben a gazdaságban a jobbítás, a javítás szándékával. Mert ezek az intézkedések, változások az egész szövetkezetet érintő, hosszú távon ható, jó intézkedések.

— Erre mi úgynevezett cselekvési programot készítettünk — mondja az elnök —, amit 1984-ben elfogadtunk, határozatba emelve ezáltal. Az a véleményünk — ezt a fórumok is megerősítették —, hogy ez a cselekvé-

si program helyes, a megkezdett útról nem szabad le térnünk.

Ez a program pedig, ahogy az elnök mondta, átförmálja a szövetkezet gazdasági-irányítási rendszerét. Három fő gondolat, kérdés köré csoportosítható ez a program: a termelés hatékonyságának fokozása; a belső irányítási-vezetési rendszer és módszer tökéletesítése; végül a tartal- mi munka színvonalának javítása, a munkamódszer, munkastilus kérdései.

— Mindhárom kérdéscsoport rendkívül fontos a mi szövetkezetünkben. Ezért mondtuk és valljuk következetesen, hogy ettől a programtól nem szabad eltérnünk, még akkor sem, ha most bizonyos külső okok miatt valóban nehéz helyzetbe került szövetkezetünk — állapítja meg Szabó László. S folytatja:

— Erdemes pár szóval érintkezni, hogy mit értünk a termelés hatékonyságának fokozása alatt, mit teszünk vagy szándékozunk tenni ennek érdekében. Például: a növénytermesztésben a veszteséges növények felszámolását, ezzel egy időben a termelési szerkezet átalakítását értjük alatta. Ugyanígy az állattenyésztésben: el kell dönteni, hogy a meglévő állatfajok közül melyiket emeljük ki, s azt valóban fejlesszük is, így esett a választás a sertésre, a másik három mellett. A sertéslepek rekonstrukcióját fontosnak tartjuk, ebből nem engedünk. Tizenhatmillió forint rekonstrukcióról van szó, ami együtt jár bizonyos bővítéssel is, így az ágazat évi 10 ezer fölötti hozott ser- tészt képes kibocsátani. Ez az év egyik legfontosabb, legnagyobb horderejű tennivalója. Múlt év augusztusban el is kezdtük a munkát, terveink szerint ez év decembe- rében be kell fejeznünk. Ez a jövő szempontjából is lényeges kérdés. Hasonlóan fontos a többi állatfajnál — szarvasmarha, juh, baromfi — a jóvedelmesség lehető- ségeinek feltárása, a veszteségek megszüntetése.

Üzemegységek helyett főágazatok

A cselekvési programunkban meghatározottak közül a másik igen fontos kérdés a belső irányítási rendszer átalakítása. Tudni kell, hogy az Aranykalászhoz négy köz- ség tartozik: Biharkeresztés, Bedő, Bojt és Told. A korábban kialakított üzemegységi forma immáron kerékkötő- jévé vált a fejlődésnek. Gyakorlatilag minden község egy-egy üzemegységnek felelt meg, s így módon nem változott semmi a korábbi helyzethez képest; mindezt megváltott a gépek, a műszaki berendezések, a terület stb., s nem a szövetkezet érdeke hangolta össze ezek működését. Sőt, olykor még egyenesen hátráltatták is ezt az érdeket bizonyos személyes sűrűlódások, ellentéték. A szövetkezet vezetősége tehát elhatározta: mindent a közös érdeknek kell alávetni, ezért az üzemegységek helyett főágazati rendszert hoz létre. Így alakult meg a főágazatok 1984. augusztus elsejével: műszaki, növénytermesztési, állattenyésztési és ez év januárjától a háztáji főága- zat.

Természetesen ezen belül ágazatokra osztották fel a területeket, s ennek megfelelően központi irányítással tudják a feladatokat végezni. A rendelkezésre álló eszközöket a munkák fontossá- ga szerint rangsorolva lehet irányítani, átcsoportosítani, kihasználni.

Fontos témája a cselekvé- si programnak a mellék- üzemág kérdése. A szövetke- zetben jelenleg nincs szá- mottevő melléküzemi tevő-

kenység, de próbálkozásai már vannak, amelyek a jövőben az alaptevékenység mellett is fontossá válhat- nak, akár a foglalkoztatás, akár a termelés szempontjából. Már jelenleg is tud példát mondani Szabó László: megnyitották az önálló ta- karmányboltot, működik a saját termék árúsító hűs- boltjuk, megnyitottak egy kis ruházati boltot, nagy ne- hézségek után üzemel a ho- mokbánya is. Melléküzemág- ként beindították a haris- nyüzemet, ahol 34 nőnek biztosítanak munkalehetősé- get, s amit 100—120 főre terveznek a közeljövőben. A berettyóújfalui ELZETT-tel kooperációban alumínium- eszköz-üzemet és mágnese- csappantyú-szerelést hoztak létre az elmúlt éven.

— Jelenleg ezek az összes termelés szempontjából még nem jelentősek — mondja az elnök —, de a jövőben tovább lehet és tovább fogjuk fejleszteni, legalább 15 mil- liós nagyságrendre.

Jól felkészült szakemberek

— Tudjuk mi azt, hogy ezek a dolgok nem új ke- zeltűek, hogy máshol, más szövetkezetekben már rég be- vezetett, megvalósított pro- gramok. De nálunk még újak, s csak a jövőben hoz- zák meg a várt hatást. De bízunk benne erősen, hogy meg fogozzák. S ezek követke- zetes megvalósítása még egy nagyon fontos kérdést felvet: a szakemberek kérdését. Hogy a cselekvési progra- muk pontjait, célkitűzéseit megvalósítsuk, ahhoz való- ban jól felkészült szakembe- rekre van szükség minden poszton. Ma már elmondhat- juk, hogy a program megval- ósításának ez nem lesz, nem lehet akadály: minden lé- nyeges szakterületet hozzá- értő, képzett ember irányít. Jelenleg már tizenkilenc egyetemet-főiskolát végzett szakemberünk van, az utó- bi egy-két évben nyolcan jöttek, zömükben fiatalok. Ma már azt sem kell nálunk bizonygatni, legalábbis a tagság túlnyomó többsége előtt, hogy a szakember je- lenléte mennyire meghatáro- zó, hogy a szakismeret egyik fő termelési tényezővé vált.

Újszerű, nagyon szimpatikus az is, ahogyan az új szakemberekkel törődnek a szövetkezetben: éppen a na- pokban tartják meg azt a kötetlen beszélgetést, amelyen tulajdonképpen úgy- mond beiktatják a kezdő szakembereket, s akik szá- mára névre szólóan, írásban pontosan leírva átadják a szövetkezet vezetősége által megfogalmazott kívánásokat, kéréseket, elvárásokat a munká- jukkal szemben. S a kezdő szakember ennek alapján kezdheti meg a munkáját a szövetkezetben, s ennek alapján így fél év múlva be is számolhat majd arról, ho- gyan sikerült a leirtaknak eleget tennie, megfelelnie.

— Végül soron úgy hatá- rozunk valamennyi fórumon, hogy a megkezdett utat kell folytatnunk, s a csele- kvési programunkat kell megvalósítanunk — mondja az elnök mintegy összegzés- képpen. — Tudjuk, hogy ez az év nem úgy sikerült ahogy elterveztük. De a többség mégis szilárdan kiáll a ve- zetőség mellett, s hiszi, hogy mindezek a változások, vál- toztatások a szövetkezet megerősödését szolgálják. Az viszont tény, hogy rajtunk, vagy a hozzánk hasonló helyzetben levő szövetkeze- tekben valamilyen központi támogatás rendkívül sokat segítenek. Mert akkor ezek a változtatások, hozott intézke- dések, amelyekről beszéltem, minden bizonnyal lényege- sen hamarabb hoznák meg a várt eredményeket. S ez nem közömbös sem nekünk, sem a népgazdaságnak.

Boda László

„A dolgozó munkásoknak szavuk legyen”

1866: nyomdászok; 1888: cipészek, kőfaragók, szabósegédek; 1871: kárpító- sok, kalaposok; 1873: asztalosok, pékek, szűcsök.

Talán többen is felismerték, mit jelenthetnek ezek a lexikonból kiírt dátumok. Ilyen sorrendben alakultak meg Magyarországon az első szakszervezetek, a munkások érdekvédelmi szervezetei. Még nem alkottak nagy tömegeket átfogó mozgalmat, de keretet adtak azoknak a törekvéseknek, amelyek a dolgozók jobb helyzetéért, egyáltalán meg- élhetéséért s bizonyos politikai jogai- nak kivívásáért folytak. Az ország ka- pitalizálódásának, iparosodásának dina- mizmusával párhuzamosan nőtt az igény arra, hogy legyenek ilyen szer- vezetek, valójában a múlt század utol- só évtizedében alakultak meg hazánk- ban az igazi szakszervezetek. A század- fordulóra a szervezett munkások száma már elérte a tízezret, öt évvel később pedig százezren tartoztak a szakmai szervezetekhez. Kemény és váltakozó eredményű küzdelmeket folytattak a kormányral, a munkáltatói tőkésekkel, majd jelentős szerepet vállaltak a Ta- nácsköztársaság idején is. A Horthy- korszak negyedszázadának rendkívül nehéz körülményei között dolgozó szakszervezeti mozgalom erejét sajnos gyakran gyengítette a megosztottság, opportunizmus, ám hogy a rendszer mégis félt a munkásszervezettől, mi sem bizonyítja jobban, minthogy töme- gével tartóztatták le, s a háború vég- örőiben küldték büntetőszázadokba, haláltáborokba a szakszervezeti veze- tőket.

1944. december 22-én, az Ideiglenes Nemzetgyűlés első ülészakájának máso- dik napján a szakszervezetek képviselő- ieként egy díszgyűri vasmunkás, Oszip István szólalt fel. A szervezett munkások kívánásait ezekben a mon- datokban foglalta össze: „A kormány- nyilatkozathoz a sorrendi kérdésekben az első kéresem az, hogy a földmunká- sok megsegítése legyen az első teendő. A második, hogy a szervezkedési sza- badságot biztosítsák és az úgynevezett üzemi demokráciát valósítsák meg. Az üzemi demokrácia megvalósítása oly- képpen vitessék keresztül, hogy a mun- kás megkérdése nélkül az üzem irá- nyítása ne történjen tovább, mert az balkezes politika... A műszaki embe- rek az irányítással tisztában lehetnek, de a holt anyagot széppé a fizikai mun- kások értelmén keresztül varázsolják. És a romokban heverő országunknak most elsősorban ipari nyersanyagokra, feldolgozott árukra, vasra, téglára stb. van szüksége. Ehhez az szükséges, hogy minden üzemben a dolgozó munkások- nak szavuk legyen az üzem irányításá- ban.”

Nem fáradó közéletiség

XXV. kongresszusukra készülnek a magyar szakszervezetek. Az országos eseményig még hónapok vannak hátra, a munkahelyeken azonban már — vagy hamarosan — megkezdődnek a szervezeti események. Hiszen választás lesz minden szinten, újból dönteni kell arról, ki képviselje a kisebb- nagyobb kollektívák érdekeit bizalmiként vagy éppen az ágazati szakszervezet központi vezetőségének titkáráként. A választás alapos, gondos előkészítést, szervezeti és politikai munkát igényel, nehogy formális legyen. Talán éppen a formalitások, a bürokratikus vonások teljes felszámolását követeli leginkább a tagság napjainkban a szakszervezeti munka területein is. Olyan embereket szeretnénk látni képviselőjükként a vállalati és országos szintű mozgalmi vezetőségekben, akiknek van véleménye és képesek verekedni is. Akiben bízni lehet — a szakszervezetben használatos bizalmi szó fejezi ki legtöbbször mondanó a funkció valódi tartalmát.

A választás mindig kettős dolog. Egyrészt természetesen személyek ki- választását jelenti, másrészt mérlegelést az eddigi munkának, sikertelenség- neknek, a jövő feladatainak. Mindkettő politikai aktivitást feltételez. Sokakban viszont úgy születik meg a kérdés: nem fáradt-e el egy kicsit most, 1985 öszere az a politikai, közéleti lendület. Ez évben volt a XIII. pártkongresszus, előtte a pártszervek újjá választása, utána több hónapon keresztül az or- szágyűlési és tanácsi választások. Nem túlzás azt állítani, ilyen széles körű és fokozott érdeklődést a közös dolgok iránt, ritkán tapasztaltunk a szocializ- mus építésének időszakában. Elveszt- tette szőlam jellegét a „mindannyiunk ügye” kifejezés, százezrek érezték va- lóban így, amikor részt vettek, felszó- laltak, vitatkoztak a jelölőgyűléseken, megfogalmazták kívánásaikat, latol- gatták, kik lennének legmegfelelőbb tanácsstagjaik. Az elmúlt hetek igazol- ni látszanak a döntések helyességét: az első tanácsülések parázs, lényegre törő

vitákat, sok megközelítésből körbejár- ták a döntéseket hozták. Igazuk lehet-e azoknak, akik úgy vélik, az emberek- nek egy időre most elégük volt a köz- életiségből? Szerencsére már konkrét példák is adnak cáfolatot. A Jármű- javító Üzemműl kezdtek először me- gyünkben a bizalmiválasztást, s a ta- pasztalatok szerint nemhogy a tagság kötelezően előírt kétharmada jelen- volna meg a gyűléseken, hanem alig akadt néhány hiányzó.

Személyes ismeret alapján

A józan logika is azt diktálja, hogy akiket érdekelt, ki lesz lakóterületük képviselője, még fontosabbnak tartják a munkahelyi választásokat. A szak- szervezeteknek, a bizalmiknak, bizott- ságoknak a legkövetlenebb, mondhat- juk, zsebbe vágó kérdéseiben kell ki- állni munkatársaik érdekei mellett. „Nálunk a szakszervezetek nélkül egyetlen olyan kérdést sem lehet el- dönteni, amely a dolgozók élet- és munkakörülményeit érinti” jelentette ki kategorikusan a pártkongresszuson a SZOT elnöke. S ha valaki úgy érzi, nem egészen így van, az csak még erőteljesebbé teszi az akaratot: így legyen! A szocialista állam lényegéből fakadóan maga is a dolgozók érdekeit képviseli, intézkedéseit ennek megfele- lően igyekszik meghozni, a szakszer- vezetek történelmi hagyománya vi- szont az, hogy verekedjen ezeknek az érdekeknek az érvényesüléséért. Együtt és egyszerre szem előtt tartva az em- berek pillanatnyi és perspektívikus ér- dekeit, a gyakorlatban legtöbbször úgy, hogy az életszínvonal se csökkenjen fájdalmasan, de a jövő megalapozását se hanyagoljuk el. A szocialista állam és a szakszervezet nem ellenfél, hanem partner ezekben a kérdésekben. S ahogy „nagyban”, ugyanúgy van ez „kicsiben” is. A bizalmi nyilvánvalóan arra törekszik, hogy minden dolgozó- nak több forinttal emeljék az órabé- rért, ám közben arra is gondol, a vál- lalat anyagi erőiből a fejlesztésre is futni kell, ha jövőre még többet akar- nak termelni — és keresni! —, s bár- milyen fájdalmas is konkrét esetben, a differenciált bérezést szolgalmazni kell, különben sose jutunk el oda, hogy valóban a jobb munkát tudjuk jobban megfizetni.

Tömören megfogalmazva a szakszer- vezetek egyrészt védik és képviselik a dolgozók érdekeit, másrészt erősítik a munkáshatalmat. Eppen az érde- védelem révén növelhetik a szak- szervezetek tekintélyüket, népszere- rőségüket, s ezáltal tudnak jobban mozgósítani a társadalom politikai, gazdasági céljainak elérésére. Nagy feladatot vállalnak magukra ezzel a szakszervezeti vezetők, aktivisták, jo- gos az elvárás, hogy a legkiválóbbak, legrátermettebbek nyerjék el a bizal- miának járó bizalmat.

A soron következő lépés minden munkahelyen ez. A szakszervezeti vá- lasztások lebonyolítása a szabályzat szerint a lehető leghatékonyabban történik. Minden egyes dolgozónak jo- ga és lehetősége is van véleményének kifejtésére, javaslatételre a jelölésnél és döntésre a szavazásnál. Úgy, ahogy ezt néhány hónappal korábban az ál- laméletben történt választások során megtanultuk. Csak hogy, míg akkor na- gyobb körben — lakóterületen — a többség személyes ismeret nélkül mon- dott vagy igent, vagy nemet a jelölte, bizalmiak számításba sem jöhet olyan személy, akit a megválasztásra joso- sult dolgozók ne ismernek. Eppen ezért senki sem maradhat közömbös, nem gondolhatja azt, hogy neki mind- egy, ki lesz öt évig a közvetlen érde- keinek képviselője.

Nyilvánvaló, hogy azok a gazdasági, hivatali vezetők, akiknek a bizalmi- ak a munkában partnereik, szeretnék, ha számukra „megfelelő” embert vá- lasztana a közösség. Valóban nagyon fontos, hogy a szakszervezeti vezető tudjon együttműködni a gazdasággal, ám annak is megvannak az előnyei, ha gyakori a vita közöttük! Az ellen- vélemény a legjobb vezetőt is arra kényszeríti, hogy gondolkodjék, más szempontok alapján mérlegeljen, szed- je össze az érveket az álláspontja mellett, s ha ez megtörténik, lehet ugyan, hogy nem a szakszervezeti bi- zalmiak lesz végül igaza, de a dol- gozókat érintő döntés mindenképpen megfontoltabb, alátámasztottabb lesz.

Irányítási rendszerünk folyamatos reformja során olyan szakaszba érke- ztünk, amikor a munkásoknak, dolgo- zóknak „hivatalosan” is egyre érezhe- tőbb beleszólása van a vezetésbe. Közeledünk a gyakorlatban ahhoz az állásponthoz, amit négy évtizeddel ez- előtt a szakszervezeti tag nemzetgyű- lési képviselő követelt: a dolgozó munkásoknak szavuk van az üzem irányításában. Nagy Zsuzsa

Gyorsan meggazdagodni?

VÁLLALKOZNI VIDÉKEN IS LEHET

Mire vállalkoznék, ha most valaki azt mondaná: itt a pénz, fogj bele. Hisz mihez ért — érthet — egy értelmiségű munkáján kívül? S a szellemi tőke nem mindig kamatozik.

A városban ott a gmk, míg a vidékiek számára a háztájiból, jószágértékesítésből csordogál a plusz kereset. Hogy mennyire bőven, attól függ, ki milyen keményen fogja meg a munka végét.

Úgy hittem, vidéken kevésbé divik korunk divatja — s egyben kényszer —, a vállalkozás. S lám, alig tettem be a lábam Tiszacsegebe, máris kiderült, hogy akár itt, akár a társközségekben, Újszentmargitán, találok ilyen embereket. Válogathatok.

Leginkább az igazgató, ki és miért adja a fejét a vállalkozás kedvéért pályamódosításra, de az is: megéri-e másodállásban tenni ugyanezt? Lehet-e győzni ezt az egészséget sem kímélő próbát? Meg aztán, a megéri-nem éri meg dilemmáját is jó volna eldönteni. Persze, aligha lehet.

Kell a pénz

A Tiszacsege és Vidéke ÁFÉSZ 2. számú italtöltő, népszerű nevén a Könyök, szerződéses üzlet. Gulyás István és Oláh Lajos, a MEZŐGÉP dolgozói voltak. Vajon miért gondoltak arra, hogy otthagya munkahelyüket, felcserélnék vendéglősnek?

— S egyáltalán: hogyan lehetett ezt nyíltan ütni?

— A feltétel érettségi, vagy hároméves vendéglátás gyakorlat volt. Nálunk az utóbbi hiányzott, az előbbi megvolt: nyertünk — mondja Oláh Lajos, miközben jár a keze, beszélgetésünk kedvéért nem hagyja cserben a

Visszalépni nehéz

Németh Balázs, az újszentmargitai általános iskola matematika—technika szakos tanára teherfuvarozást vállalt. Szabad idejében, hétvégén, a nyári szünidőben. A falu közvéleménye, a kollégák, s főként az iskola vezetősége nehezen tértek napirendre az eset felett. A tanácselnök azonban a fiatalnember mellé állt: a munkáját becsülettel ellátja, sőt a legjobb pedagógusok egyike, segített tehát, hogy megkapja az engedélyt.

— Kétezer-nyolcszáz forint volt a kezdő fizetésem, a második évben behívtak katonának — mondja Németh Balázs. — Eközben adódott a lehetőség, hogy ezt az UAZ-t — utólag jöttem rá, hogy nagy étvágyú, körülményesen karbantartható kocsi — megvegyem. Karambolos gépkocsi volt, jó fél évbe telte, míg a család, a barátok segítségével ismét autó lett belőle. A hivatásos jogosítványom már megvolt, sőt egy időben én sofőr szerettem volna lenni, de a család biztatott, tanuljak.

Bonyolult eljárás után kapta meg az iparengedélyt, 1984 szeptemberében második állásban közúti árufuvarozó lett.

— Két dologban számítottam el magamat. Júniusban 20 százalékkal emelték az adót. Az adóalap 90 ezer forint, míg bevételként valójában 36–40 ezer forint könyvelhető el. Másik, hogy nincs saját standom, ahová kiállhatnék, a lakásomon keresnek fel, ami úgyszólván átjáróház lett.

— S keresik?

— Nehezen indultam. Amikor megvolt a felújított autó, az iparengedély, anynyi pénzem maradt, hogy félig tegyem a tankot. Aztán beindult az üzlet, és megmondom őszintén, nemcsak pénz hozott. Új, korábban ismeretlen emberi kapcsolatokra tettem szert — ez egy külön világ. Ha az óradíjat, anyagköltséget felszámolom,

Könyök törzsvendégeit. Ki szolgál, számol. Meg kell adni, hiba nélkül. Pedig csak három hónapja kóstoltatja a szakmát.

— Nézze, leszurkoltuk, amit kellett. Nyolcvanezret célrészkevényre, a forgóeszközök használati díjának tizenhat százaléka, úgy huszonöt ezer körül. Egy hónap alatt bejöttünk a munkába, a forgalom inkább nőtt, mint csökkent. Idáig ki tudtuk fizetni az átalányt.

— S úgy látja; megéri?

— Ezt három hónap után még nem lehet megmondani. Teny, hogy nyáron jóval nagyobb a forgalom itt. Negyedosztályú árunk vannak, nagy tételeket elhordanak esküvőre, építkezéshez is.

Oláh Lajos esztergályosként kezdte a MEZŐGÉP-nél, aztán elvégezte a gépipari technikumot, letette a technikusminősítő vizsgát, művezető lett.

— Maga tanult, meg is becsülték. Érdemes volt váltóztatni?

— Nem mondom, hogy nem sajnáltam otthagyni a munkahelyemet, de adódott ez a lehetőség, megtetszett. A MEZŐGÉP-nél 4900 forintot kerestem. Igen, elsősorban az anyagiak csábítottak. Hisz családom van, két gyermekem, építkezünk. Szóval kell a pénz. Nem mondom, meg is dolgozok érte, jóval több a fizikai munka, hosszabb a munkaidő.

Gyanítom, ezt a fiatalembert a vállalkozás lehetősége is feltűztele. Ezért hagyta ott tanult szakmáját és választott helyette mást, lehet, hogy nehezebbet.

Vállalkozni lehet a gyors meggazdagodás reményében, de mint kiderült, nem mindenki gondol erre. Egyszerűen: kell a pénz.

nem is éri meg igazán. De amit adni tudtam az embe- reknek — igen. Mert itt vidéken nagy dolog, ha van, aki elfuvarozza a rég áhitott szobabútort. A köztudatban úgy él: én és a hozzám hasonló sok pénz keresnek kevés munkával. S ez elég ahhoz, hogy rossz megvilágításba kerüljenek; még mindig kapom a támadásokat, persze nem szemtől szembe, hanem hátulról. Valahogy az órarendem is úgy alakult idáig, hogy kevesebb időm maradt a másodállásra. Igaz, ez az én magánügyem.

— Végül is: mikor dolgozik? S hogyan egyeztetni össze a tanári munkával, ami nemcsak abból áll, hogy bemegyek az órára? Fel kell készülni, szakkönyveket kellene forgatni.

— Általában kora reggel, hajnalban indulok útnak, meg minden áldott hét végén. Előfordult, hogy lyukas órában vállaltam egy rövidet fuvar. Az iskola lelki terhei után a sofőrök minden kínját is a nyakamba veszem. S mégis — talán mert annyira más — felüldít, megnyugtató. Érdekes, azóta kevésbé vagyok ideges, kimerült, mióta másodállásom van. Sőt, több munkát bírok el, mint azelőtt. Persze, nem öröm, hogy este tizkor—tizenegykor jövök haza.

— Mégis: miért csinálja?

— Egyrészt a lelki egyensúlyom érdekében. Aztán: a család. A kisfiam hathetes, másik gyereket is tervezünk. Szeretném, ha a feleségem itthon maradhatna velük, míg óvodába mennek, és nekem kelljen anyagi gondokkal küzdeni ezalatt.

— Csak hogy visszalépni nehéz...

— Igen, ezen is gondolkodtam. Hobbiként indult ez a dolog, de rég nem az a tanári pálya nem olyan, hogy kilépek a körből, otthagytok egy osztályt, a gyerekeket, akik ragaszkodnak hozzám

és én hozzájuk. Ez tehát nem megy. S a másik tartósan? Ki tudja? Szeretnék olyan anyagi bázist teremteni a családomnak, hogy viszonylag gond nélkül élhesünk. Én nem szíves tévéért, bútorért hajtok. Ha erről lenne szó, máris kitenném a táblát, hogy eladó az autó. Egyszerűen a megélhetésre kell a plusz kereset.

Letenni a köz asztalára

Az újszentmargitai postamesterről, Tóth Imréről el lehet mondani: megszálltja a munkáját. Csirkefarmja van, 1650 broilerscirkét nevelnek itt héthetes korukig. Hogy ez mennyire irigylésre méltó — mert nem mindenki nézi jó szemmel azt, amibe Tóth Imre belefogott —, nem tudom. Kéthetes korukig három óránként, később két óránként kell etetni a jószágokat, éjjel is felkelti etetni-itatni, a levegőt cserélni az ólban.

Nagyüzemi méretek, modern felszerelés. De élő állatokról lévén szó, nem elég az automatika és óriási a rizikó.

— A hajdúnánási Új Élet Tsz-szel van szerződésünk. A csirkeknak héthetes korukra el kellene érni az 1,60–1,70 kilogrammos súlyt. Idáig nem volt a vállalkozáson haszon — mondja Tóth Imre és bizonyossággal számlákat mutat.

Ekkora beruházás után — az épület 500 ezerbe, a benti technika 250 ezer forintba került — ez nem valami biztató.

— A szomszédunk megölne egy kanál vízben, mióta ebbe belefogottunk — panaszkodik Tóth Imréné. — Hogy az épület elveszi előle a napot, nem bírja a szagot. Pedig KÖJÁL-engedély nélkül el se kezdhették volna, azóta is többször voltak ellenőrzéni.

(Az ólban se nagyon, de kívül végképp nincs szag, jól működik a benti levegőt cserélő ventilátor — erről magam is meggyőződtem.) Azt mondják Tóthék, a törekvő embernek sok az irigye erre-felé.

— Nincs visszaút, hat évre sző a szerződés. En már haszonra nem számítok, csak az adósságtól tudnék megszabadulni.

Tóth Imre mindezt egészen kedélyesen mondja, pedig az adósság valóban szorít. Felesége már elkezdettebb:

— Ha százezer forintot letennének, se vállalnék még egyszer ekkora csapat csirkét. Letesz valamit az ember a köz asztalára — csak ez vigasztal az egészben.

— Ne haragudjanak a kérésért, de az épület, a berendezés saját beruházás volt. Hogyan gyűlt össze rá a pénz?

— Van egy tanyám, ott 1963 óta jószágokat hizlalok. Most is van negyven birkám, hat sertés, tehén. Hogy azokat ellássam, kocsival, biciklivel megyek ki minden áldott hajnalban, ha nagy a sár, gyalog.

— Nagyon sok munkával, lemondással spóroltuk össze — szól közbe a feleség. — Üdülés, szórakozás semmi. De hajtja az embert a munkaszereget, húzzuk az ígát hajnalról késő estig. Tudja az egész falu, mibe vagyunk, kérdezik is, hogy nem fáradtunk még bele.

— Dolgozunk a gyerekekért, az unokáért. De — mondja derűsen Tóth Imre —, ha én is nyugdíjas leszek, abbahagyom. Csak a tanyát tartom meg, van ott egy hétvégi faház is. Vadászgatok, pihenek.

Talán maga sem hiszi.

D. Karádi Katalin

Szaktanulmány-utánpótlás

A tanulóképzésről egy új tanműhely ürügyén

A szaktanulmány-utánpótlás a Tungsram Rt. Hajdú-böszörményi Alkatrészgyárában mind a gépgyártás is a gyárban, az esztergályosokra is nagyon számítanak. Az az csak számítanak, mert az az a szakma, amelyre az utóbbi időben nem szívesen jelentkeznek a gyerekek.

Képeznek még elektro- és elektronikai műszerészeket is, ez utóbbi azonban érettségizésig kötött szakma. A gyárban évente nyolcvan szaktanulmány-utánpótlásosnak, S ha jól belegondolunk, ennek a létszámnak — persze ha megfelelően van megtervezve a szakmák szerinti elosztás — elegendőnek kellene lenni az 1700 dolgozó foglalkoztatás gyár szaktanulmány-utánpótlására. A helyzet azonban az, hogy mégsem elég, mert a gyár is egyre többet vár és szeretne mind szakmai, mind pedig vállalati szinten. A sürgető igényeket s a talán még sürgetőbb követelményeket tudják a leginkább fejlődőképes, jó szakmai színvonalú gárdával kielégíteni.

Nos, erre a tárgyi feltételek egyértelműen adóttak. Nem sok cég dolgozóit mondhatják el azt, hogy minden szükséges oktatási eszközzel felszerelt, 300 négyzetméteres tanműhellyel rendelkeznek. A böszörményiek viszont elmondhatják. S ami meglepő, egyetlen szakma műhelyében sem ócska, kily superált gépek vannak, hanem jó állapotban levő, modern berendezések.

— Miért vettünk volna ócskát, mikor azon kinlődni lehet, s nem tanulni —

mondta Gombos János, a tanműhely vezetője. — Különben ott takarékoskodtunk, ahol az a legcélszerűbb volt, az építkezésnél. Saját magunk, mármint a gyár dolgozói, csináltunk mindent. Nem csekély az az összeg, ami a társadalmi munkából, a kommunista munkásoktól összejött erre a célra. Sőt nemcsak a mi dolgozóink álltak munkába az építkezés idején, hanem a 122, számú szaktanulmány-utánpótlásos kőművesei is eljöttek segíteni. A társadalmi munka értéke, ami ebben az épületben van, több mint 1 millió 700 ezer forint. S ez nem elhanyagolható.

A műhely a napokban lett készen, s mi tagadás, valóban irigylésre méltó. Remélhetőleg a gyerekek se csak addig érzik ezt majd így, míg lezajlik az ünnepség és birtokukba veszik az új tanműhelyt. Az a pár év, amit itt s a gyár különböző üzemében eltöltenek, remélhetőleg elegendő lesz a szakma alapjainak elsajátítására. Az oktatók s a gyár elismert mesterei mind azon vannak, hogy minden területen megfelelő létszámú legyen az utánpótlás és jó színvonalú legyen a képzés. S hogy néhány szakmában mégis létszámgondok vannak, azon úgy próbálnak segíteni, hogy ahol lehet, beindítják a felnőttképzést. Így lesz évről évre több a szaktanulmány-utánpótlásosok száma az eddig jórészt betanított munkásokat foglalkoztató alkatrészgyárban.

I. G.

ROVIDZÁRLAT

Rosszkedv

Meglehetősen levert volt. Tartott már vagy tíz éve az állapot, s minden jel arra mutatott, hogy egyhamar nem is fog derűsebbre fordulni a kedélyállapota. Pedig úgy ránézésre nem lehetett sok oka panasza. Amikor egyébként olykor jó kedve lett volna — éppen ez a ránézés szontyolította el. Mármint ha széttekintett a lakásában, s pillantása mondjuk a tévére esett. Pedig még be sem volt kapcsolva a készülék. Igaz, annyit ebben az állapotában is mutatott. Vagyis semmit. Viszont a hangja tökéletesen zengett. „De mit ér a televízió kép nélkül” — kérdezte szomorúan magától, és az sem tudta megvizsgálni, hogy minden bizonyosan hamarosan megérkezik a szerelő és röpké perc alatt megjavítja.

Nem vizsgálatodott, mert tudta, hogy két hét múlva a készülék a hangját veszi el valahol. S mához cirka hónapra viszont ismételtelen a képernyő sötétül majd el, s ez a folyamat folytatódik az idők végeztéig. Ha csak nem változtat ezúttal, s hagyja javítatlanul a dobozt. Így ugyan a műsort sem élvezheti — már amennyire ez élvezet —, viszont a javításra sem tud minden fizetéskor félretenni. Persze éppenséggel megengedhetné magának, hogy vegyen egy új készüléket, de hát ezt a mostanit is éppen azért vásárolta, mert az előző állandóan elromlott.

Akkor sem lesz jobb kedve, ha kimegy a fürdőszobába. Az már teljesen hidegen hagyja, hogy a csapból megállíthatatlanul csöpög a meleg víz. De miért kell példának okáért a centrifugának minden bekapcsoláskor kitáncolnia az erkélyre? Ilyesmíról a szakértők még nem is hallottak, s mindenki dicsérte a tipust. Neki viszont sikerült olyan egycélt kiválasztania, ami még életében nem állt egyenesen.

Olykor például nekicsapódik a mosógépnél, ami ugyancsak megéri a pénzt. Bár ez a kifejezés talán nem is egészen helytálló. Mert hisz ez a gépezet apróbb hiányosságai mellett például eszi a zoknijait. Fel nem foghatja, hogy kerülnek a masina belsejébe, de ott vannak. Az említett csövet egyébként másra nem is tudja használni — mert mostanában a gép nem ereszt le a vizet, pedig a használati utasítás szerint ezt a célt szolgálja.

Az sem hangolja derűre, ha ránéz a lakásban található tömértelen magnóra, rádióra, lemezjátszóra. A kiválasztottak azért vásárolták ezeket, mert megszállottai a technikának. Ő az áldozata. Nézi például a magnót. A legregebbi kiváló szocialista típus, azzal a csekély hibával, hogy nem lehet vele felvenni. „Mit ér a magnó, ilyen defektussal?” — kérdezi magától, de nem mondhatja rá, hogy semmit. Mert hisz az úgynevezett gyorstekerés-üzem-módban kiválóan működik. Ami viszont nem érne annyit a készüléknek, amit másodjára vásárolt. Ez kiváló szinten rögzíti a kívánt műsort,

amikor nem kapja be a szalagot. Sőt, le is játssza. Viszont kissé lusta. Gyorskeresésre állítja be a kapcsológombot, akár el is szundithat közben, olyan lassan forognak az orskók.

Neki persze — de ezen sem csodálkozott különösebben — a jó hír nyugati készülékkel sem volt kifejezett szerencséje. Igaz olcsó volt, de azért szóvalhatna. Az övét azonban csak szűk családi körben lehet hallgatni, amikor már a legyek is elcsendesedtek, s ha mindannyian visszafogják lélegzetüket, akkor hallatszák valami zeneféle a hangszóróból.

Természetes tehát, hogy egyik útja alkalmával, nyugatról hozott egy távol-keleti magnórádiót, ami jól bevált, mert fél év alatt csak kétszer volt szerelendő, s ez messze jobb átlagot mutat, mint a lakásban található többi készülék. Hiába. A fejlett technika! Ha sikerül legújabb hibáját kijavíttatnia — vagyis azt, hogy kitartó nyomogatások ellenére sem kapcsolja be magát — még sok öröme telhet benne.

Addig hallgathatja a lemezjátszóit. Feltéve, hogy eléggé fürge lesz. A helyzet ugyanis a következő. Az első készüléke gyorsabban lábra kap, viszont meglehetősen hamar fárad. A második lassan, megfontoltan, amolyan félsebességen kezdi a forgást, de egy-két szám után belejendül. Tehát egyszerre szokta bekapcsolni mindkettőt. Az elsőre felrakja a lemezt, meghallgat néhány taktust. Amikor elkezd dörmögni a szoprán, gyorsan odaugrik és átadja az áriát a másikra, ami addigra már jól bemelegedett. Néhány perc múlva ez is lelassul, és akkor véget vet a koncertnek.

Ilyenkor szokott a rádióhoz fordulni. Az egyik a Kossuthot fogja viszonylag tűrhetően, a másik a Petőfit. A harmadikon viszont — lehetne-e másként — csakis a harmadik műsor élvezhető. Ameddig nem lesz negyedik program, nem is kell újabbat vennie. Bár az igazat megvallva, a rádiók arányát kissé rontja a negyedik készüléke, amelyhez évek óta nem kap antennát, így az amolyan félkarú óriásként funkcionál — porosodik — a sarokban.

Amikor már nagyon elszomorítják szerencsétlenül választott készülékei, kimegy a konyhába, hogy felhajtson egy jó hideg sört. Csak azt nem tudja melyik hűtőben keresse. A kicsi ugyanis olyan erősen hűt — minden rimánkodás ellenére —, hogy oda nem lehet ilyen kényes cikket betenni. A második hűtőszekrénynek nagyon tetszetős a formája, ám csak minusz tíz fokban működik rendesen, az erkélyen. A harmadik — amit azért kellett venniük —, hogy az előzők hibáit feledni tudják, bár már nagyon szőrös, de már rendeltetészerűen működik. Csak sört nem talál benne. S ilyenkor elmegy a maradék kedve is.

T. Szűcs József

Világkongresszus „Sziszolavárosban”

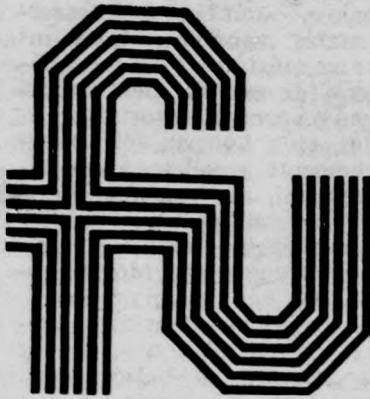
Lezajlott a VI. nemzetközi finnugor kongresszus

A finnugor népek nyelvén, néprajzának, irodalmának, történetének kutatói a Föld minden kontinensén, a világ minden táján fellelhetők. És nemcsak azért, mert a népek fiai a történelem viharában sokfelé szétzóródtak, s magukkal vitték a gyökereik kutatásának készleteit. Nagyon sok olyan tudós is él szerte a világon, aki „kivülről, más nép, más nyelv, más kultúra talajáról közelít a finnugor, uráli népek kérdéseire. Angolnak, franciának, németnek, olasznak, oroszoknak, svédnek, japánoknak, amerikaiaknak született tudósok utcai szüreteltnek a finnugor tudományok kutatóinak élvonalában nemcsak ma, hanem immár vagy két évszázad óta folyamatosan.

Természetes és magától értetődő tehát, hogy a tudományterület kutatói régóta keresik a találkozások alkalmait, a véleménycsere lehetőségeit, egymás munkásságának megismerési módjait. A korábbi összejövetelek után igazi lendületet akkor kapott a finnugor kongresszusok ügye, amikor — éppen 25 évvel ezelőtt — 1960-ban Budapesten megrendezték a háború utáni első nemzetközi kongresszust. Ott született az a határozat, hogy ezután ötvenként felváltva Magyarországon, Finnországon és a Szovjetunióban meg kell tartani a soron következő nemzetközi kongresszust, mivel ezekben az országokban élnek a finnugor népek. Az első sorozatban Budapest, Helsinki és Tallinn adott otthont az összejöveteleknek, a másodikban Budapest után a finnországi Turku, majd idén július 24-től 30-ig a Szovjetunióbeli Sziktivkar, a Komi Autonóm Köztársaság fővárosa vállalta a rendezés, vendéglátás feladatait.

A komi — régebbi néven zürjén — nép létszáma hatszáz ezer körül van, így nem is tartozik a legkisebb finnugor népek közé. Sziktivkar neve komi nyelvi összetett szó: Sziktiv eleme a mellette elfolyó Sziszola folyócska neve zürjénül, a kar utótag pedig a zürjénben „város” jelentésű szó. A teljes név jelentése tehát „Sziszolaváros”. Az 1956-os Új Magyar Lexikon szerint lakossága hatvan ezer fős volt. Ma a helybeliek kétszáz ezres lakosságról beszélnek, s ebből 40 százalék a zürjén-komi nyelvű.

A végeláthatatlan fenyőerdők ölen fekvő város élénk forgalmú ipari, kereskedelmi és hivatali központ. Főleg feldolgozó ipara fejlődött, de szővés nélküli textilüzeme is a legkorszerűbb. A városnak vasútja is van, de a teherszállítás jelentős része — például a feldolgozó ipar — a Sziszola és a nagyobb Vicsегда folyókön zajlik, személy-

forgalma pedig az igen hatalmas repülőterén, amely szinte percenként fogadja és indítja a gépeket. Jól kiépített üzlethálózata szinte mindennel ellátja a lakosságot: ottjártunk idején például sorbanállás nélkül mindenütt kapható volt a citrom, narancs és banán is. A két nagy nemzetközi szálloda a világ bármely nagyvárosában megállná a helyét. Igaz, egy kétágyas szoba éjszakánként 50 rubel, de a hazaiaknak csak tízezer forint. Az étkezés és egyéb szolgáltatás meglepően olcsó volt: komplett reggeli egy rubel, komplett ebéd két rubel, egy üveg Radeberger sör 55 kopejka.

Sziktivkarnak, mint a hazánkban kétszáz ezer fővel nagyobb Komi Autonóm Köztársaság fővárosának megvannak a legfelsőbb tanácsai és párt szervei, amelyek a legfontosabb gazdasági, kulturális és oktatási kérdésekről döntenek. A köztársaságnak saját címere és állami zás-

A szervezés alapos voltát mutatta az a táskányi előzetes kiadvány, amelyet minden résztvevő kézbe kapott. Az előadások tézises összefoglalói öt vaskos füzetet töltöttek meg, szekciók szerinti tagolásban. Az összegező programfüzet alapján bárkinek módja volt az előre megtervezett időpontban meghallgatni az öt érdeklődő előadást, mert az ülések elnöksége percnyi pontossággal tartotta magát a programfüzet időbeosztásához: ha valakinek az előadása elmaradt, helyét üresen hagyták, nem hozták előre a következő előadást. A sok kiváló előadás valójában szinte teljes körképet

Kísérő programok

A gyakorlott kongresszuszárók tudják, hogy az előadások és viták lehetőségei mellett a szakmai és baráti találkozások, ismerkedési lehetőségek adják a nemzetközi összejövetelek másik fő értékét, értelmét. A sziktiivkari szervezők ebben a tekintetben is túltették minden előbbi kongresszuson. Nem volt olyan nap, amelynek szabad óráiban — délután, este — ne kínáltak volna valamilyen magas színvonalú kulturális programot. Sokáig emlékeztetés maradt minden résztvevő számára a nyitó nap művészi gálaműsora. Ennek első részében a különböző komi és más finnugor népi ének-

rajzolt a nemzetközi finnugor tudományok mai helyzetéről, időszzerű kérdéseiről. Tükröződött a klasszikus tudományterületek megújulása, a modern módszerek behatolása, az interdiszciplinaritás térhódítása. Sokszor élénk vita alakult ki, jelezve az irányzatok versengését, a kérdések sokféle megközelítésének lehetőségét. Ebben áll egy-egy kongresszus közös tanulsága az egyes kutatók: a gitáni a látókört, megismerni saját területünk más kutatóit, azok másféle látásmódját. Ebben a tekintetben a kongresszus tökéletesen megfelelt a várakozásnak, betöltötte feladatát.

ban, népi balettdolgozókat a zenei színház művészeinek előadásában, amatőr népi együttesek fellépéseit, színházi és balettelőadásokat. Külön kiállítások készültek a múzeumokban a kongresszus tiszteletére a komi autonóm köztársaság történetéről, a finnugor népek néprajzáról, a köztársaság mai életéről, I. A. Kuratov 19. századi komi költő életéről és munkásságáról. Kuratov szülőfalujának meglátogatása, s a költészet napjának ottani megnyitása alkalmából egy egész napos kirándulást szerveztek a rendezők. A mintegy 120 kilométeres autóbussos úton alig győztünk betelni a taja látványával, a nyíresekkel tarkított végtelen fenyőerdők varázslatos képeivel: szinte a hater ezer évvel ezelőtti finnugor ősházák képeit látjuk magunkat. Kuratovban — ez ma Kuratov szülőfalujának neve — komi nyelvű szavaltatok, köztársasági és gazdag néptáncos, népdalos műsor fogadott bennünket, és olyan pompás ebéd, ahol az asztalon egyszerre volt jelen a frissen szedett földieper, az erdőkből szedett fekete áfonya, meg a messziről odahozott narancs és banán.

Szakmai szempontból a kiállítások közül legfontosabb talán mégis a könyvkiállítás volt, ahol az eltelt öt év, az előző kongresszus óta megjelent műveket ajánlották egymás figyelmébe a szerzők és a finnugor kongresszusok nemzetközi szervezőbizottsága. Itt is arról győződhetünk meg, hogy a szovjet finnugoriztika minden területen gyorsan fejlődik, új kutatók egyre képzettebb nemzedékeit állítja sorompóba az egyetemeken, főiskolákon és akadémiai kutatóintézetekben.

Magyar részvétel, debreceni tanulságok

A sziktiivkari kongresszusra olyan sokan jelentkeztek a világ minden részéről, hogy a nemzetközi szervezőbizottság kénytelen volt némi korlátozást alkalmazni. Magyarországról 120 fős csoport utazott el két különrepülővel, kijevi szállás után egyenesen Sziktivkarba. Moszkvát a VIT rendezvényei miatt elkerülték a gépek.

A Magyar Tudományos Akadémia és a Művelődési Minisztérium minden eddigénél nagyobb létszámú delegációt küldött ki, sokakat pedig saját intézménye — egyetem, főiskola, múzeum stb. — támogatott a kiutazás költségeinek fedezésében. A magyar előadók minden szekcióban jelen voltak, akárcsak a finnek és a szovjet finnugorok. Ez joggal el is várható a legnagyobb létszámú beszélt finnugor nyelv államától.

Számunkra, debreceniek számára különösen fontos és tanulságos volt a kongresszuson való részvétel. Amint erről már a Napló is hírt adott, a következő, hetedik nemzetközi finnugor kongresszust ugyanis ismét Magyarországon, és éppen nálunk, Debrecenben ren-

„Munkánk nem korlátozódhat a filmforgalmazásra”

BESZÉLGETÉS CSÁSZÁR FERENCSEL

Császár Ferenc, a Hajdú-Bihar megyei Moziüzemi Vállalat igazgatóhelyettese augusztus 20-án Kiváló Népművelő kitüntetését kapott. Népművelőként kezdett dolgozni szülővárosában, Szombathelyen, majd a Móróc Zsigmond Népművelői Főiskola levelező tagozatán szerzett oklevelet. 1957-ben a Vas megyei Moziüzemi Vállalat műsorpolitikai és propagandaosztályának lett a csoportvezetője. Ettől a pillanattól kezdve élete összefonódott a filmforgalmazással. Tizenöt éve dolgozik városunkban.

— Hogyan is kerültem az ország másik szegletéből a Hajdúságba? Hanesch László, a Hajdú-Bihar megyei Moziüzemi Vállalat igazgatója korábban Bács megyében dolgozott, és mi gyakran találkoztunk különböző értekezleteken, konferenciákon, fórumokon. A filmszakma számos fontos kérdésében volt azonos vagy hasonló a véleményünk. Beszélgettünk akkoriban arról, milyen jó lenne együtt dolgozni. Erre 1970-ben adódott lehetőség. A Hajdú-Bihar megyei Moziüzemi Vállalat akkor már nagyon jól működő intézmény volt. Hanesch Laci, mikor meghallotta, hogy eljövök Szombathelyről, megkeresett, és én örömmel mondtam igent. Művészeti osztályvezetői megbízatást kaptam, hét év múlva pedig a filmforgalmazási és moziüzemeltetési osztály vezetője lettem a feladatom. Ez az időszak, amit itt töltöttem, a vállalat életének egy állandó, egyenletes fejlődést hozó periódusa. Évről évre megkaptuk a kiváló vállalati címet, sőt a Szocialista Kultúráért kitüntetést is elnyerte a kollektíva. Egy olyan közösségbe kerültem, olyan partnerekkel dolgozhattam, akik mindig meg tudták találni a mozi számára az új utakat és lehetőségeket. A közös erőfeszítések pedig meghozták az eredményeket. Munkakörömhöz tartozik a hálózat műsorpolitikájának kialakítása, irányítása, a nyugodt üzemvitel feltételeinek biztosítása, a kulturális intézményekkel történő kapcsolat tartása és a közművelődési tevékenységünk koordinálása. Ugyanis munkánk korántsem korlátozódhat a filmforgalmazásra. A közművelődési párttársulatot a vállalat tevékenysége kiszélesedte, a filmforgalmazás és a terjesztés új formáit alakítottuk ki, alkalmazkodva a társadalom igényeihez.

MOKÉP évente 220 új játékfilmet kínál nekünk, de a választék ennél lényegesen nagyobb. Mi havonta megkapjuk a filmszínházainktól, mit szeretnénk vetíteni és hányszor. Igyeinkünk összhangot teremteni az igények és lehetőségek között, esetenként korrigálunk, így alakul ki a havi műsor. Ez nagy felelősséget jelent, nem mindegy, hogy melyik filmet hol és hányszor mutatjuk be. A korábbi központi forgalmazás már a múlté.

Császár Ferenc jelentős közéleti szerepet is betölt Debrecenben.

— Igen. És azt hiszem, szerencsés embernek tarthatom magam, mert ami a hobbim, azzal foglalkozhatok. Egy nyolcgyeremes munkássalámból származom, és a mozgalmi munkában való részvétel így család örökség. Huszonöt éve vagyok a Művészeti Szervezetek Szövetsége Központi Vezetőségének és Elnökségének tagja, valamint a Filmszakaszervezet alelnöke. A labdarúgás gyermekkori szerelmem, valamikor együtt kergettem a labdát Novák Dezsővel és Komora Imrével a Haladásban. Debrecenbe kerülve hamar megtaláltam a kapcsolatot a futballal, hosszú idő óta dolgozom a DMVSC labdarúgószakszervezetének vezetésében. A filmmel való foglalkozás, a munkám egyben a szórakozást is jelenti számomra.

— Úgy tudom, nem ez az első kitüntetés. Több alkalommal kapta meg a Szocialista Kultúráért kitüntetést és a Munka Erdemrendeszt fokozata tulajdonosának is mondhatja magát. Mindez jelzi, a szakma megbecsült embere.

— Valamilyen módon mindig a tenni akarás, az új utak keresése határozta meg hétköznapjaimat. Néha türelmetlen vagy ingerült vagyok, de ez a munka és az élet velejárója. Ahhoz azonban, hogy az ember eredményesen tudjon dolgozni, nagyon sok függ a munkahelyi légkörtől. En azt hiszem, számomra nagyon lényeges volt, hogy itt, Debrecenben, a vállalat vezetése nemcsak partnernek bizonyult, de igényt is támasztott, inspirált az új utak keresésére. Hiszen a filmszakmában rengeteg dolog változott az utóbbi években. Mint már említettem, a központi forgalmazás megszűnt, reagálni kellett a tévé konkurrenciájára, most legújabbán pedig a közgazdasági kérdések kerültek előtérbe. De talán éppen ezért igazalmas, szép és felelősségteljes ez a munka.

— Filmes szakemberként is meg tudott maradni népművelőnek?

— A film az a művészet, ami napjainkban a legszebb tömegekhez eljut, és meggyőződésem szerint legnagyobb az emberformáló, gondolkodást alakító hatása. Egy adatot említek csak: megynkben az elmúlt esztendőben 4,5 millió volt a mozilátogatók száma. Nem mellékes, hogy mit tudunk felkínálni filmszínházainkban az embereknek. Hiszek abban, hogy amit a mozi-ban látnak nézőink, az nem marad hatástalan. Így válik a filmforgalmazás közművelődési tevékenységgé is. Évek óta már nemcsak a mozikban vetítünk, hanem különböző ünnepségek, rendezvények alkalmával is tudjuk kihelyezett programokkal szolgálni a közművelődést és a politikát. Az ilyen vetítéseinknek egy év alatt 1,5 millió nézője volt. A kizárólag közművelődési jellegű rövidfilmjeinket mintegy 700 ezer néző látta. En azt hiszem, hogy nincs külön filmforgalmazás és közművelődés a filmszakmában. Arra törekszünk, hogy egy komplex műsorpolitikai szemlélet váljon általánossá.

— Mit tud ma a mozi az embereknek felkínálni? Mennyire van lehetőség a filmek közötti válogatásra a megye filmprogramjának szuverén alakítására?

— Elmondhatom, hogy sikerült demokratizálnunk a forgalmazás rendszerét. A

Filep Tibor

lója van. Állami egyeteme, akadémiai fiiláléja, drámai és zenei színháza, számos múzeuma, könyvtára, filmszínháza segíti a tudományos és kulturális életet. Ilyen módon nem csoda, hogy — bár a távolság nagy volt, hisz Moszkvától északkelet felé még több mint ezer kilométert kellett repülni — a kongresszus résztvevői egyáltalán nem érezték magukat a „világ végén”, hanem egy kristálytiszta levegőjű, tágas, kellemes üdülőhelyen inkább, ahol teljes kényelmükről gondoskodtak.

A legek kongresszusa

A sziktiivkari kongresszus nemcsak legtávolabb volt tőlünk az eddigiek közül, hanem a legnépesebb és a legkörültekintőbben szervezett is volt egyben. A finnugor kongresszusok eredetileg főként nyelvtudományi tematikájúak voltak. Fokozatosan bővült ez a témakör a néprajz, archeológia és irodalom tudományaival, úgyhogy mára már az ezer résztvevői számot meghaladó, az UNESCO által is számon tartott nagy összejövetellel fejlődött. A kongresszus hat munkanapján a programfüzet szerint mintegy 850 előadás hangzott el. Legnépesebbek természetesen most is a nyelvészeti szekciók voltak: ezekben — időnként öt párhuzamos ülésen — több mint 250 előadás hangzott el az egyes nyelvek nyelvtana, hangrendszere, alakitana, nyelvtudomány, szókincstana, szociolingvisztikai kérdései, rétegződése stb. köréből. Számos előadás több rokon nyelv egy-egy kategóriáját együttesen vizsgálta, feltárva a közös előzményt és a

különfejlődés elágazásait. A tíz vagy húsz percre szabott előadásokat nyomban vita követte. A kongresszus hivatalos nyelve az angol, német és orosz volt, de az előadások és a vita nyelve lehetett a két legnagyobb finnugor nép nyelve, a magyar és a finn is.

A néprajzi szekcióban csaknem 80, az archeológiai-ban több mint 80, a folklor szekcióban (népmesék, hiedelmek, népzene, néptánc) ugyancsak 80 körüli előadás hangzott el. Az irodalmi szekció félszáznyi előadásának rangját az is növelte, hogy külön, plenáris rendezvényen foglalkozott a kongresszus a Kalevala méltatásával és hatásainak vizsgálatával abból az alkalomból, hogy 150 évvel ezelőtt jelent meg a mű első kiadása. Helyi jellegű újítás volt, hogy egy külön szekció foglalkozott a Komi Autonóm Köztársaságban végbenemő gazdasági és szociális változásokkal, reformokkal, mintegy 80 előadásban és a hozzájuk kapcsolódó vitákban.

G. Nagy Ilián versei:

Virággal
kitüntetve

Most eltűnni —
fölkobban hiány
hamuját
hagyni örökül itt

Virággal kitüntetve
törvény fölött
egyensúlyoz a lélek

Eltűnni most
tenger magzatvizén
a végtelen semmiben

Osztódni visszafelé
széthullni millió
teremtő sejtje

Lenni mindenütt
és mindenkiben
öntudatlanul

Médium

Mágikus zászoló a hajad
vonulok utánad
énekelve

Lélek vándorol veled
Vonulok utánad
énekelve

Szivárvány-mosollyal
Felmagasztalva
Te vagy reményem
Révül hatalma
Szemeid jósláshoz
Hü gyöngyök nekem
Szerelemmel számúzve
Hü gyöngyök nekem
Magadért büvöllek
Szíved melengetem
Megalázott öled
A menedékhelyem
Ujjaid legyenek
Iránytű-ujjak
Rezdüléseid hódítóak
Örökké vigyázzak
Még babonázva
Énekel leszel
Még koronázva

A szent kéjenc

Könnyű titkosnak maradni
ha mondog
kopogtass szívemen
mielőtt megölelnél

Távolodón arcom keményedik
mint folyó-ölelte kavics
fényesedik

Könnyű ágyad előtt
kutyaként aludni
e húséggel mit kezdenél
ha újra ébredne érted

Könnyű virágot zabálni
ringó módra
ha dalaim följelentenek engem
mintha munkabért adtam volna
minden szírom bordély-pénc kezében

Ha vétek hogy várok
s szentnek hívlak te kéjenc
kilestem rejtet pillantásod
körmeid szerelem ellen kések

Ha elrúgsz mert
bűneidet is megszerettem
delelő ölelés után
könnyű legyen neked a család
legyen könnyű minden éjszaka

ÉRTSÜNK SZÓT!

Fából vaskarika

A cimben idézett szólást akkor szokták használni, ha valaki butaságot, képtelenséget állít. Az igénytelen, elsie-tett fogalmazás, figyelmetlenül összeállított hiranyag, az egészséges nyelvrész hiánya néha olyan mondatokat produkál, amelyeket olvasva elmosolyodunk, de ugyanakkor bosszankodunk is.
Egy hirdető tudunkra adja, hogy megnyitotta autóboltját. Ez így azt jelenti, hogy autókerekese van, pedig valójában autós boltot, azaz autófelszerelési boltot nyitott. Apró Antaltól a rádióban ezt kérdezték: „On ezt jól tudja, mert részt Szegeden született?” Mivel az ember egyszerre nem születet két helyen, viszont élhet-ben több városban is lehet, dolgozhat, a kérdést kétféle-keppen is fel lehetett volna tenni helyesen: a) „részt Szegeden született”, b) „... mert részt (egy részét) Szegeden született, részt (máshelyen) Budape-ten dolgozott.”
„Fekvőbeteg,” idős édes-anyám mellé szórakozó, beszelgető partnert keresek. Véleményem szerint a tartalom és a forma ellentmond egymásnak. Ha valaki pihe-nést, felüldülést jelentő fog-lalattalossággal, kellemesen töl-ti az idejét, akkor szórako-zik Egy ilyen idős, beteg-asszonynak azonban valószí-nűleg olyan személyre van szüksége, aki szórakozást nyújt neki, vagyis szórakoz-tatja.
Az alábbi hirdetésnek rossz a szörendje, így nem azt közli, amit a feladója akar: „40 éves, vidéken élő, vezető beosztású legényem-ben rendezett körülmények között megismerkedne kor-

ban hozzáillő nővel.” Ha ha-gyom, hogy incselkedjek ve-lem a kisördög, akkor máris magam előtt látom ennek a megismerkedésnek az előre (el)rendezett körülményeit — a részleteket egyébként más is szabadon elképzelheti. Egyértelmű lesz a mondat, ha „40 éves, vidéken, ren-de-zett körülmények között élő” legényember szeretne megis-merkedni korban hozzáillő nővel házasság céljából.
Nagyon sajnálom azt az édesanyát, aki így hirdeti: „Munkaidő alatt (napi 8 órá-ban) két éves kislányom mel-lé gondozónót keresek.” El-sősorban azért érzek részvét-et iránta, mert (súlyos) be-teg a kislánya, másodsorban pedig azért, mert — a hırde-tés szerint — teljes munka-időben, napi 8 órában keresi a gondozónót. Talán nem té-vedek, ha azt állítom, hogy teljes munkaidőre, 8 órára keres gondozónót kislánya mellé.
Végül íme még néhány za-varos, értelmetlen hirdetés: „Kétszobás, összkomfortos lakásom állattartásra kiváló-an alkalmas.” — „Elcserél-em jól jövedelmező, szabad idő-vel rendelkező lakásomat.” — „Elsősorban új vagy új-szerű emeletes, esetleg tető-tér-beépítéses házban négy-szobás legalább 300 négy-szögöl telekkel rendelkező családi ház érdekel.” — „Szoba-konyhát veszek összkomfort nélkül, készpénzzel, meleg vízzel.”
Csináljunk tehát a fából az, a vaskarika, a vasból akarc: „40 éves, vidéken élő, vezető beosztású legényem-ben rendezett körülmények között megismerkedne kor-

Szaga Attila

A szöveg és az ő tudománya

JEGYZETEK BALÁZS JÁNOS KÖNYVÉRŐL

Nemcsak nyelvészek, hanem a magyart tanító pedagógusok is érdeklődéssel vehetik kézbe Balázs János könyvét, amely A szöveg címet viseli. A cím — éppen székszávságával — a szintézis és a teljesség iránti vára-kozás és a teljesség iránti vára-kozás, illetve a vele foglalkozó, szövegterületről ez az első munka magyar nyelven, amely átfogó igényű és koncepció-jú műnek tűnik. A szöveg-terület szakirodalma óriási ra-nótt, az elképzelések sokfé-lék, az egész diszciplínának javára válna a rendteremtés, a fogalmak és elvek tisztá-zása.
Balázs János művét olv-asva nehéz eldönteni, mi volt a szerző tulajdonképpe-ni célja ezzel a könyvvel. A szintézisre törekvés is meg-figyelhető: áttekint, rend-szerzi a hazai és külföldi szakirodalomból mindazt, ami a modern kommuniká-cióelméletből, jelentéselmé-léből, szövegelméletből, mondattanból, szövegteni munkákból, valamint az öko-ri és középkori retorikából, stilisztikából hasznosítható. Másrészt a magyar irodalom és művelődéstörténet sok ki-tűnő emlékét elemzi.
A szintézis azonban nem bontakozik ki igazán, noha rengeteg ismeret és invenció halmozódik a könyvben, de tisztázatlan az alapvető ren-dező elv, a szerző szándéka. Nem tekinthető igazán tel-jesnek a mű, hiányzik töb-bek között a beszélt, élőnyel-vi szöveg vizsgálata, vagy a szövegműfajok rendszerezé-se. Szubjektív, esszé jellegű, de semmiképpen nem egysé-ges mű született ily módon, amely éppen az egységes koncepció hiánya miatt szét-tesik érdekes és tanulságos részletekre.
A szerző áttekinté a szö-vegten lényeges kérdéseit: a

szöveg fogalmát, a kommu-nikációs helyzetet, mint a szövegalkotás alaptényezőjé-t, a szöveg szintaktikai, sze-mantikai és pragmatikai kér-deseit, a téma-réma problé-mát, a címadást stb. Ez min-teggy kiegészítik verses és prózai szövegek elemzései. Az elemzések szellemesek, érdekesek, tanulságosak, de úgy tűnik, hogy a váloga-tásban és az elemzésben egy-aránt sok szubjektív szem-pont, ötletszerűség érvénye-sül. Az elemzés szinte part-talanná válik, amikor az íróna vagy a groteszk szöveg-beli eszközökről olvashatunk, szinte összefolyik az eszté-tikával. Úgy tűnik, a szöveg-tani szempontú irodalmi elemzés lehetőségei korláto-zottabbak, egyelőre nem ál-talanosíthatók, az egyedi műalkotáshoz kapcsolódnak. A könyv harmadik rétegét klasszikus szerzők retorikai és stilisztikai tanításainak az ismeretese alkotja; ezek bármilyen tanulságok, nem illeszkednek szervesen a mű egészébe.
A kötet némelyik megállapítá-sa vitatható. A szöveg-fogalmának megközelítésé-ben a szerző csak kommu-nikációs és grammatikai szempontokat vesz figyelem-be. Eszerint „... a szöveg az a legnagyobb funkcionális egység, amely a nyelvi kom-munikáció szerkezeti kere-té”. A szakirodalomban ál-talánosan elfogadott koha-rencia fogalmát nem tárgyal-ja, bár az igaz, hogy a szö-vegösszefüggést mint szem-pontot figyelembe veszi. Kár, hogy nem fejt ki sehol a véleményét erről a fontos fogalomról. Talán ebből a hiányból következik az a megállapítás, hogy a szö-vegre a nyitottság jellemző (19. és köv. lapok). Vitatható az is, hogy a mondatban ér-

vényesülő erők szigorú-bak-e, mint a szövegszer-kesztés szabályai; talán in-kább másfélék ezek a szabá-lyok, de erejük nem cseké-lyebb. Ami a nyitottságot il-leti, elég Lotman jól meg-alapozott véleményére hivatkozni, aki az elhatárol-ságot a szöveg egyik fontos ismérvének tekinti, vagy gondoljunk egy Móricz-no-vellára, egy Arany-balladá-ra, vajon mondhatjuk-e e-zeket nyitottnak? A szöveg-strukturáltsága, belső szer-vezettség — szintén Lotman kifejezése — a műalkotások-ban különösen jól szemlélté-ti, hogy a jó szöveg minden részletében összefügg, sem hozzátenni, sem elvenni nem lehet belőle.
A kötetnek talán legfonto-sabb fejezetei azok, amelyek a szintaktikai és szemanti-kai szintet, valamint az ez-zel szorosán összefüggő té-ma-réma kérdést fejtegetik. A szintaktikai és szemanti-kai összefüggések jellemzői-vel, eszközeivel gazdag iro-dalom foglalkozik, azt is megfigyelhetjük, hogy a szempontok nagyon eltérők. Ebben a kötetben mindkét területen a névmások hasz-nálata került előtérbe. Gazdagabb és változatosabb a szemantikai összefüggések-kezelő rész. Sok érde-kes új szemponttal gazda-godhatunk a téma és réma kérdéséről tárgyaló fejezetből; többek között arra is figyel-meztet, hogy a mondatok ilyen elemzése nem mindig egyértelmű. Részletesen tár-gyalja a téma alakulását a szöveg egészében. Kár, hogy nem készült részletes tárgy-és névmutató a kötethez, ez nagyon megkönnyítené a hosszú fejezetekben az el-igazodást.
A kötet értékeinek szám-ba vétele és hiányainak tag-

B. Kindrusz Erzsébet

Három

ÚJ SZOBR

Az Aranybika és bérlői idejék, hogy a szá-nosság és snjóto kialakításához jelesül a képző-lentősen hozzá-tudható, hogy n-Imre-tervezte e-tában ötvenhat-16 freskósoroz-a eredeti deb-hangulatot. E fr-1913-ban, az ép-sakor elpusztu-nagy méretű, H-általt tervezett, építet szálód-a szobrászát eg-

A Bika-házaspá

VARGA IMRE:

Az Ady Társaság udvarában

Ha végignézi az ember az 1947 no-venberében megjelent Vadástűz bo-rítóján az Ady Társaság 1927 és 1947 között működött tagjainak a névsorát, arra a megismerítő tényre döbben, hogy például az irodalmi osztály tag-jai közül tizen ha élnek, s magában Debrecenben fél kezünkön megszám-lálhatjuk író tagjait. Mint a „legfiata-labb” tagnemzedékekből való, szorító kötelelességnek tudom: meg kell öröki-teni annak az évtizednek az emlékeit, amidőn a Társaság vonzókörében éltem, majd tagjaként ténykedtem. Ez az évtized ugyanis meghatározó mő-don befolyásolta életem, úgymond pá-lyám alakulását.
Tóth Bélával kerültem először kap-csolatba a Társaság tagjai közül. Ne-vét még békési gimnazistaként ismer-tem a Magyar Útból, a Protestáns Szemléből. 1938 szeptemberétől a Re-formátus Kollégium tanárképző inté-zetének, diányelven a „zsenuitep”-nek voltam lakója, s hamarosan talál-koztam a gimnáziumi tanárként a kollégium II. emeletén lakó neves kri-tikussal, folyóirat-alapítóval, irodalomtörténésszel. Többször jártam so-bájában, ma is elevenen villózik előt-tem a falán függő sárgás-zöldes Fél-egyházi-festmény. Minden bizonnyal az 6 intenciójára szerepeltem az egyetemi ifjúság szószólójaként az Ady Társaság 1939. június 3-án, a kollégium disztermében Szabó Dezső 60. születésnapja tiszteletére ren-de-zett ünnepségen. Ekkor mutatnak be Oláh Gábornak és Gulyás Pálnak. Oláh Gábor kezet fogott, de egy szől nem mondott, Gulyással már akadt témánk a beszélgetésre. Ekkor ismer-kedtem meg az ünnepségen felszó-laló, előadó két piarista tanárral, Klimes Péterrel és Gerencsér Istvánnal is. Ez utóbbinak igencsak beüleltem ter-veibe, nem feledett el, s őstől fogva aktivizált.
A „Kaláka”
Ez az asztaltársaság egyike Debre-cen felszabadulás előtti felderítetlen értelmiségi csoportosulásának. Véle-ményem szerint a piarista gimnázium magyar szakos tanárai kezdeményez-ték, akik cserkészisztek is voltak, és kapcsolatban álltak a kassai Proház-

ka-körrel, annak folyóiratával, az 1932 óta megjelenő Új Élet című „ka-tolikus szociális és világnézeti” szem-lével. Minden bizonnyal párhuzamo-san dolgoztak a kassai Kazinczy Tá-rsasággal, melynek ülésein viszont szí-vesen látott előadó volt Németh László, Kerényi Károly és Gulyás Pál. Gulyás és Tóth Béla gyakori munka-társa lett az Új Életnek.
1939 őszén üzenetet kaptam Geren-csér Istvántól, hogy baráti beszélge-tésre menjek el rendházukba. Meg-valom, református tanárképző lé-temre nem mertem egyedül elmenni, magammal vittem a rokongondolko-dású Komlósi Sándor kollégámat, a későbbi pécsi pedagógiatörténészt. A több órás beszélgetés után lelkesűlen váltunk el. Nemsokára szóban meg-hívtak egy kocsmai találkozóra. Né-pes társaság volt együtt. Ott volt Geren-csér, Tóth Béla, akkor ismertem meg Gellért Sándor költőt, aki nem-regiben szökött át a királyi Romániá-ból, s az Ispoltályban élt nagy sze-génységben. Ott ült lába közé vett kardjára támaszkodva egy hivatasos főhadnagy, aztán egy nyomdász, Szabó Kálmán, a majdnai debreceni pol-gármester fia, eljárt velem Komlósi Sándor, Kovács Ferenc, a leendő nyelvtudós. Minden hónapban más-más vendégül külföldszobájában talál-koztunk. Soha nem volt írásos nyoma az összejöveteleknek, szóban adtuk to-vább a meghívást.
Bizonyos koncepció vezette a kötet-len, enyhe borozgatással egybekötött találkozókat. (Neve is úgy született, hogy a számlát összedobott pénzből, kalákában fizettük ki.) Minden alkal-matra volt egy-két téma, így szóba jött a földkérdés, a német veszély, a Habsburg-restauráció, a népi kultúra, népfőiskola, a katolikus-protestáns együttműködés, és magától értetődően kizárólag népdalokat daloltunk, min-dig újabbakat. Emlékszem, Geren-csér egyszer valami pásztoréntot is el-járt. Gellért Sándort mindig meg-szavaltattuk. Zápolyáról szólt, az uradalmi béreket vadul lázító verse legtöbbször elhangzott. (Egyszer je-lent meg, első kötetében, Nyílt titkok címmel, szelídített szöveggel.) Vele akkor máig tartó barátságba kerül-tem: 1942 őszén a Don menti védőál-lásból legalább tucat nagy versét

küldte el kézírásban az orosházi lak-tanyába, a Magyarok háborúja című, 24 énekes máig kiadatlan eposzából. A kalákáról is van verse Gellértnek: Az embernek van egy-két barátja. Kocsmázását fedti a kaláka. Nóta közben hajnalt ver az orcad, szíved alján ébred Magyarország. A Koldustarisznya című ciklusban adta ezt közre, az 1944-es Halálra-táncolatotól lányok című kötetében. 1940 tavaszán megfordult a kaláka összejövetelén Gulyás Pál, meg berei Soó Rezső professzor is. És elhozták magukkal Németh Lászlót, aki az 1940. áprilisi Magyar vidék című cik-kében így festette le a kaláka össe-jövetelét: „Debrecenben, amely min-díg lellem székvérosa volt, késő este egy városi kocsimba hívnak át: a társaság vezetője egy fiatal piarista, akivel három szóből megértjük egy-mást a Pest fejebe nem menő Habs-burg és magyar katolikus vitában. A zsúfolt kis szobában rajta kívül a tár-sadalom minden rétege: egyetemi hallgatók, munkások, egy protestáns teológus, egy szilaj arcú erdélyi költő s a velünk jött egyetemi tanár — de eljárt ide egy aktív katonatiszt is.”
Debreceni diéta címmel a Turul Szövetség újból konferenciát rende-zett az egyetemen, s előadást tartott Móricz Zsigmond a népfőiskoláról, Németh László pedig az utolsó három évtized magyar társadalmi fejlődésé-ről. Hozzászólásom után bemutatott Móricz Zsigmondnak, aki szülőföldem felől érdeklődött, s mikor megtudta, hogy népművelőkutatással foglalkozom, nyomtatásom ajánlotta: jegyezzelek fel fonetikusan minél több paraszti történetet, ő is ezt tette fiatalon. Németh László ismerősként üdvözölt, és Gulyás Pált ekkor hazakísérhettem. Rendkívül feszélyezett, hogy a jobb oldalán kellett haladnom. A finnek-ről, a Kalevaláról beszélt, a román népköltészet szépségeire hívta fel figyelmem. Még ezen a tavaszon a fin-nül tudó Kovács Ferencel egy va-sárnap délután elmentünk a Doboz-sérháza, de a költőt nem találtuk otthon. Többé nem találkoztam vele. Gyerekei 1946 nyarán kerékpáron fel-kerestek Tarhos mellett tanáynkon. Rozától pedig — disszertációm írása-sakor — megkaptam Gulyás Pál vala-mennyi régebbi kötetét, különnyoma-tát.
Tag lesz a harmadik nemzedék
1946 februárjának elején kerültem vissza Debrecenbe, hatodik feléves bölcsésznek. Június végén rendezték meg a Magyar Írók Szövetségének it-ten tartott kongresszusa alkalmából a

debreceni „ku-városi írók rés-ke megjtsésém megszűnt Debr-lyettesítő falij-tem közé. Pro-za e cikket lev-vezetménye le-kiváncsi lett meg vele, töb- (Az Alföld id-szólta erről.) Juhász Géza el-neki tetsző ver-egy fűzert az l-jén megjelent-giánkban. Ezen-sze csoportunk lozh László, Cs-mán, Mikó Zolt-zetőnek Vajda-kirol részletes számban írtan romhavi bar-után már anto vállalkoztunk. ben a Vajda-d-e felelevenité Napló 1974. jú-amikor „Neki-ből” címmel ké-tünk historiájá-napot a Népsz-ván, némi sért-nap csoportjáb-a Karácsony S-tanitványokat. nak nem tetsze Árpád, mi pedi-tista karácson-el.
A Holnap m-keltett csoportu-Társaság főtiki-jén beléptetet rendezését sür-gengedély meg-művészeti osz-ezzel együtt is, ha a folyó-égitse alatt jel-gyültek, szerke-da Lászlót teki-bamaradt az a-ta, megjelent-ahogy tudta. Kardos Pál sem, novellám találkozásainkk véleményét. Ha-tam el nézetit, tem azokat. Er-venberéből. Eg-kedvetlenülve-úton, mivel a I-és az aznapi Né-l befeljező beke-z Kardos Pál messziről inte-

Három alak — két kompozíció

ÚJ SZOBROK AZ ARANYBIKÁBAN

Az Aranybika tulajdonosai és bérleti idejében felismerték, hogy a szállodai otthonosság és snjatos hangulat kialakításához a művészet, jelesül a képzőművészet jelentősen hozzá tud járulni. Tudható, hogy már a Steindl Imre-tervezte emeletes palotában ötvenhat részletről álló freskósorozat gerjesztett eredeti debreceni-alföldi hangulatot. E freskók, sajnos, 1913-ban, az épület lebontásakor elpusztultak. Az új, nagy méretű, Hajós Alfréd által tervezett, 1915-ben felépített szállodaépület belső szobrástátát egy olasz szob-

rászcsoport végezte. A neobarokk és rokokó figurák nem nagyon igazodtak az épület stílusához. A vendégek számára (ideértve néhány írót is) sokkal inkább azok a nagyméretű festmények jelentették a képzőművészeti élményt, amelyeket főleg könyvbeltől festőktől vásároltak. Az 1976-ban megépült új szárnyat Fabók Gyula tűzománcai, Takács Katalin textiljei és Józsa János üvegablakai díszítik. Szerdán, szeptember 4-én az Aranybika hetvenes fennállásának ünnepségén új művészeti alkotásokat is

avattak. Az első egy 40 centiméter magas kisplasztika, amely egy civisházaspárt (Bika Bálintot és feleségét) ábrázol korhű ruhában. A házaspár reliefszerűen kikapott talapzaton áll, amelyen a szobrász az Aranybika épületét örökíti meg négy különböző korszakban. Az első ábrázolás a legrégebbi épületet mutatja, de már emeletes műveltségben, a második a Steindl-féle szállót, a harmadik pedig az Aranybika mai képét örökíti meg.

A másik műalkotás, egy 140 centiméter magas vörsmárvány szobor az üvegteremben kapott helyett. A kompozíció egy fontos munkát végző vendéglátó-ipari dolgozót, a szakácsot eleveníti meg, vagyis a vendéglátás egyik kulcsfiguráját. Sz. Kürti Katalin művészettörténész a két műtárgyról és alkotójáról szólván joggal állapította meg, hogy konkrétan szólnak a helyről, mint azelőtt bármely más műalkotás. A Bika-házaspár a nagyműltű és — talán hiálkodás nélkül mondhatjuk — világhírű szálloda alapítóinak állít emléket. A szakács pedig a háttérben tevékenykedő fizikai dolgozó, aki nélkül éppúgy nincs hangulatos vendéglátás, mint az ügyintézők, a felszolgálók, a zenészek stb. nélkül. A két műalkotás anyaga, mérete, kompozíciója és ábrázolási hangneme eltérő ugyan — a szakács figurájában ugyanis egy csöppnyi komikum is vegyül, míg a Bika-házaspár a kis méretek ellenére is méltóságot hordoz —, de rokonítja őket Józsa Lajos életszerűsége törekvő realista stílus.

Józsa Lajost hovatovább nem bemutatni kell Debrecenben. Debrecenben szüle-

Szakács (140 cm, vörsmárvány)

tett, édesapja kovács volt, festőművész bátyjával együtt tőle tanulták az anyag szerelését és kemény törvényszerűségeit. Az édesapa díszkővácslást is végzett, így a fiúk széperzéküket is a családi házból hozták. Józsa Lajos mestere Kirchmayer Károly volt Budapesten. A hetvenes évektől kezdve jelentkezik kiállításokon. Az 1983-ban Mátyás a La Valetta-i Galériában, 1983-84 fordulóján Svédországban a halmstadi galériában volt kiállítása. Debrecenben két köztéri szobra található, mindkettő az Orvostudományi Egyetem telepén. Az egyik a Tavasz című bronz, a másik pedig a fogászati klinika előtt álló két és fél méteres stilizált, kőből készült térplasztika.

B. E.

A Bika-házaspár (40x40 cm, bronz)

debreceni „kulturhetet”, főként fővárosi írók részvételével. Nem nyerte meg tetszését az írók összetétele, s a megszűnt Debreceni Szabad Szót helyettesítő falijúsgon erről cikket tettem közzé. Professzorom, Juhász Géza e cikket levette, aminek az a következménye lett, hogy Illyés Gyula is kíváncsi lett rám. Így ismerkedtem meg vele, több debreceni íróval is. (Az Alföld idei januári számában szólottam erről.) A nyári szünet előtt Juhász Géza elkérte verseimet, s a neki tetsző versekből állítottam össze egy füzetet az 1946 decemberének elején megjelent Holnap című antológiánkban. Ezen az őszön verődött össze csoportunk Asztalos Sándor, Balogh László, Csenki Imre, Kiss Kálmán, Mikó Zoltán összetételben, s vezetőnek Vajda Lászlót ismertük el, kiről részletesen az Alföld 1968/11. számában írtam meg emlékeim. Háromhavi barátkozás, szervezkedés után már antológia megjelentetésére vállalkoztunk. Ez külön regény, részben a Vajda-dolgozatban írtam meg, de felelevenítettem a Hajdú-bihari Napló 1974. június 30-i számában is, amikor „Nekikezdes kétszer is, önérből” címmel két lapindítási kísérletünk történetét írtam fel. A Holnapot a Néplapban Szűcs Jenő ismertette, a Népszavában Komjáthy István, némi sértettséggel, mivel a Holnap csoportjában nem szerepeltek a Karácsony Sándor köré tömörült tanítványokat. Ugyanis Vajda Lászlónak nem tetszett a marxista Szabó Árpád, mi pedig viszonzásként a piestista karácsonyistákat nem fogadtuk el.

A Holnap megjelenése érdeklődést keltett csoportunk iránt. Tóth Béla, a Társaság főtájkára mindjárt 1947 elején beléptetett, aztán irodalmi est rendezését sürgette. A végleges lapengedély megadását a minisztérium művészeti osztálya ahhoz kötötte, s ezzel együtt a pénzügyi támogatást is, ha a folyóirat az Ady Társaság égisze alatt jelenik meg. A kéziratok gyűlték, szerkesztőnek mindenki Vajda Lászlót tekintette, aztán mégis abbamaradt az egész. Mindenünk irta, megjelentette a maga dolgait, ahogy tudta. Nem sejttem miért, de Kardos Pál minden megjelent versem, novellám, cikkem elolvasta, s találkozásainkkor mindig megmondta véleményét. Ha mindig nem is fogadtam el nézeteit, utóbb hasznosnak ítéltém azokat. Emlékezetes eset 1947 novemberéből. Egy vasárnap délelőtt elkévdlenedve mentem a Simonyi úton, mivel a Legenda című novellám az aznap Néplapban a négy-öt sornyi befejező bekezdés nélkül jelent meg. Kardos Pál jött szemben, s már messziről intgetett és gratulált,

mondván: most már tudsz modern novellát írni... Utóbb tudtam meg, a szombat esti tórdelelnél a metró odaszólt az ügyeletes szerkesztőnek, Béber Lászlónak, igen kedvelt mesterelemnek, hogy a tárca egy kis bekezdéssel hosszabb. Laci bácsiban már dolgoztak a fröccsök igencsak, a túlszedést kurtán elintézte, mondván: amivel hosszabb, a ládába. Vagyis a dobott sorok közé... Kardos Pál különben a Vándortűzben megjelent társaságtörténetében azt írta, hogy a Holnap-csoporttal Komjáthy István, Koczogh Ákos is belépett az egyesületbe. Ekkorra datálódhat az ő jelentőségéről is, de a Holnap-csoport tagjai az elkövetkező két évben sem olvadtak fel teljesen irányukban. Annak ellenére, hogy mint szabadművelődési tisztségviselők, mind a Keleti Kapu című lap, mind a Komjáthy István fordította Vitéz Korbea című román kolindafordítás megjelenését nyomaszkodtan támogattuk.

Az az igazság, hogy a Holnap-csoport tagjai, de a hozzájuk tartozók is (Csabai Tibor, Tamás Ervin, Juhász Róbert például), valahogy kevesellettük az Ady Társaság aktivitását. Ezért teremtettünk a színészek hathatós támogatásával az újságírók között irodalmi fórumot. A Néplap szeptemberi-októberi számaiban megjelent Debrecen és a haladás című sorozatomban, mely doktori értekezésem summázata volt, nem átalottam sértésszámba menően buzdítani a forradalmi írásművészetre az előttünk járó nemzedék általán mindvégig becsült és tisztelt tagjait: Tóth Endrét, Kiss Tamást és Tóth Bélát. A harmónia Debrecen irodalmi életében az 1947 novemberében megjelent Vándortűz című, az Ady Társaság fennállásának 20. évfordulójára kibocsátott reprezentatív számában teremtődött meg. Idősebb és ifjabb tagok, a városban élők és elköltözöttek, írók és művészek töltötték meg sokatmondó alkotásokkal a szép kiadványt. E számot Vajda László szerkesztette ismét, s állítom: kiváló szerkesztője lett volna az egyetlen szám után kimúlt Holnapunknak.

A megújulás sürgetése

A centenáriumi ünnepségsorozat részeként március legvégén a fővárosban tartott tiszántúli esten meg együtt szerepelt az egész debreceni írógárda. A visszahúzódas, tartózkodás nem szűnt meg, sőt nehezítette a helyzetet a Valóság 1948. májusi számában — hályogkovács vakmerőségével — írt dolgozatom, A szabadság főtájkára, Debrecen című vaskos tanulmánykötetről. Pártiskolára küld-

tek, s aminél visszakérültem 1948 nyarán, hamarosan a szakszervezetek anyagi bázisával akartunk kulturális folyóiratot indítani. Mikor ez dugába dőlt, Otágú csillag címmel versfüzetet adtunk ki, a Néplap szedésanyagából, s meghirdítettük a Debreceni füzetek sorozat indítását, előfizetők gyűjtését. Sajnos, a „Szomjasok” című novellafüzetem kézírata engedélyeztetés közben Pesten elveszett, további kézíratok viszont nem voltak készen. Nyakamban volt immár a megyei, majd a városi szabadművelődés átalítása népművelésre, megkezdtem a traktorállomások könyvtárainak gyűjtését. A szükséges idő csak irodalmi estek szervezését tette lehetővé. Szerencsére a hivatalnak volt gépkocsija, vállalhattam a Társaság tagjainak vidéki fellépésekre vitelét. Juhász Géza lelkesen részt vett a hajdúnánási esten, kivülre azonban csak a fiatalok nemzedéke volt kapható a fellépésre. A Néplap munkatársa hirdetésében meg is jegyezte: „A Társaság vezetői is segítségükre vannak (ti a fiataloknak), addig van a Társaságban egy csoport, mely passzivitásával, néma tünettel, egynyi manőverekkel akadályozni akarja ezt a munkát”. Ki gondolta volna, hogy a megújulás sürgetésével is siettetjük a Társaság megszűntetését! Igaz, nem ezen, nem is Debrecenben múltott. Enfülemmel hallottam 1948. július 23-án a megyei kulturális vezetők előtt hangúlyozott Révai József-mondatot: „Nincs szükség arra, hogy minden szerv kulturmunkát végezzen.” Al-momban sem gondoltam, hogy ezen tésziben az olyan irodalmi társaságok felszámolása is beleértendő lesz, mint a debreceni Ady Társaság a maga ritka haladó múltjával. Hiszen 1948. november 24-én a Tiszántúli Néplap is így írta a Társaság irodalmi estjéről, melyen utóljára szerepeltem: „Ady Endre 71. születésnapját a forradalom és osztályharc szellemében ünnepelte az Ady-Társaság.” Hanem az 1949 januárjában Hajdúböszörményben felavatott első traktoros könyvtár megnyitójára már a minisztérium küldött író, Örkény Istvánt... 1949. február elején pedig a pesti Szabadművelődési Akadémiára helyezték. Utóljára az Ady Társaság élő tagjaival 1969. január 27-én, a városban találkoztam, az emlékünnepe-lyen. Mily kevesen voltak már! (Azóta egyetlen irodalmi rendezvényre nem hívtak meg.)

Nem hallgathatom el, legértőbb kritikákat könyveimről az Ady Társaság két tagjától kaptam: 1954-ben Kardos Pál elemelte a Jöreménység című kisregényemet az Építünkben, 1975-ben a Naplóban Tóth Béla jellemezte az Összevissza ivadékok című pályadíjas regényem.

Hírünk a hazában

1985-13.

ALLATVILÁG

Kovács Gábor: Természetvédő juhok (Hortobágy). = Állatvilág, 1985. jún. IX. évf. 6. sz. 8. l.

ELET ÉS IRODALOM

Kósa László: Keressük, ami összeköt. (Beszélgetés Ujváry Zoltánnal az összehasonlító néprajz időszerű feladatairól) = Elet és Irodalom, 1985. aug. 9. XXIX. évf. 32. sz. 7. l.

FILM, SZÍNHÁZ, MUZSIKA

Cs. Nagy Ibolya: „Két fadarabban is lehet zenét csinálni”. Beszélgetés Szabó Violával. (A Délbáb együttes szülőénekes.) = Film, Színház, Muzsika, XXIX. évf. 31. sz. 1985. VIII. 3. 6-7. l. arckép.

Aczél Géza: Szabálytalan sorok Sziki Károlyról. (A Csokonai Színház művésze) = Film, Színház, Muzsika, XXIX. évf. 31. sz. 1985. VIII. 3. 7. l. 1. szinpadkép.

IFJÚKOMMUNISTA

Csontos Tibor: Portré vadgesztenyékkel, élményekkel, ötletekkel. (Hajdúszoboszló — a politikai képzés központja) = Ifjúkommunista, 1985. április, XXIX. évf. 4. sz. 41-44. l.

KÓTA

Igric György: Hajdú-Bihar megyei fórum '85. (Beszámoló a megyei kórusok találkozójáról) = Kóta, XV. évf. 1985. 6. sz. 10. l.

MAGYAR HÍRLAP

Balla László: Dzsesszfesztivál Debrecenben. = Magyar Hírlap, 1985. júl. 24. XVIII. évf. 172. sz. 4. l.

Wagner István: Debrecenbe kéne menni... (Debreceni gyermekrajz-kiállítás) = Magyar Hírlap, 1985. aug. 5. XVIII. évf. 182. sz. 6. l.

Elek Lenke: Viharos válás. A Hajdú-Bihar megyei VAS-VILL álló lett. l. r. = Magyar Hírlap, 1985. aug. 6. XVIII. évf. 183. sz. 7. l.

uo.: Egy levél utóélete, 2. r. aug. 7. 184. sz. 7. l.

MHSZ ELET

Éles Árpád: Közösen a honvédelemért. (Beszélgetés Oláh Antallal, Egyek nagyközségi tanácsa elnökével.) = MHSZ Élet, 1985. máj. 15. XII. évf. 10. sz. 5. l.

Éles Árpád: Kimozdulás a holtpontról. (Beszélgetés Gyöngyi Sándorral, a H.-B. m.-i Cépjárművezető-képző Iskola vezetőjével) = MHSZ Élet, 1985. júl. 15. XII. évf. 14. sz. 11. l.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁG

Bodnár Emil: Több kedvezőtlen hatás — elfogadható kucoratermés. (A nádudvari központú KITE gazdálkodásának elemzése) = Magyar Mezőgazdaság, 1985. máj. 1. XL. évf. 18. sz. 10-11. l.

Herold István-Takács Ferenc-Tardy Sándor: A zöldborszár silőszászról, tartósításáról. (A debreceni Béke Mgtsz kísérletei) = Magyar Mezőgazdaság, 1985. máj. 9. XL. évf. 19. sz. 19. l.

Kovács Péter: A folyékony műtrágyázás üzemi előnyei. (Bakonszegi tapasztalatok) = Magyar Mezőgazdaság, 1985. máj. 3. XL. 19. sz. 8-9. l.

Köhler Mihály: Melioráció és környezetvédelem. (Báránd, Új Élet Mgtsz) = Magyar Mezőgazdaság, 1985. júl. 10. XL. évf. 28. sz. 10. l.

(P) (J): Exportcélú juhvágóhíd a Hortobágyon. = Magyar Mezőgazdaság, 1985. júl. 17. XL. évf. 29. sz. 15. l. uo.: fotó — 17. l.

MAGYAR NEMZET

Görömbölyi László: Pénzt a semmiből. (A munkaszervezés helyzete Hajdú-Biharban) = Magyar Nemzet, 1985. júl. 11. XLVIII. évf. 161. sz. 5. l.

Görömbölyi László: Földközeli kilátások. (A hajdú)büszörményi határban = Magyar Nemzet, 1985. júl. 19. XLVIII. évf. 168. sz. 5. l.

Ruffy Péter: Egy eposz története. (Beszélgetés Vértés Edittel, a KLTE tanszékvezetőjével) = Magyar Nemzet, 1985. júl. 27. XLVIII. évf. 175. sz. 9. l.

Baróti András: A fék nem volt „NB I-es”. (Pótnyomozás a debreceni buszkarambol ügyében) = Magyar Nemzet, 1985. júl. 29. XLVIII. évf. 176. sz. 10. l.

Turi Gábor: Dzsesszfesztivál Debrecenben. = Magyar Nemzet, 1985. aug. 5. XLVIII. évf. 182. sz. 7. l.

MAI MAGAZIN

Csontos Tibor: A civis város varázslója. (Hatvani István) = Mai Magazin, 1985. júl. XVI. évf. 7. sz. 30-31. l.

MUZSIKA

Neményi Lili: Amikor én pályakezdő voltam. (A művésznő Borgó Andrásal készített visszaemlékezése) = Muzsika, 1985. május, XXVIII. évf. 5. sz. 3-9. l. 1 fénykép.

Kerényi Mária: Hogyan lesz ünnep egy jubileum? A Brankovics Debrecenben. (Operabemutató az Erkel-mű 175 éves évfordulóján.) = Muzsika, 1985. július, XXVIII. évf. 7. sz. 28-30. l. + 1 szinpadkép a címszereplő Tréfás Györgyről.

NEPI ELLENÖRZÉS

Erdei Sándor: Arcképvázlat egy fiatal népi ellenőről — a Hajdúságból. = Népi Ellenőrzés, 1985. júl. XXXVII. évf. 7. sz. 5-6. l.

NEPSZABADSÁG

KGST-tanácskozás Debrecenben. = Népszabadság, 1985. jún. 13. XLIII. évf. 137. sz. 5. l.

K(ékesi) K(atalin): Előkészületek a kemping-világtalálkozóra (Debrecenben). = Népszabadság, 1985. jún. 17. XLIII. évf. 140. sz. 5. l.

Kékesi Katalin: Fákrol, a Nagyerdő urügyén. = Népszabadság, 1985. júl. 4. XLIII. évf. 155. sz. 6. l.

Reszegi Lajos: Testületi munka a pártszervezetekben. (H.-B. megye) = Népszabadság, 1985. júl. 18. XLIII. évf. 167. sz. 3. l.

Fazekas Valéria: Menni vagy nem menni? Kollégium-lakó családot, nyáron (DATE). = Népszabadság, 1985. júl. 20. XLIII. évf. 169. sz. 17. l.

Kékesi Katalin: A mostohábbik Hortobágy. = Népszabadság, 1985. júl. 24. XLIII. évf. 172. sz. 5. l.

K(ékesi) K(atalin): Mire szánják a településfejlesztési hozzájárulást? Hadháztéglás: A lakosok határoznak. = Népszabadság, 1985. júl. 26. XLIII. évf. 174. sz. 5. l.

Szerkesztette: Surányi Béla

A magfizikai módszerek elterjesztéséért

Az ATOMKI és az Atomenergia Ügynökség kapcsolata

A tudományos intézmények mai szervezettségéhez szorosan hozzátartoznak a hazai és nemzetközi kapcsolatok. Világméretű együttműködés, két- és többoldalú kapcsolatrendszer jellemzi az atommagkutató intézetek tevékenységét is. E fontos tudománynak azonban van egy nemzetközi központja, a Bécsben székelő Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (IAEA), amelynek alapvető feladata, hogy elterjessze az atomenergia békés felhasználását és a nukleáris módszereket az élet sok területén, egyben ellenőrizze az atomenergia felhasználásának módjait azokban az országokban, amelyek aláírták az ezzel kapcsolatos egyezményt.

Mire gondoljon a laikus, ha nukleáris módszerekről beszélünk? A debreceni Atommagkutató Intézet munkatársai szívesen adnak ezzel kapcsolatban tájékoztatást saját gyakorlatukból. A fejlett országokban például magfizikai módszerekkel történik a nyersanyagok, bányászati termékek és élelmiszerek összetételének legmegbízhatóbb meghatározása, a termékek minősítése. Ez a munka egyaránt érdeke a termelő és a vásárló országának. Közismert, hogy az úgynevezett harmadik világ országai közül többen nyersanyagtermelők, ám nemigen rendelkeznek a megfelelő magfizikai technológiával, így az elmúlt évtizedekben gyakran kerültek hátrányba a világpiacon. Az ügynökség segít abban, hogy a fejlődő országok is hozzájussanak a megfelelő berendezésekhez, műszerekhez és a szakértelmhez.

Bacsó József, Koltay Ede és Somogyi György tudományos kutatók vállalkoztak arra, hogy ismeretük az ügynökség támogatásának működésének néhány formáját, s a debreceni Atommagkutató Intézet szakembereinek azt a tevékenységét, amelyet az ügynökség megbízásából folytatnak. Koltay Ede mindenekelőtt arra emlékeztet, hogy mintegy húsz év óta az ATOMKI fiatal munkatársai gyakran pályázzák meg az ügynökség ösztöndíjait. Így például ő maga Koppenhágában tanulmányozta a részecskegyorsítókat, s hazatérve az ott szerzett tapasztalatok alapján tudta megalkotni a ma is működő Van de Graaff-generátort. Az ügynökség tehát lehetővé teszi ösztöndíjasok tanulmányújtait és gondoskodik arról, hogy a fejlettebb tudomány országok magfizikai intézetei fogadják az ösztöndíjasokat. Az ATOMKI fejlődésének, emelkedő nemzetközi tudományos rangjának egyik mutatója, hogy alkalmasnak találták több ország ösztöndíjasainak fogadására. Jelenleg Somogyi György vezetésével két vietnami kutató tanulmányozza az itteni munka egyes mozzanatait.

A támogatás egy másik fő formája szakemberek kiküldése a harmadik világ országaiba azzal a megbízatással, hogy segítsenek a magfizikai módszerek meghonosításában, továbbfejlesztésében többnyire azokban a laboratóriumokban, amelyeket az ügynökség anyagilag is támogat. Ilyen feladatot teljesített többek között Koltay Ede Bangladesben, Kínában, Somogyi György Vietnámban, Bacsó József és Koltay Ede a röntgenemissziós analitikai módszerek ottani fejlesztésére, Somogyi György a szilárdtest-nyomdetektor módszer bevezetésére vállalkozott, ami részint jelenti laboratóriumok beindítását, részint hosszabb távú kutató programok kidolgozását és szakemberek képzését. A közeljövőben Kis-Varga Miklós Tanzániába, Kalinka Gábor Kubába megy, korábban Zolnai László Ni-gériában oldott meg hasonló feladatokat. A fejlődő országokban különös szeretettel és megbecsüléssel fogadják az ATOMKI kutatóit, mert nemcsak elméletileg számítanak felkészült kutatóknak, hanem értenek a metodikai, technikai, sőt manuális munkákhoz is. A fejlődő országok tudományos életének gondja az is, hogy bár nemzetközi forrásokból — kapnak magas színvonalú technikai berendezéseket és eszközöket (ezek sok esetben korszerűbbek, mint amivel ma az ATOMKI rendelkezik), de a berendezések első hibái bonyodalmas okoznak, sőt nemegyszer véget vetnek a megke-

zett kutatásoknak. Ezeket a hibákat az ottani egyszerű eszközökkel kell kijavítani. Bacsó József Zambiában például szétbontott autóbelsőt alkalmazott tömítőgyűrűként vákuumkamarához, mert ennélkül semmire se mentek volna.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít a magfizikai módszerekkel történő mérések, meghatározások pontosságának. Ennek ellenőrzése és fejlesztése érdekében rendszeresen szervez nemzetközi összehasonlító méréseket általa szétküldött anyagmintákon. Folytatnak például talaj-, vér-, vese-, csont-, haj-, liszt- stb. standardizálást, azaz mintamérést. Amelyik intézet jól, pontosan méri a küldött mintát, arra előbb-utóbb felfigyelnek. Nos, a debreceni intézet pontos méréseivel is meg-alapozta hírnevét.

Természetesen nem csupán a kezdőknek van szükségük ösztöndíjakra, a tudományok fejlődése megköveteli, hogy időről időre a legjobb, a legeredményesebb kutatók is találkozzanak, tapasztalatot cseréljenek. Ezzel az ügynökség is tisztában van, s meghatározott időközönként magas szintű szakmai tanfolyamokat szervez gyakorlatot, vezető kutatók számára is. Ez úgy történik, hogy az ügynökség kiszemeli egy laboratóriumot, ahol nemzetközileg mérve is magas szintű munka folyik, s oda meghív a maga költségére 15—20 embert, két hétre, egy hónapra. A kiváló szakemberek együtt dolgoznak, közös kísérleteket folytatnak, általában otthoni témájukat, problémájukat viszik magukkal. Koltay Ede Szingapúrban, Pekingsben, Ljubljánában vett részt ilyen intenzív szakmai találkozó vezetéseben. Somogyi György pedig szeptemberben az NSZK-ban lesz egy IAEA-iskola előadója. Ehhez a formához hasonló az úgynevezett tanulmányi túra, ami annyit jelent, hogy összegyűjtönek 20—25 vezető magfizikust, akik bejárnak három-nyolc országot. Az ATOMKI-re nézve hízelgő, hogy már ötször fogadott túrázó tudós csoportot. Az ügynökség olykor egy-egy konkrét probléma megbeszéléseire, tanfolyamok előkészítésére négy-öt napra Bécsbe szokta hívni az egyes témák legkiválóbb szakértőit.

Gyakori formája az IAEA támogatásának, hogy az egyes intézetekben kidolgozott speciális eszközöket, berendezéseket megveszi és a fejlődő országok magfizikai intézeteinek ajándékozza. Az ATOMKI-ben kifejlesztett eszközök közül is vásárolt már néhányat, például a Van de Graaff-generátorhoz csatlakoztatható röntgenanalitikai mérőkamerát Szingapúr, Kína és Portugália számára. Terepi urán-kutatáshoz szükséges eszközöket Vietnam részére vett az ATOMKI-tól az eszközök a Somogyi György által vezetett tanfolyamra érkeztek meg, s már használatuk ismerete is szerepelt a tanfolyam anyagában.

Az ügynökség támogat atomreaktor-telepítéseket, szükség esetén ezekhez is biztosít szakembereket, tanácsadókat. Kutatási témákban való részvételre pályázatokat hirdet rendszeresen, amelyekhez egyénileg, vagy csoportosan lehet kapcsolódni. Néhány évvel ezelőtt így csöppent bele Somogyi György az Apolló-8 programba.

Talán ennyi is érzékeltes képet nyújt arról, hogy a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, amely politikailag a legteljesebb semlegességre törekszik, nem egyes országok, hanem a tudomány fejlődés, az emberiség érdekeit képviseli, ezért is támogatja megkülönböztetett módon a harmadik világot. Ebben a munkában gyakran foglalkoztatja a debreceni ATOMKI kutatóit, s szeretné, ha előbb-utóbb ebben az intézetben is rendezhetne magas színvonalú szakmai tanfolyamot.

Közismert, hogy Debrecenben rövidesen megkezdik működését egy ciklotron, amelynek megszerzéséhez az ügynökség kétszer is nagyobb anyagi támogatást adott. Minden jel arra mutat, hogy az IAEA és az ATOMKI kapcsolata a jövőben tovább erősödik, s hogy az ügynökség támogatására később is lehet számítani.

Bakó Endre

PARASZTFOGATOSOK

①

Nyáron, amikor úzi, hajtja magát a parasztember, úri passzió a beszélgetés, de van kivétel az iratlan törvény alól, ha ló- és fogatnézőbe megy az ember.

Igaz-e. Pinczés Zoltán?

Az alkalomhoz illő, tükrös, keményszáru csizmát húzott. Ragyogítja a reggeli fény Hajdúszoboszlón lakik a Balmazújváros felé tartó úton. Gazdálkodik. Szélesen mosolygó, kerek arccal tessékkel beljebb. Háza egyszerű tömbház.

— Szalmát akart ú ma hordani — adogatja aztán a válaszokat hallgatása alá Kádár Sándor, mint valami helyettes, aki a szólás joga fölött bizonyos fennhatóságot élvez, akár a törzsfőnök. Néhány perce meg a Hetey-könyvből idézett, fejből, hogy s mint repítette vissza Ferenc Józsefet Zsófia lánya halálakor a város ötös fogata Budapestre s mit is mondott a hajtó? „Vitt már bizony ó nagyobb urat is. Kossuth Lajos öfelségét.” Valahogy így.

Azon meg ó lepődik meg, hogy nemcsak névről, de egészen közelről ismertem az öreg Kányásit. Debrecen ötös fogatának első emberét. Sokáig élt, elhagyatottan halt meg, ám a Hetey-könyv: „Debrecen város törzsmenesének története 1844-ig” örökre emléket állít neki.

Szóllósi Sándor, a hajdúszoboszlói városi tanács közművelődési felügyelője van velem. Érdekes, a lóspört Szoboszlón a művelődés ügye. Ez, aminthogy észre is veszem, aligha zavarja. Parasztfúti. Kádár Sándorról mint öreg komá-járól, ahogy beszél, a garabonciás elevenül föl, elevenül meg, aki hirtelen ott terem tudós észjárásával, ahol nem is várják. S akkor mindig történik valami. Úgy van, Pinczés Zoltánt is ó „lovalt” bele a versenyzésbe. Addig csak a szántóföldjén bizonyított. Megjelent Kádár Sándor (a volt lejegyzési társulat elnöke) Szóllósi elvtárs szobájában is, s jó paraszti nyíltsággal bejelentette, hogy tud róla, mire készül a város a hajdútelepítési 375. évfordulóján. Bátorkodik tanácsot adni. Addig-addig bátorkodott, hogy év múltával már együtt kerestek, kutattak Hajdúszoboszlón egy állandósítható lovaspályát.

— A reptérről ütilaput tettek a talpunk alá — hallom még mindig a zúgolódást. — Állítólaga a limousin gulya nem fér meg a lótlól. — Ám ez már csak utólagos dörejmorzsája annak a bosszúságnak, ami a múlté. A Búzakalász Termelőszövetkezet — a főpartrónus — adott helyt. Bírói tornyot épített rá s körül is kerítette.

Győrfi László 1980. augusztus 7-én, mint zsűritag, Pinczés Zoltán nyertes fogatlovát szalagozza

Megnéztem: remek pálya. Legfeljebb a fürdők nepe kijebb találja meg szórákosát. Statisztikából tudom, oda is elmegy; 7—8 ezer ember is összegyűlt. Afelől azonban Szóllósi Sándor megnyugtató, hogy a város pénzéből sohasem jönne össze a Köcsy Kupéért kiírt verseny, meg ami ezzel együtt jár, a látványos parádé. Emilit, hogy a közelben egy termelőszövetkezet már-már uszorkásként kölcsönözte a pályakadályokat. A díj összege, akár hiszem, akár nem, egyik évről a másikra 25 ezer forintra ugrott 2 ezerrel. S van tizvalahány ugróakadály. Át is kukkalt Szóllósi Sándor a Búzakalász elnökéhez, ha lehet, eszkábáltassa össze a drága alkalmasosságokat.

Egy paraszt ötös fogat Hajdúszoboszlóról

— Meglesz — ígéri Czinege Ferenc. — A formákat, a mintát küldjétek. Ja, hogy fizettek is érte? Anál jobban.

A művelődésügy embere örül, valamit ismét javított a feltételekben. A tsz nagylelkű, de enyhe magyarázatként ideszorult, saját ötös fogata van, be is mutatkozta már vele, csak a hajtó sokat hitt magáról, s az idén az „ötöst” a híd vásárra hiába várták, „nem baj”, jövőre elővágtat!

A népi szórakozás költségeit mások is összeadják. A felatót (egyelőre) pótkocsik helyettesítik, szek-sorokat raknak rá, iskolából kölcsönözött. Tribün kellenék már! A szek furnérlemezeit, ha elkapja az eső, vége, felhajlik...

— Az állami gazdaság ingyen adja, adta a fuvar — a „külföldi” versenyzők, ha csak a szomszéd faluból érkeznek is a bemutatóra, érkeznek, és ez aprópénzből aligha futná. A TIGÁZ a hangosító kocsi-val rója le önkéntes hozzájárulásának kvótáját, de ad a Vörös Október, s adakozik a halászati termelőszövetkezet. Vagy ott a Vörös Lobogó, neki is megvan a saját zsebbe nyúló szisztémája. Amíg e támogató testület összeállt, sokat talpalhatott a két Sándor.

②

Az istállójáról echós szekér áll, az eresz alatt, vesszőből fonott kas a belseje. A szekér jó állapotban, látszik, hogy csak versenyre és bemutatóra fut ki innen. Még a hófehér csirkék se lófrálhatnak alatta. Ha jeltő kellene találnom rá, azt mondanám: agyas. Tehát nem túl nagy, de nem is kicsi, alapos munka. Gazdája ki más volna, mint Pinczés Zoltán.

tartani. Más az ütem, más a sebesség.

— Lesz itt még vadászajtás is! jár a főszervező fejében. A népszórakoztatást szeretnék meghosszabbítani, kinyújtani délutánra. Majd.

A lovak, a két nőiüsz pejszelős nyári pajtában, ha nem is roppogtatják, de szalazzák a szénát, ahogy mondják errefelé: töltyik az időt vele. Kikiméltek. Hatalmas alakuk a fajta kétségtelenül megnyilvánuló jegyeit viseli.

— Vette őket?

— Csikókorukban. Ötször mentem ki a vásárba értük, ötször álltam meg előttük a vásárban nehéz szívvel.

— Szép fogathoz szép ló illik — tenné túl fiatal barátját a tőprengően Kádár Sándor utólag is, mert borsos volt ám az ár! De Pinczés Zoltán, akinek már volt két hűzőség, meredt lábú, munkában elnyújt lova, kinyitotta a bukcsát, elszánta magát, áldozott a sportra. Benn a lakásban az ajtófélfá följött a sallang is bizony súlyos árú disz. (Szép ló, szép sallang.) A hám, a nyakló, a gyepelő, de még a lópköröc se fillérekre kerül, ezekre! S mindezt össze is kell tudni válogatni. Példának okáért a lópkörök nem lehet tritarka, s mégis a fogatszárságon akadjon fel a szem.

Tréfás a sóhaj:

— Fülöp hercegnek könnyű, ott van miből.

— Drágállottak! „Nagy dísznő” — ütögeti meg atyai jószággal a Tündér farát az öszülő, társadalmi főállást menedzser. Még gyönyörűbb tán a Pajkos, a csodőr. A nagy dísznő becézgetés a jótápláltságnak szól, máskülönben mind a kettő „erős, rámás, csontos”. Ezek Kádár Sándor szakjelzői.

Ísmét a biborszin kancát babusgatja:

— Se keselye, se piszrāja.

Rákérdezek a származásra:

— Ismeretlen, de mezőhegyesi. Még dalmosodik. Ötödik éves. Hej, nehéz is a vásárban jó lovat szerezni, csak a rosszat vizlik. A cigány lókupecek megint járják a megyéket. Értik a feljavítást, értik a trükköt.

Szakértősködöm:

— Nincs túlságosan elkapatva a Tünde?

— Ha sokat benn áll, rendetlenkedik, ha dolgoztatják, engedelmes. Rá kell ülni, akár az udvarban is, csak járjon. A múltkor az augsztusi hírbörőre nem óhajtott kifáradni az udvarból. Macacszkodott öngyagsága s még meg annyira jól van tartva, hogy tán emiatt nem fogott csikót.

— Elilik a Fergeteget, az a kirges, sziki ló Hortobágyon, pedig már se keze, se lába.

Ez megint Sándor bátyánk összevetése volt. Tud ó a környéken minden jelesebb lórlól, össze is állított egy hajdúszoboszlói „ötöst”. Ám az nem egykönnyen áll össze, mert egy nehéz, sodrott lovat a többiek közé, mellé „bevenni” annyira, mint a kritikának tőpát adni. No ez csak példa. Egy a sok közül. Még azt is megnézik, megkritizálják, hogy csülkös vagy csatos-e a hám? Kik ilyen mustrasztémek? Az értők. Persze Kádár Sándor is nagy bíra. Előtte a zsűri se szent, ha téved.

Mi az, amivel adós e riport? Szalagok nélkül maradtak Pinczés Zoltán lovai (írásbanban!). Pedig nyertes két lovat nem egyszer s nem kétszer „lobogózták” fel, s nem hiszem, hogy utóljára.

Szalai Csaba

„...a Pedagógia

1964 óta évenként TIT Csongrád vezete a pedagógiát. Az egyetem. A professzor — sorozat igazgatója. A pedagógia vezetője. Nyári egyetem fórum kiván a modern pedagógia sugárzódnak s kenytik meg gyakorlati pedagógia. A pedagógia célkitűzése az élet sok területén, egyben ellenőrizze az atomenergia felhasználásának módjait azokban az országokban, amelyek aláírták az ezzel kapcsolatos egyezményt.

Mire gondoljon a laikus, ha nukleáris módszerekről beszélünk? A debreceni Atommagkutató Intézet munkatársai szívesen adnak ezzel kapcsolatban tájékoztatást saját gyakorlatukból. A fejlett országokban például magfizikai módszerekkel történik a nyersanyagok, bányászati termékek és élelmiszerek összetételének legmegbízhatóbb meghatározása, a termékek minősítése. Ez a munka egyaránt érdeke a termelő és a vásárló országának. Közismert, hogy az úgynevezett harmadik világ országai közül többen nyersanyagtermelők, ám nemigen rendelkeznek a megfelelő magfizikai technológiával, így az elmúlt évtizedekben gyakran kerültek hátrányba a világpiacon. Az ügynökség segít abban, hogy a fejlődő országok is hozzájussanak a megfelelő berendezésekhez, műszerekhez és a szakértelmhez.

Bacsó József, Koltay Ede és Somogyi György tudományos kutatók vállalkoztak arra, hogy ismeretük az ügynökség támogatásának működésének néhány formáját, s a debreceni Atommagkutató Intézet szakembereinek azt a tevékenységét, amelyet az ügynökség megbízásából folytatnak. Koltay Ede mindenekelőtt arra emlékeztet, hogy mintegy húsz év óta az ATOMKI fiatal munkatársai gyakran pályázzák meg az ügynökség ösztöndíjait. Így például ő maga Koppenhágában tanulmányozta a részecskegyorsítókat, s hazatérve az ott szerzett tapasztalatok alapján tudta megalkotni a ma is működő Van de Graaff-generátort. Az ügynökség tehát lehetővé teszi ösztöndíjasok tanulmányújtait és gondoskodik arról, hogy a fejlettebb tudomány országok magfizikai intézetei fogadják az ösztöndíjasokat. Az ATOMKI fejlődésének, emelkedő nemzetközi tudományos rangjának egyik mutatója, hogy alkalmasnak találták több ország ösztöndíjasainak fogadására. Jelenleg Somogyi György vezetésével két vietnami kutató tanulmányozza az itteni munka egyes mozzanatait.

A támogatás egy másik fő formája szakemberek kiküldése a harmadik világ országaiba azzal a megbízatással, hogy segítsenek a magfizikai módszerek meghonosításában, továbbfejlesztésében többnyire azokban a laboratóriumokban, amelyeket az ügynökség anyagilag is támogat. Ilyen feladatot teljesített többek között Koltay Ede Bangladesben, Kínában, Somogyi György Vietnámban, Bacsó József és Koltay Ede a röntgenemissziós analitikai módszerek ottani fejlesztésére, Somogyi György a szilárdtest-nyomdetektor módszer bevezetésére vállalkozott, ami részint jelenti laboratóriumok beindítását, részint hosszabb távú kutató programok kidolgozását és szakemberek képzését. A közeljövőben Kis-Varga Miklós Tanzániába, Kalinka Gábor Kubába megy, korábban Zolnai László Ni-gériában oldott meg hasonló feladatokat. A fejlődő országokban különös szeretettel és megbecsüléssel fogadják az ATOMKI kutatóit, mert nemcsak elméletileg számítanak felkészült kutatóknak, hanem értenek a metodikai, technikai, sőt manuális munkákhoz is. A fejlődő országok tudományos életének gondja az is, hogy bár nemzetközi forrásokból — kapnak magas színvonalú technikai berendezéseket és eszközöket (ezek sok esetben korszerűbbek, mint amivel ma az ATOMKI rendelkezik), de a berendezések első hibái bonyodalmas okoznak, sőt nemegyszer véget vetnek a megke-

A Fővárosi társaság a pedagógiát. A pedagógia vezetője. Nyári egyetem fórum kiván a modern pedagógia sugárzódnak s kenytik meg gyakorlati pedagógia. A pedagógia célkitűzése az élet sok területén, egyben ellenőrizze az atomenergia felhasználásának módjait azokban az országokban, amelyek aláírták az ezzel kapcsolatos egyezményt.

„...a számítástechnika az általános kultúra része...”

Pedagógiai nyári egyetem, Szeged, 1985. július 16–23.

1964 óta évente szervezi a TIT Csongrád megyei szervezete a pedagógiai nyári egyetemet. **Agoston György** professzor — a rendezvény-sorozat igazgatója — az induláskor így fogalmazott: „Nyári egyetemünk... olyan fórum kíván lenni, ahonnan modern pedagógiai eszmék sugárzódnak szét, és termékenyítik meg az elméleti és gyakorlati pedagógiát.” E nemes célkitűzés megvalósulását támasztja alá a téma-választás gazdagsága, sokrétűsége, ami a most megjelent Szegedi nyári egyetem repertóriuma című kiadványban összegyűjtve különösen imponáló. Hatását, népszerűségét a hallgatók évente növekvő száma is jelzi.

Szűcs Barna az Országos Pedagógiai Intézet igazgatóhelyettese a számítástechnikai alpműveltségről szóló előadásában hangsúlyozta, hogy a központi tantervi előírások helyett a kötetlenebb formában való elterjesztés mellett döntöttek. Az eddigi tapasztalatok is igazolják, hogy beépíthető a számítástechnikai ismeretek, a számítógép alkalmazása szinte minden tantárgy órai anyagába. Ugyanakkor nem szabad lemondani az órán kívüli: szakköri, tanfolyami jellegű foglalkozásokról sem. Annál is inkább szükség van ez utóbbiakra, mert ma még a különböző egyesületek, szervezetek az iskoláknál jobb eszközparkkal és a pedagógusoknál felkészültebb tanfolyamvezetőkkel rendelkeznek.

Varga Lajos, a KSH főosztályvezetője a szellemi munka forradalmát megalapozó informatika fejlődéséről, társadalmi és gazdasági hatásairól szól. Napjainkban módosul az ember munka tartalma, kialakult az informatikával foglalkozók köre. Ezt jelzi például a számítástechnikai munkakörben foglalkoztatottak évente 30 százalékkal növekvő száma. Nem megnagyító vizont, hogy az oktatásban főleg a férfi tanárok vesznek részt és a tanulók közül is inkább a fiúk foglalkoznak szívesen számítástechnikával. Jelenleg 265 tanulóra esik egy személyi számítógép, ami igen kevés. Ahhoz, hogy hatékony munkát fejthessenek ki az iskolában, a jelenlegi géppark hatszorosára lenne szükség.

Hámori Miklós — a Tanulás és tanítás számítógéppel című sikeres didaktikai könyv szerzője — arról beszélt, hogy a tanulói képességek fejlesztésére hogyan használható a számítógép. Óva intett a túlzott optimiz-

tón, ahol a gyártók ismertetik új termékeiket. A hazai számítógépipar létrehozását, fejlesztését az illetékes kormányzati szervek is fontosnak tartják, mert csak ezen az úton válhat egyaránt elérhetővé a számítógép az iskolák és a háztartások számára. A célkitűzések szerint a hetedik ötéves terv végére az általános iskolát végzett gyerekek jelentős részének alapvető számítástechnikai szemlélettel kellene rendelkeznie.

Legnagyobb tetszést fogadta a hallgatóság **Szekely Sándor** professzornak — a szegedi városi pártbizottság első titkárának — előadását a számítógép működésének alapelveiről. A számítógép kialakulását, fejlődését jelentős állomásait példák illusztrálta, s indokolta a fejlődés mozgatórugóit. Olyan kérdésekre igyekezett választ adni, mint például: mit tud egy gép?, mire képes?, alkalmas-e arra, hogy az embert pótolja?, erkölcsileg megítélhető-e a gép? stb. Kétórás, élvezetes előadásban bizonyította hallgatóinak, hogy a gép eszköze az embernek, ezért azt csinálja, amit mondunk neki. Vagyis az ember felelős a gép tetteiért! Mert „a gép bár tud zokogni, de nem érzi át a fájdalomt; tud verset írni, de a létrehozott sorok nem fejeznek ki érzelmet, gondolatot”. A percekig zúgó taps szót a sok információ, a szemléletformáló előadásnak és a kitűnő pedagógiai érzékkel rendelkező előadónak.

A 11 előadás közül szólni kell még **Gál György** tudományos munkatárs számítógépes programok tervezésének alapelveiről tartott előadásáról. A fiatal előadónak sikerült olyan áttekintést adni e roppant bonyolult munkáról, amely nem volt unalmas a programozásban járatos pedagógusok számára, de megértették a kezdők is.

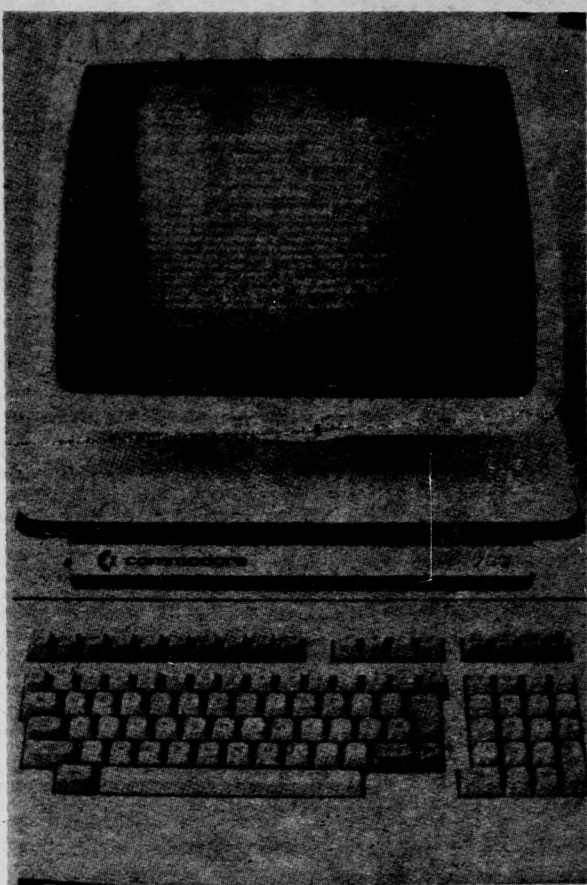
A kiragadott példák és gondolatok is jelzik, hogy az előadások — amelyek anyagát kötetben is megjelenteti a TIT — a számítástechnika egy-egy kérdésköréről igyekeztek átfogó képet adni konkrét adatokkal illusztrálva. Tematikai sokrétűségük biztosította, hogy az új technika teremtette szemléletérzékesség és alakítsák is a hallgatóságban. A három felnapos bemutatóból kettőn a számítástechnika gyakorlati alkalmazásába nyertek betekintési lehetőséget a hallgatók, illetve az egyes tantárgyakra való beépülés lehetőségeit tanulmányozhatták konkrét tantárgyi programok segítségével. E bemutatók keretében sikerrel szerepelt **Kertész Béla** — me-

gyenk fizika szakfelügyelő-

je is — a hullámok tanítási-színhoz tanítványával közösen szerkesztett programjával. A programban szerepelt 12 órás gyakorlat, melynek célja: egyfajta személyi számítógép megismerése és alapgyakorlatok végzése. A húszfős csoportokban szervezett gyakorlatok hatékonyságát sajnos lerontotta az a tény, hogy a csoportok összeállításánál nem vették figyelembe a hallgatók számítástechnikai alap-, illetve előképzettségét. Így a heterogén csoportok mindegyike az alapoknál kezdte a munkát. Összességében roppant időszerű témakör feldolgozására vállalkozott a szegedi pedagógiai nyári egyetem. Frissességével megelőzte a pedagógusok ilyen irányú hi- Sok hasonlóra lenne szükség ahhoz, hogy a számítástechnika területén meglevő elmaradásunk ne növekedjen tovább.

Dr. Mojzes János

SZÁMÍTÁSTECHNIKÁRÓL

MINDENKINEK

A szövetkezetek számítástechnikája

Interjú dr. Tóth Tiborral, a MŰSZI igazgatójával

— Gyönyörű szép környezetben vagyunk, egy elegáns berendezett budai villában. Cégük neve Mezőgazdasági Ügyvitelszervezési és Számítástechnikai Közös Vállalat — biztosan ezért gondoltam, hogy egy irodaház szokványos igazgatói szobájában találkozzunk. Ráadásul éppen akkor érkezünk, amikor a tudósokból álló bizottság meghallgatott és értékelte egy kandidátusi értekezést.

— Egyiptomból érkezett négy éve a MŰSZI-hez az az aspiráns, aki ma védte meg a kandidátusi értekezését.

— Ami a villát illeti, nem olyan nagy öröm itt dolgozni, mint ahogy az kívülről látszik. Sajnos a vállalat fősztályai ott helyen működnek, s ez a széttagoltság komoly szervezési, belső koordinálási problémát jelent. Szívesen elcserélnék a villát és a többi munkahelyet is egy irodaházra, ahol együtt dolgozhatnánk valamennyien.

— Hogyan jött létre a vállalat?

— Minden egyes népgazdasági ágazatban van egy hasonló jellegű intézet, ezeket az Ipari, a Belkereskedelmi Minisztérium, a SZÖVOSZ, az OVH hozta létre. A mezőgazdaság az egyedüli, ahol nem egy központi szerv, hanem a szövetkezetek hívták életre a maguk intézetét, illetőleg közös vállalatát. Mi nem kapunk költségvetési támogatást, az árbevételünkkel tartjuk fenn magunkat, és a partnereink igényeit kötelesek vagyunk kielégíteni. Így aztán ha nem szolgáljuk a reális üzemi szükségleteket, akkor tönkrementünk. Jót kell tehát adni, és olcsón, mert tőlünk ugyan nem kötelező venni, csak szabad.

— Mennyi a belépődíj?

— Minimum 100 ezer forint, de van olyan üzem, amelynek a vagyoni betéje négy-öt millió forint. A 17 százalékos kamat végül is csábító — messze meghaladja a bankamatot. Jelenleg 210 résztulajdonosa van a MŰSZI-nek, de 1700 a partnerünk az országban: valamennyi szövetkezet, az állami gazdaságok, a termelési rendszerek, közös vállalatok, élelmiszer-ipari és kereskedelmi vállalatok, dolgozunk a Skálának, s különböző iparvállalatoknak is.

— Mit kapnak az üzemek a MŰSZI-től a pénzükrét?

— Vannak olyan szolgáltatásaink, amelyeket csak a tulajdonosok részére végzünk, ők anyagi, műszaki ellátottság tekintetében elsőbb

seget élveznek, részesülnek a nyereségből, ezenkívül minden szolgáltatás mentes a forgalmi adótól. Ezen túl kivánságaikkal meghatározzák a fejlesztés irányát. A kapcsolatunk tehát kölcsönös. Az alapítók számára végzett szolgáltatás a kapacitásunk ötven százalékát teszi ki, a mezőgazdaság részére végzett munka aránya pedig nyolcvanöt százalék. Szaktanácsot adunk az ügyvitelszervezésben, az ügyvitel gépesítésében, a géptípusok vásárlásában, munkahelyek és munkamódszerek kialakításában, segítünk a számvitelben, a munkaügyi szabályzat megszervezésében, a beruházások előkészítésében, a megvalósításnál és az üzembe helyezésnél. A döntés-előkészítés, az elemzőkorszerűsítés hatékonyabbá tétele érdekében a személyi számítógépek forgalmazását és programozását is megkezdtük. Segítünk a fővárosi települések szervezésében, budapesti képviseletet vállaltunk, az igényeknek megfelelően gazdasági, piaci információkat gyűjtünk, szakmai segítséget adunk az innovációs tervek megvalósításához. Készítünk monográfiát, marketingszolgálatunk működik, reklámstratégiai tervek dolgozunk ki, és tanfolyamokat szervezünk. Kéthavonta gyorstájékoztatót és különböző kiadványokat jelentetünk meg, az év végi zárás előtt fórumokat rendezünk a MÉM, a TOT, a bank részvételével. A rendezvényeink meglehetősen népszerűek, hisz soha nem marad szék üresen.

— A szövetkezetekben dolgozó szakemberek többsége ma már magasan képzett, ezenkívül számtalan szakmai kiadvány, tájékoztató jelenik meg, a problémákkal felkereshetik a megyei tanács illetékes osztályát, vagy éppen a TESZÖV-öt. Akkor hát miért éppen önökhöz jönnek?

— Nemegyszer akadnak úgynevezett határesetek, amiben nincs állástoglalás, vagy belső utasítás. Ilyenkor segítünk mi, hisz nemcsak az üzemek, hanem az országos szervek is jó partnereink.

— Milyen megoldást tudnak ajánlani például egy olyan szövetkezetnek, amely a tönk szélén áll?

— Az egyik alföldi szövetkezetben 3–4 éven át komoly mérleghiány volt, 16 millió forint. Ebben a térségben alapjaiban kellett rendet tenni, a vezetéstől kezdve a vetésszerkezetig — minden beruházás nélkül. Egy év alatt 17 millió forint lett a nyereség. Rá kell jönnünk végre, hogy a legolcsóbb be-

fektetés az, ha számolunk, és hasznosítjuk a szakmai tudásunkat. Szükség volt a külső segítségre, hiszen a sikertelen évek után az ott dolgozók már önmaguknak sem hittek. Mindig mindent javasoltunk, több változatban, de a döntés joga és kockázata a szövetkezeté volt.

— Azzal, hogy a szövetkezetben hallatlan gyorsan terjed a számítógép alkalmazása, alapjaiban megváltozik az ügyvitel rendje. Nem kell tehát soha többé ceruzával franciackockás papíron számolni?

— Az ügyviteli rend ott, ahol logikus, és jól felépített, nem változik meg, másutt viszont az alapoknál kell rendet tenni. A számítógépes program mindig igazodik a szövetkezet igényéhez, az ott dolgozók szakmai felkészültségéhez. Úgy gondolom, hogy a mezőgazdasági üzemekben megéri a számítógépek alkalmazása, hisz minthogy több azonos jellegű programot dolgozunk ki, olcsó is. Ezeknek az alkalmazásánál nincs kockázat, hisz már kipróbáltuk és teszteltük azokat a referenciáinkban. Az alkalmazásuk feloldja azt az elmentmondást, ami a korszerű természetű technika, a magas hozamok és az információ rendszer között fennáll. Aki a számítógépes programból most kimarad, bezohozatlan veszteségeket szenved... A kockás papír meg a ceruza azért kell még, de lényegesen kevesebb, mint korábban.

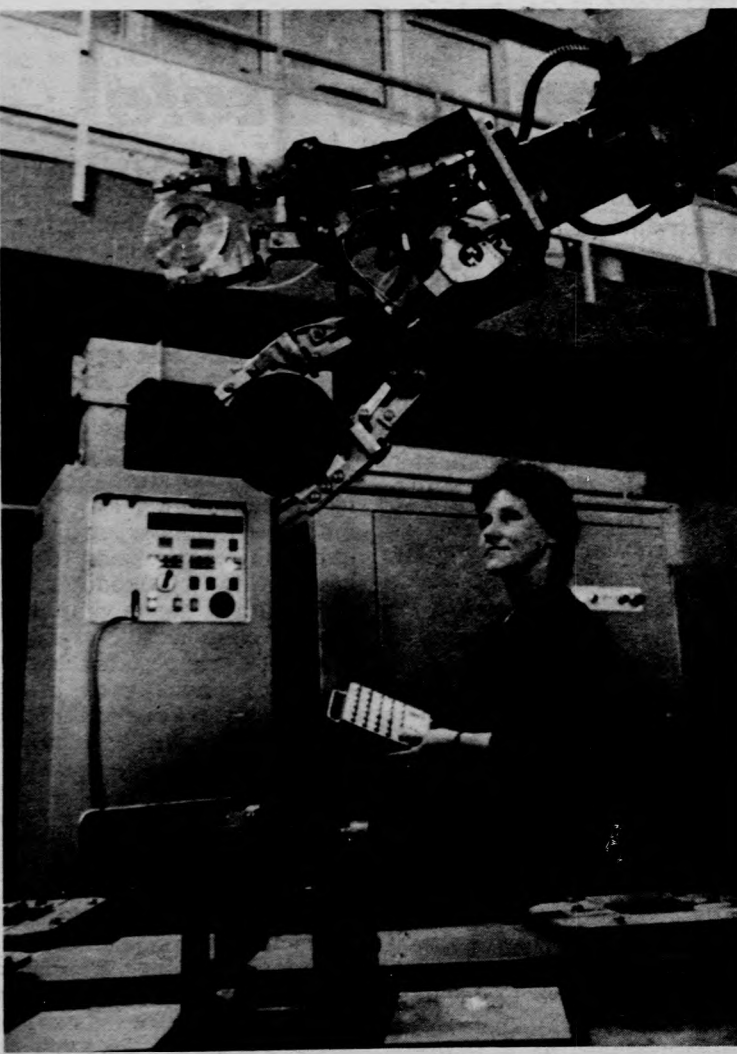
— Önök igen jól informáltak tehát, s ezért kérdezem: mit érdemes jelenleg termelni az üzemekben?

— A lehetőségeket a szabályozók határozzák meg. Mi nem tudunk mást tenni, mint jelezni a MÉM-nek és a TOT-nak, hogy gond van a szarvasmarhával, a tejjel, a sertéshússal, kevés lesz idén a bor. A napraforgó és a búza minden más növénynél jobban fejlődik. Ennek ellenére, hogy a szülő piaci pozíciója most nem a legjobb, már az idén baj lesz a hazai és a külföldi piaci igények kielégítésével. Rosszul teszi, aki most építi le a tehénészetét, hisz előre látható, hogy idővel a tejtermelés is jó üzlet lesz. A kukorica árát emelni kell, a sertéstartást fenntartani — véleményem szerint ezek már a jövő évi árszabályozókban szerepelnek. Nem látszik viszont javulás a zöldség- és gyümölcsstermesztésben — a termelés, felvásárlás, tárolás és értékesítés tendenciái ezt mutatják.

Bonyhádi Péter

Elektrotechnikai példatár — számítógépes megoldásokkal

A Fővárosi Pedagógiai Intézet számítástechnikai sorozatának hatodik köteteként szakközépiskolásoknak szóló elektrotechnikai példatár jelentetett meg az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat. A kötet külön fejezetekben foglalkozik az elektrotechnika egyes részterületeivel, számos példa közlésével segítve nemcsak a szakközépiskolások, de a más jellegű középiskolákba járók fizikai tanulmányait is. Külön érdekessége a kötetnek, hogy a példák egy részéhez számítógépes mintamegoldást közöl. Így a példatár szorgalmas használója miközben jártasságot szerez az elektrotechnika világában, egyúttal elmélyítheti számítógépes ismeretét is. A programok egyébként a Híradástechnika Szövetkezet iskolaszámítógépeire készültek, de természetesen azoknak, akik már túljutottak a BASIC alapjainak elsajátításán, nem jelenthet különösebb gondot a programok más típusú számítógépekkel való „megértése” sem.

A mikroszámítógép felhasználás alapulnak azok a magas intelligenciájú gyártósorok, amelyeket a Magyar Tudományos Akadémia Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézetében terveznek. Képünkön: A rugalmas gyártórendszer anyagmozgatóját robotokkal oldják meg (MTI-foto: Balaton József — KS)

Akiről utcát neveztek el Debrecenben

Lovas

A csapókereti Lovas utca még azoknak az időknek az emléket őrzi, amikor a ló még nagy szerepet játszott közlekedésben, hadászatban, munkavégzésben egyaránt.

Az ősmagyarországi nomádizáló, ún. nagyállattartó nép volt. Ibn Fadlan arab utazó írja, hogy egy-egy magyar főember több ezer lóval is rendelkezett.

A lónak kitűnő futónak, kitarónak, könnyen kezelhetőnek, jól patkolhatónak kellett lennie. A harci mén-től a lovas megkivánta, hogy útközben segítsen neki.

A magyar államszervezés befejeztével országunkban megjelent a fogalom, leggyorsabban a vezérek követei jártak lóháton. I. László 1093-ban megtöltötte, hogy a futókövete 3 mérföldnél messzebbre vigyék bárki lovát.

A hődőltség korában fől-szokott a ló ára, de az évszázados háborúskodás sem okozott lóhiányt. Zoltai írta, hogy 1611-ben 163 utat tett meg 60 debreceni esküdt, szenátor és bíró részben kocsi-val, részben lóháton.

Dr. Nyakas László

A pszichológus válaszol

„A SZÉGYEN”... Hét-nyolc éves lehettem, amikor a jelenlegi problémám okát vizsgálva tudom vezetni. Nagyon szerettem olvasni, sokat jártam könyvtárba. Egy este a szokásosnál tovább olvastam.

Gyermekkorában megtörtént esemény — az éjszakai bevizelés, mint valamely el-féltendő cselekedet —, büntetéseként édesanyja a nyilvános megszégyenítéssel való fenyegetést választotta.

„EGY ELHAGYOTT EM-BER”... „Borzasztó a ma-gány. Emberek ének körülöt-tem, de akár a sivatagban is lehetnék. Akkor áll szőba velem valaki, ha néhány apró-sággal megajándékozik. Kevés a pénzem, de azért még mindig én adok másoknak. Senkitől semmit, legközelebbi hozzátar-tozómtól, egyetlen fiamtól még egy jó szót sem kapok. Fog utánnam örökölni szépen, tu-dom, csak erre vár. Ez fáj leg-jobbban. Hatéves volt, mikor az apja otthagyott. Már előzőleg sem törődött velem, és mikor végre akadt neki egy nő, el-ment. Nagyon egyedül voltam mellette. Az éjszakákat csak úgy bírtam elviselni, ha vala-mi ölményet ittam. Kellemes mámorban aludtam el. Aztán ez az érzés máig napról is hiányzott. Így alakult, hogy ál-landóan kellett az utánpótlás. Az alkoholmentes percekben egyre rosszabbul éreztem magam. Fizikai rosszulléteim is voltak. Elképzeltém, remegtem. Ha ittam, ez is megszűnt. An-nak idején a férjem részeg disz-nónak nevezett, azt mondta, undorodik tőlem. O, éppen ő, mikor nagyon jól tudta, hogy ő az oka az egésznek. Most a fiamtól is megkaptam. Ugyan-azt mondta, meg hogy szégyel-

li, hogy az anyja vagyok... Leszállékoitak, súlyos máj-zsugorodásom van. Beteg va-gyok, mégsem törődik velem! Senki sem! Akkor látok em-ber-t, ha elmegyek valamelyik ismerőshöz, rokonhoz és viszek egy kis ajándékot. Flám meg-nöszli, szép lakása, két gyer-meke van. Ha meglátogatom, átme-gy a másik szobába. Otthagy egyedül... A felesége néha megkér, hogy vigyázzak a gyerekekre, ha ők szórakoz-ni mennek. Nem kellek a gyer-mekemnek! Ezt nem lehet ép-ésszel, alkohollal nélkül kibír-ni...”

Úgy érzem, ön egész életé-ben minden más érzésnél erősebben vágyott az öröm-re. Most már teljesen elme-rülni látszik ebbe a maga választotta mámoros alko-holtengerbe. Olyan örömet választott, mely apránként, szervről szervre haladva fo-kozatosan felemészti élvező-jét. A szeretet és az öröm, a testi-lelki jóérzés azonos mó-don kezelhetőnek, megvásá-rolhatónak látszik önnek. Ön is anyagi elszolgáltatásért venné ezeket. Ön sértődötten követeli a törődést, közvetlen hozzátartozóit hibáztat-ján. Kötelességüknek tartja megadni önnek mindazt és úgy, ahogyan ön kívánja. El-lenkező esetben szégyelljék magukat és legyen lelkiis-meretfurdalásuk. Úgy tű-nik, mintha zsarolni is akar-ná családtagjait. Nagyon el-foglalják most önt az önna-gyál, vágyaival, érzéseivel kapcsolat gondolatai. Le-vele alapján eddigi életében is ez a magatartás látszik önre jellemzőnek. Feleség és anyai feladatai ellátásának színvonalát, e téren nyújtott teljesítményét az alkoholos állapot nagymértékben ront-hatta. Figyelme, a másik iránti érdeklődése, odafor-dulási képessége nem lehe-tett kielégítő. Férje és gyer-meke reakciói mintha erre utálnának. Mintha választás elé állították volna önt. Elő-zőr a férje, majd felnőve a fia. O vagy az alkohol. Egyetlen gyermeke szégyelli önt, az anyját. Az ön élet-módja szégyenfolt az ő le-lkén. Anyaságát, anyai voltát kéri számon ezzel öntől. Ön sértődötten egyre vastagabb réteget von alkohollal ön-maga köré, mely lelkiismer-te hangjait is elszigeteli, ép-pen azok elől zárva el ezzel önmagát, akiknek szüksége lett volna önre, s akiknek a hiányát most panaszolja. Sú-lyos beteg, állapotából ere-

dően is egyre nagyobb szük-sége lesz az emberekre. Ér-dekei mindinkább amellett szólnak, hogy az alkohollal való mindenféle kapcsolatot örökre meg kellene szakíta-nia. Gyógyseres és pszicho-terápiás lehetőségek közül választhat.

„REMÉNYKEDHETEK?”... Még nem egészen húsz-éves lány vagyok, és nagyon szörűek a lábaim. Emiatt gát-lásaim vannak. Próbálkoztam már néhány módszerrel, hogy megszabaduljak felesleges sző-rszálaimtól, de eddig sajnos si-kertelenül. Megtudtam, hogy nem hormonális eredetű, ha-nem családi vonás. Felkeres-tem a bőrgyógyászatot, ahol azt tanácsolták, forduljak koz-metikushoz, vagy használjak szőrtelenítő készítményt. Ki-próbáltam, de ezek és a gyan-tázás, csak átmeneti megoldás-ként alkalmasak. Később má-sik kozmetikushoz mentem, akiről azt hittem, hogy végé-rvényesen eltávolítja a szőrszá-limat. Ez a kezelés sem járt eredménnyel. Időmet és pénz-tárcámat nem kímélve szorgal-masan jártam hozzá egy ideig. Sok pénzt költöttem rá a tény-leges megoldás reményében. Végül rájöttem, hogy a „végle-gesen” kiszedett szőrszálak új-ból kinőnek. Ezek után nem tudom, hová és kihez fordul-hatok, aki segíteni tud ne-kem?...”

Egy másoktól önt megkü-lönböztető családi vonás — a szőrös láb — miatt gát-lásai vannak. Időt, energiát és pénztárcáját nem kímél-ve mindent jába vetett, hogy ettől az egyedi jellemzőtől megszabaduljon. Úgy érzi, ezek a szőrszálak annyira feltűnőek, hogy mindenki-erre figyel. Talán a leginkább ön, mindenki másnál job-ban. Úgy tűnik, haragszik erre az öröklött vonására, mintha ez lenne az egyetlen, mely kiemelkedik az átlag-ból, eltérővé teszi önt, s ezért mindénáron meg akar-já szüntetni. Mintha önmaga egy részétől szeretne meg-válni ilyen módon. Lehet, hogy emiatt más tulajdonsá-gait, személyiségvonásait még észre sem vette. Mi-előtt végérvényesen dönt egyetlen jellemzője sorsáról, talán többi tulajdonságait is szemügyre kellene vennie. Akadhat közöttük néhány, melyet különösen vonzónak tarthatnak az önt körülvevő emberek. Pszichoterápiában is lehetséges önmaga panto-sabb megismerése.

Katona Zsuzsanna Sarolta
klinikai szakpszichológus

KERESZTREJTVÉNY

MA IS IGAZ!

Cervantes spanyol író, költő (1547—1616) ma is időszerű megállapítását idézzük rejtvényünk függőleges 18., 16., 12. és vízszintes 1. számú sorában.

Grid for a crossword puzzle with numbers 1-75.

VÍZSZINTES: 1. Az idézet negyedik, befejező része (zárt betűk: A, M, V, N). 12. Nem tud beszélni. 13. Özön-ve mindent jába vetett, hogy ettől az egyedi jellemzőtől megszabaduljon. Úgy érzi, ezek a szőrszálak annyira feltűnőek, hogy mindenki-erre figyel. Talán a leginkább ön, mindenki másnál job-ban. Úgy tűnik, haragszik erre az öröklött vonására, mintha ez lenne az egyetlen, mely kiemelkedik az átlag-ból, eltérővé teszi önt, s ezért mindénáron meg akar-já szüntetni. Mintha önmaga egy részétől szeretne meg-válni ilyen módon. Lehet, hogy emiatt más tulajdonsá-gait, személyiségvonásait még észre sem vette. Mi-előtt végérvényesen dönt egyetlen jellemzője sorsáról, talán többi tulajdonságait is szemügyre kellene vennie. Akadhat közöttük néhány, melyet különösen vonzónak tarthatnak az önt körülvevő emberek. Pszichoterápiában is lehetséges önmaga panto-sabb megismerése.

FÜGGŐLEGES: 1. Indiában, Dél-Ázsiában készült izgatószer. 2. Ausztráliai futómadár. 3. Német helyeslés. 4. Fölé. 5. Mátka. 6. Dunán-túl város, edzőtáborral. 7. Arra a helyre. 8. Étélizésítő. 9. Igevégeződés. 10. Vizi nő-veny. 11. Mez. 12. Az idézet harmadik része (zárt betűk: Z, E, B, A). 16. Az idézet má-sodik része (zárt betűk: B, A, A). 18. Az idézet első része (zárt betűk: A, E, J). 21. Kiváló ökölvívó. 22. Ap-róra tör. 23. Világos angol sőr. 24. Jemen fővárosa. 25. Olaszországi folyó. 29. Viz-sza: férfitrókon. 32. Kártya-játék. 33. Csökkenő. 35. Atti-la hun neve. 38. Aladárka. 39. Állam bévétel. 43. Elő. 45. Római hatos. 50. A Tisza mellékfolyója. 51. Spanyol női név. 52. Suli. 53. Szülő. 58. Kivergődik. 60. Sportfo-gadás. 62. Megalvadt vulká-ni kőzet. 64. Körút röviden. 65. Téli betűi. 66. Nyom. 67. Rostnövény. 69. CÖ. 70. Ál-la-mi Biztosító. 71. Kétségjé-gű mássalhangzó. 72. Tanú egy-nemű bűnt.

Beküldendő: a függőleges 18., 16., 12. és a vízszintes 1. számú sor megfejtése. Hatá-r-ido: 1985. szeptember 17.
G. Gy.

AUTÓSOK — MOTOROSOK

Az új gépkocsi átvétele

Jóllehet a Merkur telepe-ken átadás előtt minden gépkocsit gondosan ellen-sőriznek, a leendő autótulaj-donos csak akkor lesz igazán nyugodt, ha — a lehetőség-nek mérten — az átvétel előtt maga is jól átnézi a régóta várt négykerekűt.

Elsőként a gépkocsi ka-rosszériáját ajánlatos figyel-mesen átnézni. Ehhez jó, ha tudjuk: a festékbevonatnak folytonosnak kell lennie, a galvanizált szerelvényeknek egyenletesen fényes, csiszó-lásmentes felületeknek kell lenniük. A fényezett felüle-teken az esetleges esetjavi-tás nem haladhatja meg az egy négyzetcentimétert.

Ha a karosszérián min-dent rendben találunk, vizsgá-ljuk meg, hogy jól záród-nak-e az ajtók, a csomagtér-tető és a motorháztető. Új autónál időbe telik, míg a zárak „bekopnak”, ezért nem hiba, ha eleinte még a szó-kotnál nagyobb erővel kell megpendíteni az ajtókat, il-letve a csomagtér- és a mo-torháztetőt. A gépkocsihoz két kulcszárny jár: mindkettőt próbáljuk ki, győződjünk meg róla, hogy beillenek-e az ajtók, a cso-magtér-tető zárjába, a gyűjt-kapcsolóba, s — ahol ilyen van — az üzemyag-tartály zárófedelébe.

A következő lépésként ajánlatos az átadóval együtt

ellenőrizni a gépkocsi elektromos berendezéseit: az első és a hátsó helyzetjelző lámpákat, a rendszámvilá-gítást, a fényoszóró tompított és országúti világítását, az irányjelző lámpákat mind-két irányban, elől és hátul, a vészvillogót (ha van), a motortér- és a csomagtér-világítást (ha van). Ezután üljünk be a gépkocsi-ba, és ellenőrizzük, hogy az ablak-emelők egyenletesen, aka-dálytalanul működnek-e, s hogy az ajtók biztonsági re-teszeti betöltik-e funkciójukat.

Következő lépésként győ-ződjünk meg arról, hogy ele-gendőek-e a gépkocsi biz-tonságos működéséhez szük-séges folyadékmenyiségek. Kérjük az átadótól a motor-olajnivó, a hűtőfolyadék, a fék- és tengelykapcsoló olajszint-ellenőrzési helyei-nek bemutatását, és az elő-írt mennyiségek kontrollálá-sát. Kérjünk tájékoztatást az alkalmazható és a feltöltés-re használt olajfajtákról, va-lamin azt arról is, hogy milyen fajta fagyálló folyadék van a gépkocsi-ban.

Ismét foglaljunk helyet a vezetőülésen, helyezzük a kulcsot a gyújtáskapcsoló-ba, és ismerkedjünk meg a kulcs különböző helyzetének funk-cióival. Próbálják ki a

kormányzarat! Már most vessük emlékeztetőnkbe, hogy mozgó kocsinál soha nem szabad a gyújtáskapcsolóból a kulcsot kihúzni, mert a kormányzár bekapcsolódása végzetes balesetet okozhat.

Kérjük meg az átadót, hogy indítsa be a motort, és tájékoztasson bennünket a beindítás módjairól, különös tekintettel a téli és a nyári indítás különbségeire. Ez-után tanulmányozzuk a se-bességváltó működését, és kinyomott tengelykapcsoló mellett ellenőrizzük az egyes fokozatok kapcsolhatóságát. Húzzuk be néhányszor a ké-ziféket, ez akkor működés-szabályosan, ha 2—4 kattanás után a kar rögzítődik.

Most következhet a mű-szerfal áttekintése, ismer-kedjünk meg a különböző kapcsolók elhelyezkedésével, és a műszerfalon felvilan-ló fényjelzések jelentésével. Működés közben ellenőriz-zük a következőket: az irányjelző lámpák visszajel-zőjét; a kézifék visszajel-zőjét (ahol van), a műszerfal és az utastér világítását, a fény- és hangjelzőkürt mű-ködését, az olajnyomásmérő-és az akkumulátortöltés-visszajelző működését. (Ahol nem műszer, hanem lámpa jelez, ott magasabb fordulatszámú a jelzőfé-nyeknek ki kell aludniuk.)

A fűtőberendezés átviz-s-gálásakor ellenőrizzük a mű-ködött karok akadémsmentes mozgását, a szélvédőt pártá-lanító nyílások, terelőtár-sak elfordíthatóságát, a hat-sátnövelő motor működését. Próbáljuk ki az ablaktörlőt és a mosóberendezést a kö-vetkezőképp: kihajtott töröl-lapátok mellett kapcsoljuk be egy-két fordulatra az ab-laktörlő motort, ellenőrizzük az ablaktörlő gumik egyenle-tes felületét és jó felfekvését, az ablakmosó működését és feltöltöttségét.

Kérjük meg az átadót, mutassa be, hogyan kell ke-zelni, állítani a biztonsági övet, majd vizsgáljuk meg, hogy az első ülések megfe-lelően mozgathatók-e és ismerkedjünk meg a háttám-lák döntésének lehetőségei-vel. Tanulmányozzuk a viz-szapillantó tükrök és a nap-ellenzők állítási módjait. Tá-jékozdjunk az alkalmazható üzemyagfajtákról, va-lamin az első és a hátsó ke-rekek nyomásának mértéké-ről.

S végül vegyük át tétele-sen a szerszámkészletet és a gépkocsi egyéb tartozékait. Az okmányok átvételé, az abba bevezetett adatok el-lenőrzése után máris indul-hatunk a legközelebbi ben-küldőhöz. (A tűzrendészeti előírások értelmében ugyan-így az átadókör a tartályban mindössze 5 liter üzemyag lehet!)

B. I.

HALLOT

A lord hirdet-közül az tetszik dattal fejeződik fontos, mint a j... — És mennyi... — Önre bizon... — Akkor legy... — Te jó Ister... össze a kezét a... — De hát ma... dekli, hanem a... — Na igen, de... ilyen kevés pénz...

— Adj egy ci... — Szeretném... kall! Amikor eg... egyet!

— Maga is sa... kolléga? — Soha. Mih... hozzá, erélyeser...

— A férfiak... ged van, sőt, j... bálja lebeszél... tanuljon. — Ugyan ma... nem úgy van,

— Vetközzen... ör. — Igazán sz... az egyik fogoly... — Nem szégy... lajdonképpen r... — En? Hisze...

— Kérek öt... re!

Teázz

Minden nemz... készíti és ize... vannak híres... módzatok. A... szertartása má... angol, az indiai... konyhában. Van... teát, van, aki... kedveli. A zöld... Kinából származ... rabb ízű, mint a...

Tea kis és na mennyiségbe

Nem mindegy... főre vagy több... mára kell-e teát... nunk. A helyes... eldöntheti, hogy... matos lesz-e a... tül erős vagy... Teáscsészénként... csapott teáskann... számítsunk, és h... előmelegített... A már zubogó... egy vízforráló ed... szítunk, úgy adj... hőz, hogy közbe... hűljön el. Két-v... állás után izlete... erős teát kapun...

Ha csak egy... szére készítünk... kus filteres csom... fűvet használni... kót helyezzük... öntsük le a mel... ha aromagazdag... nunk, fedjük le... vel. Pár perces... filtercsomagot... csészéből és ize...

AFORIZ

Mindig nehéz... tenni a hétközna... dezése és a törté... data között.

(Ronald...)

Jól ismerem... gönek a keserű... lyet bizonyos ko... mok megünnepel... (Agostin...)

Vannak ember... jükben vendégs... nak fenn mások... számára.

(Josep...)

De Gaulle val... volt. Még akkor... egy mikrofont p... mondta: „Itt F... beszél.” (Richar...)

HALLOTTUK VALAHOL

A lord hirdetéssel keres szobalányt. A válaszlevelek közül az tetszik neki a legjobban, amely ezzel a mondatlallal fejeződik be: „Nekem még a fizetés se annyira fontos, mint a jó bánásmód.”

- És mennyit szeretne kapni havonta?
- Önre bízom, uram.
- Akkor legyen heti 20 font?
- Te jó Isten! De hiszen ez nagyon kevés! — csapja össze a kezét a lány.
- De hát maga azt írta, hogy magát nem a bér érdekli, hanem a jó bánásmód...
- Na igen, de hogy beszélhet jó bánásmódról, amikor ilyen kevés pénzt ad?

— Adj egy cigarettát!
— Szeretném tudni, mit csinálsz ezekkel a cigarettákkal! Amikor egy hónapja találkoztunk, akkor is kértél egyet!

— Maga is szokott néha veszekedni a feleségével, kolléga?
— Soha. Mihelyt úgy látom, hogy közel kerülünk hozzá, erőlesen ezt mondom: hallgass! — és hallgatok.

— A férfiak nem törődnek azzal, milyen végzettség van, sőt, jobban szeretik a butább nőket — próbálja lebeszélni a mama a lányát arról, hogy tovább tanuljon.
— Ugyan mama! — vág vissza a lány —, ma már nem úgy van, mint a te fiatalokorodban volt!

— Vétközzenek, ma fürdés van — mondja a börtönőr.
— Igazán szükség van erre? — kérdezi kedvetlenül az egyik fogoly.

— Nem szégyelli magát, így irtózni a fürdéstől! Tudja, hogy mikor fürdött utoljára?
— En? Hiszen én még nem voltam büntetve!

— Kérek öt villamosjegyet, de ha lehetséges, ülőhelyre!

HAJDÚSÁGI FARSANG

A Napló ételrecept-pályázatára érkezett

TÖLTÖTT COMB

(Ez lehet előétel is): veszek másfél kilogramm combot, egy vagy két szeletet csinálok belőle és a következő töltelékkel töltöm meg: a lesov húsdarabokat megdarálom és még 20-25 dkg darált, főtt sonkát, 10 dkg hosszúra vágott füstölt szalonnát, egy darab vízben áztatott zsemlet jól kicsavaram, 30 dkg párolt zöldborsót kevés zsírral, kicsi pirított reszelt hagymát, 2 darab tojást, sőt, borsot ízlés szerint. Az egészet összedolgozom és ezzel töltöm meg a húst. Jól összecsavaram és cernálom bevarrom, sütőbe teszem, állandó locsolgatás mellett megsütöm. A locsoláshoz kell kb. 10-15 dkg zsír, kevés víz. Ha megsült, a cernát kihúzom belőle, s kihűlés után szépen lehet szeletelni. Hidegen és melegen nagyon finom.

PECSENYE SÜLT PULYKA

Egy szép pulykát megtisztítok és kívülről, belülről borssal, sóval bedörzsölöm, állni hagyom egy kicsit, és ha sütni akarom, füstölt szalonnába göngyölöm és beteszem sülni, öntök alá sós, zsiros, borsos vizet és ezzel locsolgatom, míg meg nem sül. És ha kész, a szalonnát levezem és szépen felszelelem, egy tál közepére rakom és a pulyka töltött nyakával tálalom. A nyakot szép karikára szelelem, ezzel körberakom a tálat, hogy díszesebb legyen, minden második karikára egy-egy fél meggybefőtt tesztek és ide-oda egy-egy cikk birsalma befőttet és így tálalom.

A nyak, vagyis a bőre töltve. A pulyka nyakáról a bőrt lehúzom és a következő töltelékkel töltöm: egy darab zsemlet vízben megáztatok, jól kicsavaram és 6 db főtt tojást kockára vágok és 2 nyers to-

jást, csak a fehérjét kemény habnak verem, s úgy teszem bele. Három evőkanál langyos zsírt, 15 dkg gombát húsdarálón ledarálók és kevés zöldpetrezselymet zsírban picit megpárolom, egy fél deci rizst. Ezeket a töltelékhez teszem, jól összedolgozom és még tesztek bele sőt, borsot, ízlés szerint. Ha kész, finom, megvan az íze, megtöltöm a nyakot, a két végét összevarrom, forró vízben 5-6 percig főzöm, és aztán kivesszem, s szalonnába göngyölöm, így sütöm. Tesztek alá kevés zsírt és ezzel locsolgatom, ha megsült, leszedem a szalonnát és kihúzom a cernát, ezután lehet szeletelni.

OMLOS RÁCSOS

40 dkg sima liszt, 15 dkg kukoricaliszt, 20 dkg zsír, 3 evőkanál tejfel, pici só, 2 tojás sárgája, egy késhegynyi pezső, és annyi tej, hogy gyenge, gyúrható tésztát kapjunk. Felét kinyújtom, tepsibe teszem, savanyú káposztával töltöm. A káposzta tetejére házi füstölt kolbászt karikára vágok és azzal berakom szép sorjába. Utána a megmaradt tésztával berácsozom, tojás sárgájával megkenem, és sütöm, hogy még gazdagabb legyen, lehet trappista sajtot ráreszelni tálalás előtt.

Töltelék: 60-70 dkg házi apró savanyú káposztát langyos vízben kimosok, hogy sem sós, se savanyú ne legyen, jól kicsavaram, és zsírral megdinsztelem jó puhára. Tesztek bele pici kapormagot, ledarálva, és pici babárleveget, pici pirospaprikát. Kell hozzá 30 dkg házikolbász, 10 dkg trappista. Úgy szeleteljük, hogy minden darab tésztába 2-2 karika kolbász kerüljön.

Beküldte: Szamosfalvy Andrásné Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky u. 8.

Teázzunk, de hogyan?

Minden nemzeti másként készíti és izesíti teáját, de vannak híres teakészítési módok. A teakészítés szertartása más a kínai, az angol, az indiai és az orosz konyhában. Van, aki a fekete teát, van, aki a zöld teát kedveli. A zöld tea általában Kínából származik. Fanyarabb ízű, mint a fekete tea.

Tea kis és nagy mennyiségben

Nem mindegy, hogy egy főre vagy több személy számára kell-e teát szervíroznunk. A helyes mennyiség eldönthető, hogy izletes, zamatos lesz-e a teánk, vagy túl erős vagy túl keserű. Teácsészéknél mindig egy csapott teáskannál tealevelet számítsunk, és helyezzük egy előmelegített teáskannába. A már zubogó vizet, amit egy vízfóráló edényben készítenek, úgy adjuk a teafőhöz, hogy közben a víz ne hűljön el. Két- vagy ötperces állás után izletes, nem túl erős teát kapunk.

Ha csak egy személy részére készítenünk teát, praktikus filteres csomagolású teafüvet használni. A teázscsokot helyezzük a csészébe, öntsük le a meleg vízzel, s ha aromagazdag teát kívánunk, fedjük le a kis zárt tálalóval pár percig állás után a filtercsomagot vegyük ki a csészéből és izesítsük a teát

izlés szerint (cukorral, tejjel, tejszínnel, mézzel, rummal, lekvárral).

Ha nagyobb család vagy vendégek részére kell teát készítenünk, praktikus az orosz módszert választanunk, és először teakonzentratumot kell készítenünk. Huszonöt dekagramm tealevelet öntünk le háromnegyed liter vízzel, hagyjuk állni míg a tealevelek megduzzadnak. Ezt a koncentratumot kell melegen tartani és csészéknél meleg vízzel felhígítani. Ebből a mennyiségből körülbelül ötven csésze tea készíthető.

Fontos a teáskanna anyaga?

Izlés dolga, hogy ki milyen teáskannában készíti el a teát. Lehet a kanna porcelán, alumínium, üveg vagy ezüst, vagy netalántán agyag, egy a fontos, hogy csak teakészítésre használjuk! A kanna belsejében idővel egy barna bevonat képződik, ez adja meg az edény patináját, de a tea aromáját is fokozza. Tisztítani csak forró vízzel szabad és csak kiöblíteni, sohasem szabad mosószert vagy sűrűlőszert alkalmazni.

A teakészítéshez nincs szükség a teafüvet tojásra! A teafüvet ebben a kis zárt tálalóban nem tud kellően megduzzadni és az aroma sem tud a vízbe áramlani. A

teáskannában lehet a leg- hatásosabban a teafüvet forró vízzel leforrázni. A teafőző automata megkíméli a háziasszonyt a leforrázás műveletétől is, ebben az esetben kis- vagy nagyméretű teafiltert kell vásárolni, s ezen keresztül csöpög a tea a teáskannába.

Az izesítés nemcsak izlés kérdése

Hogy cukorral, vagy anélkül teázzunk, ez nemcsak a szokásunktól, de a tea színétől is függ. A világos teát cukor nélkül is lehet élvezni. Minél sötétebb a tea, annál fanyarabb az íze, cukor nélkül. Kiváló teázesztő a külföldön kapható fehér vagy barna karamellás izesítésű kandis cukor. Az erős teához szoktak tejet vagy tejszínt kínálni. Ismertek a fűszeres teák, finom az ánizsos vagy fahéjas tea. Van, aki székfűszeget vagy gyömbért használ izesítőnek. Hidegben mindenkit felmelegít egy jó rumos vagy vörös boros tea, melegen jégkockával és citromkarikával kínáljuk.

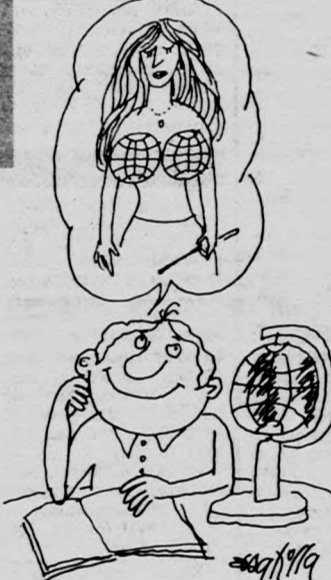
A szervírozás mindig izletes legyen, a csészéhez színben harmonizáló szalvétát, gyertyát és virágot válasszunk. Jó teázást kívánunk!

(G. J.)

Csáth Attila karikatúrái

Kisegítő művelet

Ábránd

ÓRAREND

HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	Csütörtök	PÉNTEK	SCOMBAT
Víz!					

(G. J.)

Bélyeggyűjtőknek

RAGASZTÓ, ENYVEZÉS

A bélyegnek két oldala van. A képpel feljöttébe mesébe illik, alig 140 év alatt az ember és világát teljességgel bemutatta. Ritkán szólnak a hátoldalról, noha ennek is van filatéli jelentősége. Itt nem jelentkezik tartalmi gazdagodás, de az enyvezés állapota a minőség egyik fokmérője. Az enyvezett oldal kezdetben kivül esett a gyűjtők érdeklődésén. Eleinte csak a postal feladatát teljesítette, tehát a levélre felragasztott és lepecsételt példányt tartották albumképesnek. A kincseket a kezük ügyébe eső ragasztóval rögzítették albumba, füzetbe, sőt szövegre dőklódott gyűjteményt is feljegyeztek a korabeli újságok hírel. A hátoldal igazán nem számított. Az sem, ha az adott bélyeg hibás, netán szakadt volt, csak ne távolgjon már őrök kocka. A kénytelen-kelletlen elfogadott használatának se jártak jobban, többnyire saját enyvezésükkel ragasztották fel. Később általánossá vált a tekercsben árusított átlátszó, enyvezett papír, a bankjegyragasztó használata. Ezt felváltotta a kizárólag filatelisták részére készített, méretre vágott, megfelelő enyvezésű bélyegragasztó. Pecsételt bélyegkeket, használt példányokhoz tökéletes. Csak ezt használjuk, mert a hátoldalhoz tapadó ragasztó vízben könnyen leválk.

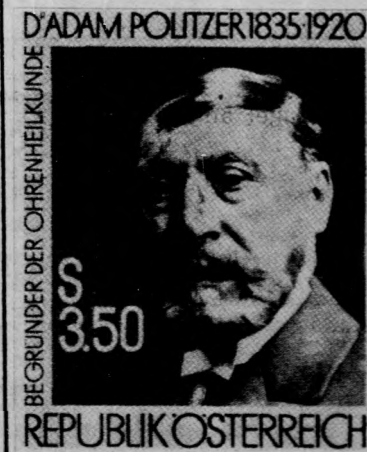
Használatlanokat nem szabad felragasztani! A nyomdában készített enyvezésnek tökéletesnek kell maradnia, vagyis a bélyeg legyen olyan, amint a posta kiadja. Becsmérőleg falocsként emelgetik a ragasztás nyomát viselő példányokat (a német szak kifejezésre megfelelő magyar nincsi). A tükörsima enyvezési felületen a nedvesítés elvitathatatlan fokot hagy. A kényes, postatiszta bélyeg hátoldalán más veszőlegyek is fenyegetik. Gondatlan megérintésről ujjlenyomat keletkezhet, erőteljes fogás törést hozhat létre. Ma, különösen a modern bélyegek közül csak a kifogástalan enyvezésű, postatiszta állapotú darabok értekesek. A használatlan példányokra tehát ügyeljünk, kezeljük gondosan, mert figyelemtelenségükkel a hátoldal olyan kárt okozhatunk, amely az értéket tönkre teszi.

ÚJDONSÁGOK

Ausztria szaporította a magyar vonatkozású bélyegeket színt, Adam Politzer, a filgyógyászati úttörő tiszteltek 3,50 Sch névértékű bélyegre adtak ki. Politzer 150 éve született Albertirán, ahol apja tanító, nagyapja a grófi család háziorvosa volt. Iskoláit Magyarországon végezte, majd második egyetemi évetől kezdve Bécsben tanult. Ott maradt orvosnak is, egész életét a fülészetre szentelte. Kezdeményezésére állították fel az első kórházi osztályt fülészeti betegeknek. Egyetemi tanárként nemzedékeket nevelt, gyakorló orvosként ezeken segített. Tanítványai közé tartozik a magyar származású Robert Bárány, aki fülészeti kutatásaiért Nobel-díjat kapott.

Az NDK postája szelvényvel összekötött bélyegpárt adott ki a moszkvai VIT tisztelőre. A bélyegeken részt vevő fiatalok egy-egy csoportja látható, a szelvényt a találkozó emlémként díszíti. Két bélyeg hirdeti a víz alatti tájékozódási versenyt. Ilyen formában hívják fel a figyelmet a lipcsei ószi vásárra is. A bélyeg a Tamás-templom közeléből egy műemlék épület és az ún. Bach-trombitát állítják elénk.

Filmsztárokkal kedveskedik az angol posta. Ot címetlet Peter Sellers, David Niven, Charlie Chaplin, Vivien Leigh és Alfred Hitchcock fényképe és saját kezű aláírása díszít. Tehetségük, alkalmasságuk számos magyar nézőben is felejtethetetlen emléket hagytak. A bélyegen ábrázolt kiváló művészek részben az Egyesült Államokban filmeztek, az angolok azonban születésük alapján magukénak vallják őket.

AFORIZMÁK

Mindig nehéz különbséget tenni a hétköznapi csörge-dezés és a történelem áradata között.

(Ronald Reagan)

Jól ismerem annak a pezsőgőnek a keserű ízét, amelyet bizonyos kompromisszumok megünneplésére isznak.

(Agostino Casaroli)

Vannak emberek, akik fejükben vendégszobát tartanak fenn mások véleménye számára.

(Joseph Joubert)

De Gaulle valóban hazafi volt. Még akkor is, amikor egy mikrofont próbált ki, azt mondta: „Itt Franciaország beszél.”

(Richard Temple)

A kémkedés ma viszonylag veszélytelen foglalkozás. A kémeket nem lövik agyon, mint Mata Harit, hanem a forma kedvéért elítélik, és egy idő után kicserélik, mint a bélyegeket.

(Malcolm Muggeridge)

A tábornokoknak igazuk van, amikor azt állítják, hogy az észak határai vannak. Ez azonban nem ok arra, hogy ne használjuk.

(Charles de Gaulle)

A nők semmiképpen sincsenek jobban védve a hatalom kísértése ellen, mint a férfiak. Már csak azért sem, mert a hatalom számukra meglehetősen új élmény.

(John Updike)

A bagoly és az ember

(GRÚZ NÉPMESE)

Egy ember fogott egy baglyot, épített neki egy helyes kalitkát, beleültette, és jól tartotta. Négy évig semmi szükségét nem engedett az ember neki élszenvedni. A bagoly mégsem volt elégedett.

Egy alkalommal az ember készülődött valahova. A bagoly észrevette és megkérdezte:

— Hová mész?

— A városba — felelte az ember.

Akkor a bagoly így szólt:

— Útközben átmész az erdőn. Ott találkozol a pajtásommal. Mondd meg neki, hogy élek, és egy kalitkában lakom.

Az ember útnakeredt. A városhoz vezető út tényleg az erdőn át vezetett. Egy alacsony fa ágán az ember megpillantott egy ott ülő baglyot, és odaszólt neki:

— A barátod nálam van, kalitkában tartom, és jól érzi magát.

A bagoly alighogy ezt meghallotta, lefordult a fáról. Az ember odament hozzá, de az

már döglött volt. Akkor ott hagyta feküdni, és folytatta az útját.

Amikor újra hazaérkezett, elmondta a ketrecben ülő bagolynak, hogy hogyan járt a barátjával. Akkor a bagoly holtan tetette magát, és a ketrec sarkába esett. Az ember gyorsan kinyitotta az ajtót, kivitte a baglyot, és sokáig próbálta életre kelteni. De miután az több életjel nem adott, az ember kivitte és eldobta. A bagoly abban a pillanatban meglendítette a szárnyait, és elrepült az erdő felé.

Migray Emőd fordítása

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Piaci árak

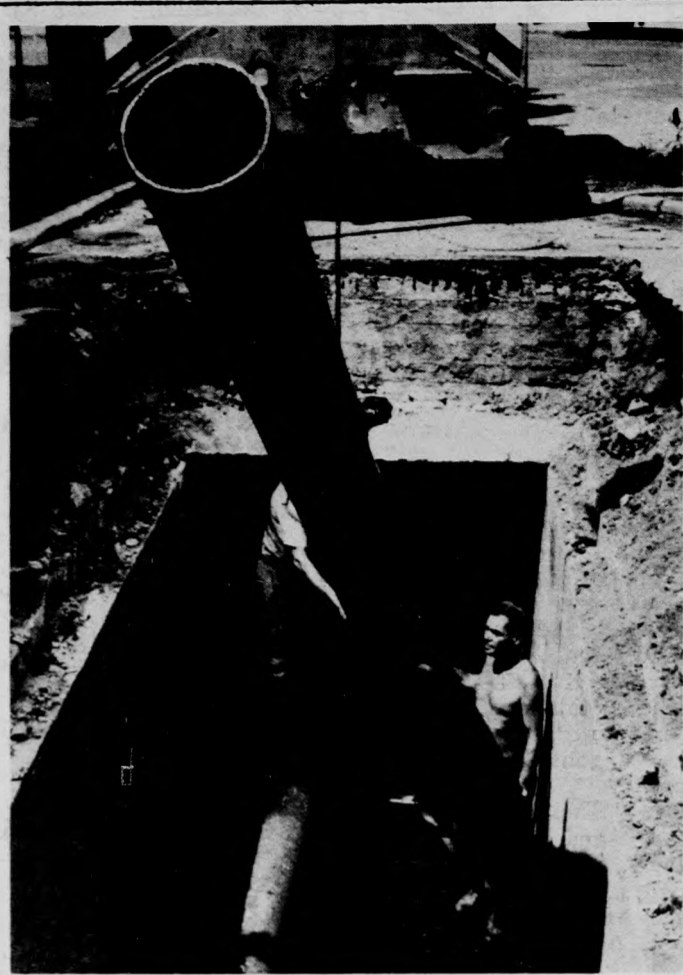
	Debr.	H.-bősz.	H.-nánás	B.-újf.	H.-szob.
Burgonya	6-7	5	3-6	6-8	6-8
Sárgarépa	10-16	5-6	3-8	—	10
Petrezselyem	16-22	10-14	6-10	—	18
Karalábé/kg	8-12	3-4	4-5	—	8
Leveszöszög	5-10	3	5-10	—	7-8
Káposzta	8-15	6	10-15	10-14	8-20
Celkáposzta	14-20	10	15-16	—	13-20
Uborka	15-30	8-22	20	—	25-30
Zeller	2-6	—	—	—	5
Vörshagyma	10-16	12	15	10-12	13-15
Fokhagyma	30-50	30-40	40	—	36
Zöldpaprika	6-22	10-18	10-30	8-15	14-18
Paradicsom	5-10	6-8	6-10	6-8	8-16
Karfiol	15-25	12	20-25	30	10-30
Zöldbab	12-20	12-15	20	25-30	15-24
Fatisszon	8-10	—	5-10	—	—
Tök	3-5	—	5-6	—	5
Dióbél	140-150	110	120-130	—	130-170
Mak	80-90	80	70-80	100	90-100
Körte	10-25	10-18	15-25	—	13-20
Alma	6-16	6-15	6-14	10-20	8-20
Oszibarack	15-30	16-25	10-30	40	25
Ezilva	16-20	8-16	8-12	10-15	18
Sárgadinnye	6-10	6-8	10-15	15	13
Görögdió	7-10	8	7	6-7	6-6,50
Vörös káposzta	15	—	12-15	—	13-25
Tojás	2,50-3	3	3	2,50	3
Szárzabab	—	—	50-60	50	50-80
Kukorica	2-3	—	2-2,50	—	2-3
Szög	20-40	—	30-50	35	15-36
Sóska	16	8	—	—	—
Szeder	7	—	—	—	26
Újhagyma	17	4	3-5	—	—

VASARELY-KIÁLLÍTÁS ÚJVIDÉKEN. Victor Vasarely műveiből kiállítás nyílt meg csütörtökön este Újvidéken, a munkásegylet kepcsarnokában. A tárlat megszervezését a város képművészeinek és íróinak egy csoportja kezdeményezte. A bemutatón egyebek között Csepei Tibor budapesti magányújtéményéből közel száz szerigrafia látható.

LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT. Jéjjel-nappal mindennap hívható Debrecenben a lelkiség-szolgálat a 12-165-ös telefonszámon.

KIÁLLÍTÁS. Hajdúszoboszlón a városi művelődési központban szeptember 11-től „Béke, emberiség, egészség, környezetvédelem” címmel képművészeti kiállítást rendez a TIGAZ Vöröskereszt-alapszervezetének művelődési bizottsága és a művelődési központ.

A Medgyessy Ferenc Képző- (Vörös Hadsereg útja 54. IV. em.) művészeti Kör felnőttecsoportja és gyermekcsoportja (Kölcsey Művelődési Központ képművészeti terme) 1985. szeptember 3-án kezdi működését. Beiratkozás a helyszínen folyamatosan. A tagdíj fél évre 300,- Ft. A felnevelők foglalkozása hétfőtől szombathig 17-től 20 óráig, a gyermekeké hétfőn, szerdán és pénteken 17-től 20 óráig tart. (x)

MÉLYÉPÍTŐK

(Berki István felvétele)

BRIGÁDTALÁLKOZÓ. Évekkel ezelőtt került baráti kapcsolatba a hajdúnánási Tungstrom gyáregység Rakéta Szocialista Brigádjával a berettyóújfalui ÁFESZ Ikarus Szocialista Brigádjával. Nemrégiben a szövetkezet — Keleti-főcsatorna partján levő — vízi sporttelepén találkoztak, megbeszéltek munkatapasztalataikat, összemérték — kispályás labdarúgásban — tudásukat.

KIÁLLÍTÁS. A hét elején a püspökládányi művelődési központban nyílt kiállítás, melyen az érdeklődők a környék kisparaszainak termékbemutatóját láthatják. Már a megnyitón és az első napokon is sokan tekintették meg a mesterek köteleit, cserepeit, a fajaragó, a bőrdíszműves, a női szabó — és még sokáig sorolhatnánk — legfrissebb termékeit. A kiállítás szeptember 13-ig tart nyitva.

A lottó nyerőszámai:

7, 16, 17, 67, 73

ALLATORVOSI ÜGYELET. Szombaton reggel 6 órától vasárnap reggel 6 óráig Nagy László (Huszár Gál u. 15.), ezután hétvégéig dr. Bernád Ernő (Arany János u. 52.) az ügyeletes debreceni állatorvos.

PROGRAMOK

Szeptember 7., szombat Debrecen
18.00 óra: Kölcsey park — díjlanndzene.
18.00 óra: Kölcsey Művelődési Központ — ifjúsági videodiszkó.
19.00 óra: Debreceni Köztársaság Ifjúsági klubja — élménybeszámoló és filmvetítés.
Hajdúnánás
13.00 óra: Dobozi utcai klubhelyiség — számítógépes játékok fiataloknak.
Hajdúböszörmény
20.00 óra: Művelődési központ — videodiszkó.
Nádudvar
20.00 óra: Művelődési központ — diszkóműsor.
Szeptember 8., vasárnap Debrecen
9.00 óra: Flatal házások otthonok könyvtára (Kartács u. 2.) — rajzverseny uttoroknak.
13.00 óra: Kölcsey Művelődési Központ — Fassy Péter lemez-bemutatója.

1985. Szeptember 7., SZOMBAT REGINA NAPJA

A Nap két 6.10 — nyugszik 19.13 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:

Északnyugat felől fokozatosan felszakadozik a felhőzet, és a felhővonnalásokból már csak futó záporok fordulnak elő. Az északnyugati szél tovább erősödik, és időnként viharos szellőkések kísérik. A legmagasabb nappali hőmérséklet 14 és 19 fok között alakul.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Hetenöt évvel ezelőtt, 1910. szeptember 7-én született, és 20 esztendővel, 1935. augusztus végén halt meg Eusebio Camilar román író, költő és műfordító.

KÖZLEMÉNYEK

A Debreceni Tanítóképző Főiskola Gyakorló Általános Iskola (Nyitvány u. 2-4.) zeneóvodai felvételt várja az 3 éves korú gyermekek jelentkezését 1985. szeptember 12-én, 17-én között. (x)

Értesítjük vendégeinket, hogy a Kerekestelepi fürdő szeptember 15-től kezdődően a téli időszakba bezárjuk. Kérjük, ebben az időszakra keressék fel a Nagyerdei gyógyfürdőt, ahol szolgáltatásainkkal vendégeink rendelkezésére állunk. Debreceni Vízumi és Gyógyfürdő V. (x)

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló 1985. augusztus 24-i számában megjelent keresztrejtek helyes megfejtése: Csikos garmitúra, Szőbenő, Csendlet felhő káncsóval, Palacsintásütő, 50-50 forintos könyvtalánytű nyertek: Váci Viktória, Debrecen, Ipolya u. 14. II. em. 8.; Lőki Imre, Debrecen, Rakóczi u. 17.; Agárdi László, Debrecen, Kartács u. 2. IX. em. 14.; Gaal

Csaba, Debrecen, Komlóssy ut 94. II. em. 7.; Révész Béla, Debrecen, Micsurin u. 20. II. em. 22.; Tamás István, Debrecen, Sevely Oláh u. 39.; Varga Magdolna, Artánd, Petőfi u. 8.; Birna Sándorné, Hajdúvid, Dobi I. u. 5.; Tóth Anita, Hajdúdorog, Petőfi tér 10. I. em. 8.; Balázs Bernadett, Nádudvar, Petőfi u. 1.

MOZI • TV • RÁDIÓ

MOZI

Adáz hajszá (japán, 16). Vig ma, vasárnap hn. 4. n. 9.
Apollo ma, vasárnap n. 10. n. 12.
Meteor ma, vasárnap n. 8.
Élet, könyvek, szellem (szovjet). Vig ma, vasárnap n. 12. hn. 2. 6.
Atlantic City (kanadai). Petőfi kert vasárnap 8.
Egy nő azonosítása (angol, 16). Művész ma, vasárnap 1. 9.
Egy zseni, két haver, egy dalok (olasz). Alfa ma f. 6, vasárnap f. 4. f. 6.
Gyerekek el a névnapokra (magyar). Művész ma, vasárnap 5.
A harmadik királyfi (cseh-szlovák). Meteor ma, vasárnap 3. n. 6.
Az iszken a fejükre estek (botswana). Delta ma, vasárnap f. 4. f. 6.
Kelly hősei I-II. (amerikai). Horváth Árpád vasárnap f. 4.
Lebeség (magyar). Meteor ma, vasárnap 6.
A legyőzhetetlen Vutang (kínai). Vig ma, vasárnap n. 10.
Apollo ma, vasárnap hn. 2. 4. 6. 8.
Meteor ma, vasárnap 3.
Klinika vasárnap 5.
Nevem: Senki (olasz). Meteor kert ma, vasárnap 9. Rossz idő esetén a teremben!
A svéd, akinek nyoma veszett (magyar). Híradó ma, vasárnap f. 12. hn. 2. hn. 4. hn. 6.
Szép lány ajándéka (francia). Fűrőd ma, vasárnap 11.
16. Vig kamara ma f. 5. f. 7.
Tű a szénakazalban (angol, 16). Híradó ma, vasárnap f. 10. hn. 8.
Vadlovak (új-zélandi). Petőfi kert ma 8.
Végzetlen glisza (magyar). Delta matiné vasárnap 10.

VASÁRNAP

BUDAPEST, 1.: 8.23 Műsorismertetés, 8.25 Tévétorna, 8.30 Óvodások filmműsora, 8.50 Boomer, a csodakutya, Amerikai kislányok sorozat, IX. 9. rész, A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
BUDAPEST, 2.: 15.38 Műsorismertetés, 16.00 Képzőművészek, Verlainé: Oszli dal, 20.05 A Telepódium bemutatója, A férfi vadászok sorozat, 21.05 A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
BUDAPEST, 2.: 15.38 Műsorismertetés, 16.00 Képzőművészek, Verlainé: Oszli dal, 20.05 A Telepódium bemutatója, A férfi vadászok sorozat, 21.05 A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
POZSONY, 1.: 8.30 Uttorok magazinja, 10.00 A vadon hangja, NSZK film, 11.40 A moszkvai Puskin Múzeum, Dokumentumfilm, 12.15 Fiatalok zenés műsora, 13.00 Francia dokumentumfilm, 14.00 Nemzetközi slúgrovverseny, 16.15 Zenés szórakoztató műsor, 16.55 A divatról, 17.35-18.15 Zenés szórakoztató műsor, 18.30 Válasz a nézők leveleire, 18.40-19.10 A Fekete Villám kalandjai, Angol tévésorozat, 19.15 George Clinton and Funkadelic a Loreley Rockpalota színpadán, 19.55 Képzőművészek sorozat, 20.00 Miroslav Krleža: Léda, Egy farsangi éj komédiája, négy felvonásban, (16 éven felülteknek!) 21.50 Telesport, Tudósítás a dunai kajak-kenu parádéről és a Levi's Kupa nemzetközi férfi teniszversenyéről, 22.25 Képzőművészek.
BUDAPEST, 2.: 17.48 Műsorismertetés, 17.50 Forma 1-es autóverseny az Olasz Nagydíjról, 19.00 Barangolás a természetben, Cseh-szlovák rövidfilm, 19.15 George Clinton and Funkadelic a Loreley Rockpalota színpadán, 19.55 Képzőművészek sorozat, 20.00 Miroslav Krleža: Léda, Egy farsangi éj komédiája, négy felvonásban, (16 éven felülteknek!) 21.50 Telesport, Tudósítás a dunai kajak-kenu parádéről és a Levi's Kupa nemzetközi férfi teniszversenyéről, 22.25 Képzőművészek.
POZSONY, 1.: 8.30 Gyerekeknek, 10.40 A forradalom története, Tévésorozat, 12.00 Hangverseny, 13.35 Sport augusztusban, 13.55 Az aranykapu, 15.00 Nemzetközi motorosakverseny, 16.05 Népi zené, 16.25 Természettudomány, 16.50-18.15 Vidám párbaj, Csel, filmvígjáték, 18.30 Zenés összejövetel, 18.40-19.10 Bizalmas levelek, 19.30 Tv-híradó, 20.05 Tévésorozat, 21.00 Dokumentumműsor, 21.50 Sportfródo, 22.05 Komoly zene, 22.45 Hírek a sakk VB-ről.
POZSONY, 2.: 10.00-12.00 Cseh-szlovák női tornabajnokság, 16.10 Fiatalok tévéklubja, 17.40 Zenés szórakoztató műsor, 18.20 Tévéműsor-ajánlat, 18.40-19.10 Bizalmas levelek, 19.30 Tv-híradó, 20.05 Tévésorozat, 21.00 Dokumentumműsor, 21.50 Sportfródo, 22.05 Komoly zene, 22.45 Hírek a sakk VB-ről.

BUDAPEST, 1.

8.23 Műsorismertetés, 8.25 Tévétorna, 8.30 Óvodások filmműsora, 8.50 Boomer, a csodakutya, Amerikai kislányok sorozat, IX. 9. rész, A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
BUDAPEST, 2.: 15.38 Műsorismertetés, 16.00 Képzőművészek, Verlainé: Oszli dal, 20.05 A Telepódium bemutatója, A férfi vadászok sorozat, 21.05 A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
POZSONY, 1.: 8.30 Uttorok magazinja, 10.00 A vadon hangja, NSZK film, 11.40 A moszkvai Puskin Múzeum, Dokumentumfilm, 12.15 Fiatalok zenés műsora, 13.00 Francia dokumentumfilm, 14.00 Nemzetközi slúgrovverseny, 16.15 Zenés szórakoztató műsor, 16.55 A divatról, 17.35-18.15 Zenés szórakoztató műsor, 18.30 Válasz a nézők leveleire, 18.40-19.10 A Fekete Villám kalandjai, Angol tévésorozat, 19.15 George Clinton and Funkadelic a Loreley Rockpalota színpadán, 19.55 Képzőművészek sorozat, 20.00 Miroslav Krleža: Léda, Egy farsangi éj komédiája, négy felvonásban, (16 éven felülteknek!) 21.50 Telesport, Tudósítás a dunai kajak-kenu parádéről és a Levi's Kupa nemzetközi férfi teniszversenyéről, 22.25 Képzőművészek.
BUDAPEST, 2.: 17.48 Műsorismertetés, 17.50 Forma 1-es autóverseny az Olasz Nagydíjról, 19.00 Barangolás a természetben, Cseh-szlovák rövidfilm, 19.15 George Clinton and Funkadelic a Loreley Rockpalota színpadán, 19.55 Képzőművészek sorozat, 20.00 Miroslav Krleža: Léda, Egy farsangi éj komédiája, négy felvonásban, (16 éven felülteknek!) 21.50 Telesport, Tudósítás a dunai kajak-kenu parádéről és a Levi's Kupa nemzetközi férfi teniszversenyéről, 22.25 Képzőművészek.
POZSONY, 1.: 8.30 Gyerekeknek, 10.40 A forradalom története, Tévésorozat, 12.00 Hangverseny, 13.35 Sport augusztusban, 13.55 Az aranykapu, 15.00 Nemzetközi motorosakverseny, 16.05 Népi zené, 16.25 Természettudomány, 16.50-18.15 Vidám párbaj, Csel, filmvígjáték, 18.30 Zenés összejövetel, 18.40-19.10 Bizalmas levelek, 19.30 Tv-híradó, 20.05 Tévésorozat, 21.00 Dokumentumműsor, 21.50 Sportfródo, 22.05 Komoly zene, 22.45 Hírek a sakk VB-ről.
POZSONY, 2.: 10.00-12.00 Cseh-szlovák női tornabajnokság, 16.10 Fiatalok tévéklubja, 17.40 Zenés szórakoztató műsor, 18.20 Tévéműsor-ajánlat, 18.40-19.10 Bizalmas levelek, 19.30 Tv-híradó, 20.05 Tévésorozat, 21.00 Dokumentumműsor, 21.50 Sportfródo, 22.05 Komoly zene, 22.45 Hírek a sakk VB-ről.

UNGVÁR:

17.30 Sakvilág bajnokság, 17.35 Rajzfilm felnőtteknek, 18.00 Hírek, 18.05 A tajga, Tévéműsor, 19.00 Híradó, 19.35 Labdarúgószemle, 20.05 Sopot '85, 21.10 Hírek, 21.25 A főkonstruktor, 2. rész, 22.33 Ne vessünk együtt.
BUDAPEST, 1.: 8.23 Műsorismertetés, 8.25 Tévétorna, 8.30 Óvodások filmműsora, 8.50 Boomer, a csodakutya, Amerikai kislányok sorozat, IX. 9. rész, A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
BUDAPEST, 2.: 15.38 Műsorismertetés, 16.00 Képzőművészek, Verlainé: Oszli dal, 20.05 A Telepódium bemutatója, A férfi vadászok sorozat, 21.05 A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
POZSONY, 1.: 8.30 Uttorok magazinja, 10.00 A vadon hangja, NSZK film, 11.40 A moszkvai Puskin Múzeum, Dokumentumfilm, 12.15 Fiatalok zenés műsora, 13.00 Francia dokumentumfilm, 14.00 Nemzetközi slúgrovverseny, 16.15 Zenés szórakoztató műsor, 16.55 A divatról, 17.35-18.15 Zenés szórakoztató műsor, 18.30 Válasz a nézők leveleire, 18.40-19.10 A Fekete Villám kalandjai, Angol tévésorozat, 19.15 George Clinton and Funkadelic a Loreley Rockpalota színpadán, 19.55 Képzőművészek sorozat, 20.00 Miroslav Krleža: Léda, Egy farsangi éj komédiája, négy felvonásban, (16 éven felülteknek!) 21.50 Telesport, Tudósítás a dunai kajak-kenu parádéről és a Levi's Kupa nemzetközi férfi teniszversenyéről, 22.25 Képzőművészek.
BUDAPEST, 2.: 17.48 Műsorismertetés, 17.50 Forma 1-es autóverseny az Olasz Nagydíjról, 19.00 Barangolás a természetben, Cseh-szlovák rövidfilm, 19.15 George Clinton and Funkadelic a Loreley Rockpalota színpadán, 19.55 Képzőművészek sorozat, 20.00 Miroslav Krleža: Léda, Egy farsangi éj komédiája, négy felvonásban, (16 éven felülteknek!) 21.50 Telesport, Tudósítás a dunai kajak-kenu parádéről és a Levi's Kupa nemzetközi férfi teniszversenyéről, 22.25 Képzőművészek.
POZSONY, 1.: 8.30 Gyerekeknek, 10.40 A forradalom története, Tévésorozat, 12.00 Hangverseny, 13.35 Sport augusztusban, 13.55 Az aranykapu, 15.00 Nemzetközi motorosakverseny, 16.05 Népi zené, 16.25 Természettudomány, 16.50-18.15 Vidám párbaj, Csel, filmvígjáték, 18.30 Zenés összejövetel, 18.40-19.10 Bizalmas levelek, 19.30 Tv-híradó, 20.05 Tévésorozat, 21.00 Dokumentumműsor, 21.50 Sportfródo, 22.05 Komoly zene, 22.45 Hírek a sakk VB-ről.
POZSONY, 2.: 10.00-12.00 Cseh-szlovák női tornabajnokság, 16.10 Fiatalok tévéklubja, 17.40 Zenés szórakoztató műsor, 18.20 Tévéműsor-ajánlat, 18.40-19.10 Bizalmas levelek, 19.30 Tv-híradó, 20.05 Tévésorozat, 21.00 Dokumentumműsor, 21.50 Sportfródo, 22.05 Komoly zene, 22.45 Hírek a sakk VB-ről.

UNGVÁR:

17.30 Sakvilág bajnokság, 17.35 Rajzfilm felnőtteknek, 18.00 Hírek, 18.05 A tajga, Tévéműsor, 19.00 Híradó, 19.35 Labdarúgószemle, 20.05 Sopot '85, 21.10 Hírek, 21.25 A főkonstruktor, 2. rész, 22.33 Ne vessünk együtt.
BUDAPEST, 1.: 8.23 Műsorismertetés, 8.25 Tévétorna, 8.30 Óvodások filmműsora, 8.50 Boomer, a csodakutya, Amerikai kislányok sorozat, IX. 9. rész, A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
BUDAPEST, 2.: 15.38 Műsorismertetés, 16.00 Képzőművészek, Verlainé: Oszli dal, 20.05 A Telepódium bemutatója, A férfi vadászok sorozat, 21.05 A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
POZSONY, 1.: 8.30 Uttorok magazinja, 10.00 A vadon hangja, NSZK film, 11.40 A moszkvai Puskin Múzeum, Dokumentumfilm, 12.15 Fiatalok zenés műsora, 13.00 Francia dokumentumfilm, 14.00 Nemzetközi slúgrovverseny, 16.15 Zenés szórakoztató műsor, 16.55 A divatról, 17.35-18.15 Zenés szórakoztató műsor, 18.30 Válasz a nézők leveleire, 18.40-19.10 A Fekete Villám kalandjai, Angol tévésorozat, 19.15 George Clinton and Funkadelic a Loreley Rockpalota színpadán, 19.55 Képzőművészek sorozat, 20.00 Miroslav Krleža: Léda, Egy farsangi éj komédiája, négy felvonásban, (16 éven felülteknek!) 21.50 Telesport, Tudósítás a dunai kajak-kenu parádéről és a Levi's Kupa nemzetközi férfi teniszversenyéről, 22.25 Képzőművészek.
BUDAPEST, 2.: 17.48 Műsorismertetés, 17.50 Forma 1-es autóverseny az Olasz Nagydíjról, 19.00 Barangolás a természetben, Cseh-szlovák rövidfilm, 19.15 George Clinton and Funkadelic a Loreley Rockpalota színpadán, 19.55 Képzőművészek sorozat, 20.00 Miroslav Krleža: Léda, Egy farsangi éj komédiája, négy felvonásban, (16 éven felülteknek!) 21.50 Telesport, Tudósítás a dunai kajak-kenu parádéről és a Levi's Kupa nemzetközi férfi teniszversenyéről, 22.25 Képzőművészek.
POZSONY, 1.: 8.30 Gyerekeknek, 10.40 A forradalom története, Tévésorozat, 12.00 Hangverseny, 13.35 Sport augusztusban, 13.55 Az aranykapu, 15.00 Nemzetközi motorosakverseny, 16.05 Népi zené, 16.25 Természettudomány, 16.50-18.15 Vidám párbaj, Csel, filmvígjáték, 18.30 Zenés összejövetel, 18.40-19.10 Bizalmas levelek, 19.30 Tv-híradó, 20.05 Tévésorozat, 21.00 Dokumentumműsor, 21.50 Sportfródo, 22.05 Komoly zene, 22.45 Hírek a sakk VB-ről.
POZSONY, 2.: 10.00-12.00 Cseh-szlovák női tornabajnokság, 16.10 Fiatalok tévéklubja, 17.40 Zenés szórakoztató műsor, 18.20 Tévéműsor-ajánlat, 18.40-19.10 Bizalmas levelek, 19.30 Tv-híradó, 20.05 Tévésorozat, 21.00 Dokumentumműsor, 21.50 Sportfródo, 22.05 Komoly zene, 22.45 Hírek a sakk VB-ről.

UNGVÁR:

17.30 Sakvilág bajnokság, 17.35 Rajzfilm felnőtteknek, 18.00 Hírek, 18.05 A tajga, Tévéműsor, 19.00 Híradó, 19.35 Labdarúgószemle, 20.05 Sopot '85, 21.10 Hírek, 21.25 A főkonstruktor, 2. rész, 22.33 Ne vessünk együtt.
BUDAPEST, 1.: 8.23 Műsorismertetés, 8.25 Tévétorna, 8.30 Óvodások filmműsora, 8.50 Boomer, a csodakutya, Amerikai kislányok sorozat, IX. 9. rész, A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.40 Himnusz.
BUDAPEST, 2.: 15.38 Műsorismertetés, 16.00 Képzőművészek, Verlainé: Oszli dal, 20.05 A Telepódium bemutatója, A férfi vadászok sorozat, 21.05 A Locomotiv GT a Kartészek Egyetem klubjában, 21.45 Éjszaka Chile felett, Szovjet film, 23.20 Tv-híradó, 2. 23.4